

Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	4
Hoofdstuk 2 Programmaverantwoording	7
Paragraaf 2.1 Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is	8
Paragraaf 2.2 Programma 2: Een leefbare gemeente	12
Paragraaf 2.3 Programma 3: De werkende gemeente	16
Paragraaf 2.4 Programma 4: De dienstverlenende gemeente	22
Paragraaf 2.5 Programma 5: Bedrijfsvoering / overhead	23
Hoofdstuk 3 Paragrafen	25
Paragraaf 3.1 Paragraaf Financiering	26
Paragraaf 3.2 Paragraaf Verbonden partijen	33
Paragraaf 3.3 Paragraaf Lokale heffingen	47
Paragraaf 3.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	51
Paragraaf 3.5 Paragraaf Grondbeleid	61
Paragraaf 3.6 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	72
Paragraaf 3.7 Paragraaf Bedrijfsvoering	85
Paragraaf 3.8 Paragraaf Openbaarheid	91
Hoofdstuk 4 Jaarrekening 2025	92

Hoofdstuk 1 Inleiding

Inleiding jaarstukken 2025

Voor u liggen de jaarstukken 2025 van de gemeente Oude IJsselstreek. Deze worden aangeboden door een nieuw college aan een nieuwgekozen gemeenteraad. Tegelijkertijd hebben deze jaarstukken betrekking op het beleid dat in 2025 is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de vorige coalitie en de toenmalige gemeenteraad. Dat maakt dit een bijzonder moment: een moment waarop bestuurlijke continuïteit en rolvastheid samenkomen. Het college legt verantwoording af over het gevoerde beleid, terwijl de raad zijn controlerende taak uitoefent en tegelijkertijd vooruitkijkt naar nieuwe bestuurlijke keuzes.

Wij bieden u deze jaarstukken met trots aan. In een jaar dat werd gekenmerkt door geopolitieke spanningen, maatschappelijke druk en toenemende polarisatie, is het gelukt om samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners stappen te zetten. Stappen die bijdragen aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en leven is.

Het jaar 2025 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 7,7 miljoen (voor resultaatbestemming). Voor Oude IJsselstreek is dit een uitzonderlijke uitkomst. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat een belangrijk deel van dit resultaat incidenteel van aard is. Dit vraagt om een zorgvuldige politieke en bestuurlijke wegging, juist met het oog op toekomstige financiële keuzes en structurele houdbaarheid.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

In 2025 is verder gebouwd aan de ambities zoals vastgesteld door de raad. Ondanks onzekerheden zoals veranderend rijksbeleid, internationale ontwikkelingen, netcongestie, druk op de arbeidsmarkt en stijgende kosten, zijn er stappen gezet op het gebied van woningbouw, duurzaamheid, zorg, mobiliteit en economie. Daarmee is uitvoering gegeven aan eerder vastgestelde kaders, waarbij tegelijkertijd steeds is geanticipeerd op veranderende omstandigheden.

Waar nodig hebben wij ondersteuning geboden aan inwoners, ondernemers en instellingen. Dit doen wij laagdrempelig en dichtbij, bijvoorbeeld via onze gebiedsmakelaars, accountmanagers, consultants en andere verbindende rollen. Juist in een tijd waarin vraagstukken complexer worden en de rol van de overheid onder druk staat, blijft het van belang om als gemeente zichtbaar, benaderbaar en betrouwbaar te zijn.

In deze jaarstukken laten wij zien wat wij ons hadden voorgenomen, wat wij hebben gerealiseerd, wat het heeft gekost en wat dit heeft betekend voor onze samenleving. Daarmee vormt deze jaarrekening niet alleen een financiële verantwoording, maar ook een inhoudelijke basis voor het politieke gesprek over bereikte resultaten en toekomstige prioriteiten.

Hieronder worden per programma de belangrijkste resultaten weergegeven. Deze worden onder de programma's nader toegelicht.

De gemeente waar het goed wonen is

In 2025 hebben we belangrijke stappen gezet om de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van onze gemeente verder te versterken. Het Mobiliteitsplan 2025-2040 is vastgesteld en vormt de basis voor verbeteringen in bereikbaarheid en verkeersveiligheid, met bijzondere aandacht voor ontwikkelingen rondom Varsseveld, de N18 en regionale fietsverbindingen.

Ook op het gebied van wonen en duurzaamheid zijn resultaten geboekt. Veel inwoners maakten gebruik van subsidies voor isolatie en energiebesparing. Daarnaast is een zonnenveld gerealiseerd en werken we verder aan een energiezuinige en toekomstbestendige gebouwde omgeving. Daarnaast werken we, samen met onder andere agrariërs, voortvarend aan het waterstofinitiatief en de ontwikkeling van een zelfstandige energievoorziening. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met partners zoals VIV, IBOIJ, CIVON en de Ideeënfabriek.

We hebben voortgang geboekt in de woningbouwopgave en in 2025 hebben we 129 woningen gerealiseerd. We werken aan een toekomstvisie voor onder andere Varsseveld en tegelijkertijd investeren we in een vitaal buitengebied, onder meer via landschapsversterking en boscompensatie.

Een leefbare gemeente

In 2025 hebben we ingezet op het versterken van gezondheid, zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners. Via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de lokale gezondheidsaanpak werkten we aan preventie en een gezonde leefstijl. Initiatieven zoals de JOGG-aanpak en activiteiten als de Week van het Water, in samenwerking met scholen, stimuleren een gezonde leefomgeving voor jong en oud.

De sociale basis is verder versterkt door intensieve samenwerking tussen zorg- en welzijnspartners. Inwoners worden meer ondersteund vanuit eigen kracht en hun netwerk. Dit zien we ook terug in de huishoudelijke hulp: meer inwoners ontvingen ondersteuning, terwijl de gemiddelde inzet per inwoner afnam, waardoor kosten lager uitvielen.

Een belangrijke stap in integraal werken is de ontwikkeling van het Frank Daamenpand. Hier komen professionals uit het sociaal domein samen, zodat zij sneller en beter kunnen samenwerken en inwoners op meerdere leefgebieden integraal kunnen ondersteunen. Daarnaast is de samenwerking met partners, zoals Veilig Thuis, verder versterkt.

Op het gebied van zorg en ondersteuning zijn nieuwe woonvormen gerealiseerd, zoals een kleinschalige woonvoorziening in Ulft voor kinderen, zodat passende zorg dichterbij huis mogelijk is.

Op het gebied van werk en inkomen zijn stappen gezet: het aantal inwoners met een uitkering daalde licht, veel Oekraïense ontheemden vonden betaald werk, en regelingen zijn toegankelijker gemaakt, met automatische ondersteuning waar inwoners recht op hebben.

Daarnaast is de Participatiewet in balans ingevoerd en vertaald naar onze verordening; voor alle cliënten van Stoer is een trajectplan opgesteld. De effecten van het gewijzigde minimabeleid, gericht op betere toegang en minder bureaucratie, werpen hun vruchten af.

Onze gemeente is in 2025 officieel een regenbooggemeente geworden, waarmee we inclusiviteit en gelijke kansen voor iedereen actief bevorderen.

De werkende gemeente

In 2025 hebben we gewerkt aan een sterke en toekomstbestendige economie. Op bedrijventerreinen zijn belangrijke stappen gezet, zoals de vaststelling van het bestemmingsplan voor De Rieze en de verdere voorbereiding van de uitbreiding. Voor het Varssevelds Industrie Park (VIP) is eind 2025 het laatste benodigde stuk grond verworven, waarmee de realisatie dichterbij komt. We werken verder aan toekomstbestendige en duurzame bedrijventerreinen, ook in regionaal verband.

We hebben ingezet op aantrekkelijke centra, toerisme en recreatie. De regionale samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme is uitgebreid met twee gemeenten; daarbij is een nieuwe R&T-agenda opgesteld. De potentie van waterrecreatie is verder verkend, lokale initiatieven zoals de Lekker Lokaal-dagen zijn succesvol georganiseerd en de recreatieve infrastructuur is verbeterd.

Voor de agrarische sector en ondernemers hebben we het contact versterkt en blijven we werken aan toekomstbestendige ontwikkelingen.

In 2025 hebben we de opvang en huisvesting van statushouders en Oekraïense vluchtelingen goed georganiseerd. Met twee doorstroomlocaties en samenwerking met partners is de wachttijd voor nareizigers verkort en is de taakstelling ruim behaald.

We werken regionaal samen aan spreiding en begeleiding en bereiden ons voor op toekomstige ontwikkelingen, onder andere door onderzoek naar opvanglocaties en verdere professionalisering. Daarbij zetten we in op zelfredzaamheid en integratie van inwoners. De gemeenteraad heeft in april 2025 het Koersdocument Vluchtelingen vastgesteld als basis voor de verdere uitwerking, waaronder een asielzoekersdorp.

Op het gebied van cultuur, sport en onderwijs zijn belangrijke resultaten geboekt. Zo is de Cultuurprijs weer uitgereikt na enkele jaren, waarmee lokaal talent zichtbaar is gemaakt. De SIMAC Ladies Tour kwam met een etappe inclusief finish door onze gemeente. Ook zijn er nieuwe sportinitiatieven, onderwijsprogramma's en investeringen in onderwijshuisvesting gerealiseerd, zoals de opening van een nieuw integraal kindcentrum de Wijssel in Gendringen, en er worden de nodige stappen gezet voor de nieuwbouw in Silvolde en Ulft.

Ook is ingezet op het toekomstbestendig maken van het DRU Industriepark en is de regionale en grensoverschrijdende samenwerking verder versterkt, onder andere richting Duitsland en binnen de Achterhoek, die inmiddels is benoemd tot Cultuurregio. Deze regionale en landelijke samenwerking leidt tot een betere culturele infrastructuur.

Dienstverlening en bedrijfsvoering

In 2025 hebben we de bereikbaarheid van de gemeente verbeterd met nieuwe applicaties en de interne werkgroep "bereikbaarheid" opgericht om afspraken en normen vast te stellen. Tegelijk is stevig ingezet op de aanpak van ondermijning met integrale controles, trainingen voor de buitendienst, bewustwordingsacties voor inwoners, de actualisatie van het Bibob-beleid en de eerste stappen in het mensenhandelbeleid. Ook is het materiaal voor de Achterhoek brede campagne tegen drugshandel gereedgemaakt voor inzet.

Financieel resultaat

Schematisch wordt het financieel resultaat als volgt weergegeven:

TOTAAL (x 1.000)	
Saldo programmabegroting 25-28	557
Saldo 1e berap	223
Saldo 2e berap	1.910
Stand na 2e berap	2.690

Afwijken na 2e berap

Programma 1	1.372
Programma 2	2.068
Programma 3	147
Programma 4	252
Programma 5	-1.399
Algemene dekkingsmiddelen	3.101
Saldo begroting conform raadsbesluit toegevoegd aan de algemene reserve	-557
kleine bedragen	
Totaal afwijkingen na 2e berap	4.984

Saldo jaarrekening **7.674**

Voorstellen tot resultaatbestemming

Programma	Taakveld	Reserve	(x 1.000)
1	0.3	Bestemmingsreserve Gemeentelijke Objecten	1.109
1	5.2	sportcomplex IJsselweide	400
1	5.7	Bestemmingsreserve Biodiversiteit en Landschap	31
1	8.3	Bestemmingsreserve Omgevingswet	215
1	8.3	Versterking regio volkshuisvesting	120
2		Bestemmingsreserve IZA-Gelden	172
2	6.1	Bestemmingsreserve Vluchtelingen	796
3	4.2	Bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting	160
	div	Investeringsfonds	3.837
Totaal resultaatbestemming			6.839

Saldo jaarrekening na resultaatbestemming **835**

De verschillen die leiden tot het uiteindelijke resultaat van € 7,7 miljoen voor resultaatbestemming worden in deze jaarrekening (paragraaf 4.4) nader toegelicht.

Met deze jaarstukken leggen wij verantwoording af over 2025. Tegelijkertijd markeren zij het startpunt voor het gesprek tussen college en raad over de koers voor de komende jaren, waarin keuzes onvermijdelijk zijn en richtinggevend zullen zijn voor de ontwikkeling van onze gemeente.

Vaststelling

Conform de Gemeentewet stelt de gemeenteraad de jaarrekening vast in het jaar volgend op het jaar waarover verantwoording wordt afgelegd. De jaarstukken 2025 bieden wij u hierbij ter vaststelling aan. De hierin opgenomen jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor Stolwijk Kelderman.

Wij stellen u voor:

1. De jaarstukken 2025 vast te stellen;
2. Het € 7.673.959 resultaat van als volgt te bestemmen:
 - a. € 1.109.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Gemeentelijke Objecten";
 - b. € 400.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Sportcomplex IJsselweide";
 - c. € 30.587 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Biodiversiteit en Landschap";
 - d. € 214.973 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Omgevingswet";
 - e. € 120.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Regio volkshuisvesting";
 - f. € 171.960 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "IZA-Gelden";
 - g. € 795.732 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Vluchtelingen";
 - h. € 160.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Onderwijshuisvesting";
 - i. € 3.837.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Investeringsfonds";
 - j. € het resterend positief saldo van € 834.707 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Met het vaststellen van de jaarrekening (als onderdeel van de jaarstukken) wordt décharge verleend aan het college van Burgemeester en Wethouders voor het daarin verantwoorde financiële beheer.

Hoofdstuk 2 Programmaverantwoording

Het programmaplan

Per programma geven we antwoord op de drie **W-vragen**:

1. Wat wilden we bereiken? (maatschappelijke effecten/doelen)
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Het antwoord op de vragen 'Wat wilden we bereiken' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan', zijn binnen de programma's terug te vinden per thema, conform de programmabegroting 2025.

De baten, lasten en reservemutaties, inclusief afwijkingen zijn per programma weergegeven.

Daarbij hebben we een overzicht gegeven van de financiële afwijkingen ten opzichte van de primitieve begroting, dus over het hele jaar en ten opzichte van de begroting na wijziging. Een totaaloverzicht is te vinden onder hoofdstuk 8: Overzicht van baten en lasten. Hierin zijn twee overzichten weergegeven: tot en met de 2^e berap (begrotingswijziging) en van de 2^e berap tot aan de jaarrekening. Zo is het verloop van primitieve begroting naar 1e wijziging (2e berap) naar jaarrekening goed zichtbaar.

Paragraaf 2.1 Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan!

* -1.1 Duurzame mobiliteit en bereikbaarheid

Het Mobiliteitsplan Oude IJsselstreek 2025-2040 (verder 'mobiliteitsplan' genoemd) is in het voorjaar vastgesteld. In het mobiliteitsplan zijn 52 maatregelen opgenomen. Deze maatregelen zijn gemotiveerd geprioriteerd: hoog, midden en laag. Veertien maatregelen hebben een hoge prioritering gekregen. Alle maatregelen zijn op hoofdlijnen beschreven en moeten we nog nader uitwerken.

Tijdens de raadsbehandeling van het mobiliteitsplan op 22 mei 2025 is aangegeven dat de maatregel 'Zuidelijke rondweg Silvolde' prioriteit moet krijgen bij de nadere uitwerking. We hebben een inschatting gemaakt van de globale kosten voor nadere uitwerking van alle veertien maatregelen die hoog geprioriteerd zijn, waaronder de Zuidelijke rondweg Silvolde. Van 2026 tot en met 2029 starten we met het nader uitwerken van de veertien maatregelen. De hiervoor benodigde middelen zijn per jaarschijf opgenomen in de investeringsbegroting, die de gemeenteraad tijdens de begrotingsbehandeling in november 2025 heeft vastgesteld.

In december is besloten middelen vrij te maken om een groot aantal verkeersaanpassingen in en rondom Varsseveld vorm te geven. Hierin werken we goed samen met Rijkswaterstaat (RWS), provincie Gelderland en de regio. Samen met grote bijdragen van RWS, de provincie en de regio kan de fietsveiligheid worden vergroot binnen de bebouwde kom van Varsseveld, de doorstroming en verkeersveiligheid van de N18 worden vergroot, de route voor de bussen door Varsseveld worden verbeterd en de mobiliteits-hub bij station Varsseveld worden vormgegeven. De uitvoering van deze projecten krijgt de komende jaren vorm. Hiermee realiseren we een aantal doelen en prioriteiten uit het mobiliteitsplan.

Op bestuurlijk niveau zijn we nog steeds in gesprek om te komen tot een goede oplossing voor de oversteek N317/Oude IJsselweg.

* -1.2 Een afvalvrije gemeente

In 2025 voerden we de laatste grote maatregelen uit het VANG-beleid in (Van Afval naar Grondstof). Het gaat om de nieuwe frequentie voor het inzamelen van pbd (plastic verpakkingen, blik en drinkpakken) en gft+e ("de groene container").

De nieuwe inzameling per 1 januari 2025 voor gft+e is als volgt:

- o In de winter (januari, februari en december): eens in de 4 weken;
- o In de zomer (juni, juli en augustus): iedere week;
- o In de overige maanden (maart, april, mei, september, oktober, november): eens in de twee weken, zoals het afgelopen jaren ook was.

Het pbd afval wordt een keer in de drie weken opgehaald.

Begin 2025 startte de nieuwe inzamelaar Remondis. Ook dat gaf een verandering in de inzameling, want inzameldagen wijzigden. Aangezien deze wijzigingen samenvielen met een aanvankelijk niet goed werkend nieuw afvalportaal (afvalapp) leverde dat de eerste maanden veel vragen en reacties van inwoners op. Nu constateren we dat het afvalportaal goed werkt.

De evaluatie van het VANG-beleid vindt Q1 van 2026 plaats.

De acties tegen voedselverspilling en het opstarten van het project afvalvrije scholen schuiven we door naar 2026. Dit omdat de bovengenoemde veranderingen meer tijd vroegen dan gepland.

* -1.3 Een thuis voor iedereen

De Woondeal 1.1 is in juni 2025 in aanwezigheid van de minister vastgesteld. Vanaf dat moment is de Woondeal 1.1 geldend. Met deze Woondeal kunnen we onze volledige woningbouwambitie van 2500 woningen van 2025 tot en met 2035 realiseren. Dit betekent dat het bouwtempo omhoog moet. Wij willen toegroeien naar een gemiddelde jaarproductie van 250 woningen. We bevinden ons in een aanloopfase naar een hogere woningbouwproductie in de komende jaren. Er moet eerst 'gezaaid' worden, voordat er 'geoogst' kan worden. Er zitten meestal meerdere jaren tussen het indienen van het plan, tot aan de daadwerkelijke sleuteloverdracht aan de nieuwe bewoners. In 2025 zijn er 129 woningen gerealiseerd. Binnen de organisatie doen wij aanpassingen om samen met ontwikkelende partijen de versnelling vorm te geven. Via de jaarlijkse rapportage voortgang woningen brengen wij u op de hoogte.

De woningbouwopgave vraagt om voortzetting van de structurele en consistente inzet van de gemeente en onze samenwerkingspartners. Deze loopt al en hiermee gaan wij de komende jaren verder. Voorbeelden hiervan zijn de uitleglocaties de Tuit en 't Hiddink in Varsseveld, Biezenakker in Ulft, Lenteleven in Gendringen en Voorbroek in Terborg. Ook de inbreidingslocaties Wesenthorst en Keurkamer in Ulft dragen in belangrijke mate bij aan onze opgave. Daarnaast zijn voor delen (de rafelrand Silvolde) van de woningbouwplannen in het Landschapspark Oude IJssel stappen gezet om tot ontwikkeling te komen.

Naast deze uitleglocaties brengen we aanvullende locaties in beeld, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, die geschikt zijn voor woningbouw. Naast de behoefte aan woningen voor onze huidige en toekomstige inwoners, houden we daarbij rekening met belangrijke factoren als bodem, water, milieu, natuurbehoud en versterking daarvan en een toekomstbestendige inrichting van onze dorpen en kernen.

Buiten de bebouwde kom hanteren we de kaders van het uitnodigingskader "wonen in het buitengebied". Dit uitnodigingskader is in 2025 geëvalueerd en aangepast. In het uitnodigingskader zijn nieuwe en ruimere mogelijkheden opgenomen voor woningbouwontwikkeling in het buitengebied. In ruil voor sloop van vrijkomende gebouwen in combinatie met landschappelijke inpassing. Ook biedt het uitnodigingskader ruimere mogelijkheden voor woningsplitsing en landgoedontwikkeling.

De Tweede Kamer heeft in juli 2025 de Wet versterking regie volkshuisvesting aangenomen. Deze wet wordt naar verwachting op 1 juli 2026 van kracht. De wet verplicht gemeenten om te beschikken over een volkshuisvestingprogramma. Hierin verankeren we de afspraken uit de Woondeal over hoeveel, waar en voor wie we bouwen en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. Dit stellen we in 2026 op.

*** -1.4 Een vitaal buitengebied**

In 2025 hebben wij de basis gelegd voor het lokaal programma Vitaal buitengebied. We hebben met provincie, waterschap en ODA verkend hoe ieders verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden zich tot elkaar verhouden onder de Omgevingswet, op gebied van landbouw, landschap en natuur.

Vanuit de Aanpak Droogte en Wateroverlast Achterhoek en Liemers is in 2025 gestart met een verdiepende analyse van het stroomgebied van de Oude IJssel. Vanwege het waterbeeld dat de bovenregionale stresstest oplevert voor het stroomgebied van de Oude IJssel wordt prioriteit gegeven aan het stroomgebied.

De maatregelen binnen het gebiedsproces Aaltense Goor - Zwarte Veen zijn succesvol uitgevoerd. Het Zwarte Veen is heringericht, met onder andere 18 hectare natuuruitbreiding, aanleg van recreatieve paden, maatregelen om water langer vast te houden en extensivering van het landbouwkundig gebruik.

Zowel Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten werken aan nieuwe samenwerkingsstructuren waarmee integraal en gebiedsgericht kan worden gewerkt. In de tussentijd pakt de provincie haar ambities en doelstellingen sectoraal op. We blijven met de provincie in gesprek, en blijven onze eigen doelen wel integraal vormgeven.

Het ecologisch bermbeheer is verder uitgerold. De huidige ecologische staat van onze bermen is vastgelegd op een maaikaart. Hierop staat het voorgenomen maaibeeld per bermtype, en waarop elke maaigang afzonderlijk aan en uit kan worden gezet. In de hele gemeente maaien we gefaseerd.

De aanlegsubsidie voor landschapselementen is wederom goed benut: ons landschap is op 15 locaties versterkt. Via de landschapsregeling met de WBE (wildbeheereenheid) komen hier nog eens 30 locaties bij. In 2025 zijn we gestart met een onderzoek naar de benutting van het landschapsfonds voor agrariërs: hoe kan deze subsidie beter aansluiten op wensen van agrariërs en een vliegwiel geven aan duurzame (door)ontwikkelingen. Gesprekken met individuele agrariërs en de hiermee opgehaalde duiding helpen hierin (zie ook programma 3.2: Ondersteunen agrarische sector).

Met het uitnodigingskader 'Wonen in het buitengebied' wordt bijgedragen aan een vitaal buitengebied. Dit bereiken we door enerzijds stoppende boeren een perspectief te bieden. Overtollige, voormalige, agrarische bedrijfsbebouwing kan worden opgeruimd en daarvoor in de plaats kunnen woningen in een erfopzet mogelijk worden gemaakt. Anderzijds stimuleert dit kader steeds een goede landschappelijke inpassing en ook de aanleg van landschapselementen.

*** -1.5 Klimaatadaptieve groene kernen**

De analyse van de kernen volgens het Kader klimaatadaptieve kernen is voltooid. Het resultaat is een lijst van 14 locaties met hoge of middelhoge prioriteit. Deze locaties liggen in Varsseveld, Silvolde, Terborg, Ulft, Gendringen en Etten. Op deze locaties worden meerdere streefwaarden uit het Kader klimaatadaptieve kernen overschreden. De volgende stap is het opstellen van een plan van aanpak, waarin we zowel kijken naar wat er moet gebeuren om onder de streefwaarden te komen, als naar kosten, meekoppelkansen en toekomstige ontwikkelingen.

In 2026 werken we het plan van aanpak nader uit als een van de activiteiten onder het gemeentelijke programma klimaatadaptatie. Dit wordt als programma onder de Omgevingswet de opvolger van de Klimaatagenda 2022-2026.

Het pilotproject De Bongerd is afgerond. Daarmee is voldaan aan de (uitgestelde) deadline voor de provinciale subsidie voor hittemaatregelen. Het pilotproject evalueren we in 2026.

De voorbereiding van de uitvraag voor de tweede ronde stresstesten is nagenoeg afgerond. De uitvoering van de stresstesten volgt in 2026.

*** -1.6 Minder energie verbruiken, meer duurzame energie opwekken**

Duurzaam wonen

Het gebruik van de Isolatie Subsidie Achterhoek (ISA) bleef achter bij de verwachtingen. Daarom is de ISA-regeling, bedoeld voor slecht geïsoleerde woningen, versoepeld. De voorwaarden van het Rijk zijn versoepeld, de regionale regeling vereenvoudigd én er is een regionale communicatiecampagne gevoerd. Sinds september 2025 zijn de aanvragen voor deze subsidies fors gestegen (267 in 4 maanden, t.o.v. 138 in de eerste 8 maanden van 2025). Desalniettemin is er voor ISA de komende jaren nog veel budget. Wij zien verder dat van de andere subsidies (Oude IJsselstreek Isoleert plus en algemeen) goed gebruik wordt gemaakt.

De Toekomst Bestendig Wonen lening is (tijdelijk) gestopt. Dit komt omdat de provincie de cofinanciering tijdelijk heeft gestopt. De lening krijgt misschien een doorstart in 2026.

Voor het mogelijke warmtenet met de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Etten als warmtebron is een systeemstudie uitgevoerd om inzichtelijk te maken wel type warmtenet het gunstigst uitvalt.

Duurzame gebouwen (niet-woningen)

Er zijn stappen gezet om te komen tot een gemeentelijk vastgoedbeleid en vervolgens met een plan voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Dit laatste gebeurt gedeeltelijk samen met de provincie. De eerste investeringen in de verduurzaming zijn gedaan, zoals het aanbrengen van led verlichting in het voormalige gemeentehuis in Varsseveld.

Er zijn nieuwe afspraken gemaakt met het DOA (Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek). DOA is een regionaal expertisecentrum voor duurzaamheid en energie voor het bedrijfsleven. Ondernemers kunnen bij DOA terecht voor vragen, begeleiding en ondersteuning over verduurzaming, energie en circulariteit.

Zonnepanelen op bedrijfsdaken zijn steeds vaker niet mogelijk vanwege de netcongestie. De vraag naar het programma Zonnige Bedrijven is hierdoor stilgevallen. Een regionale werkgroep kijkt wat er nog wel mogelijk is op het gebied van zon op dak.

Begin 2026 start een adviseur verduurzaming gebouwen. Hij gaat samen met de bedrijven onderzoeken op welke wijze gebouwen (en wellicht bedrijfsprocessen) verduurzaamd kunnen worden.

Duurzame opwek (en opslag)

In juni is de tweede RES (Regionale Energiestrategie)-voorgangsrapportage opgeleverd. Hieruit blijkt dat we regionaal op 54 % van de opgave voor 2030 zitten. Er is regionaal ook gewerkt aan de invulling van het niet-gealloceerde deel uit de RES 1.0.

Zonneveld Rafelder bij Etten, dat al eerder vergund was, is in 2025 gebouwd. Er is één nieuw initiatief voor een zonneveld in behandeling genomen. Dit initiatief is afgewezen.

Een tegenvaller is de netcongestie. Tennet heeft aangegeven de uitbreiding van het elektriciteitsnet waarschijnlijk pas in 2033 gereed te hebben. Er is mogelijk zelfs een uitloop naar 2035 gemeld. Het is daarom noodzakelijk om bij elk nieuwe woning te kijken hoe deze zo min mogelijk gebruik maakt van het net. We noemen dit netbewust bouwen. Netbewust (nieuw)bouwen is een manier van bouwen en ontwerpen waarbij rekening wordt gehouden met de beschikbare capaciteit en belasting van het lokale energienet. We hebben onderzocht hoe we dit onder meer bij onze uitbreidingslocaties in kunnen vullen.

Monitoring

Het Regionale Uitvoeringsprogramma Energietransitie Achterhoek uit 2024 is gemonitord. Dit gebeurt kwantitatief (cijfermatig) en kwalitatief (o.a. de samenwerking). Zo heeft DatalabGo een dashboard gebouwd waarin de voortgang wordt weergegeven. In Q2 2026 wordt hierover gerapporteerd.

Wat heeft het gekost in 2025?

Hieronder worden de baten, lasten en reservemutaties, inclusief afwijkingen van programma 1 weergegeven. De afwijkingen (en de toedracht hiervan) zijn toegelicht in de analyse van de verschillen tussen actuele begroting en realisatie in de jaarrekening (paragraaf 4.4).

Programma 1	Primitieve begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Afwijking (tov begroot na wijziging)
Baten	22.819	33.884	29.194	(4.690)
Lasten	43.307	54.717	48.289	(6.428)
Saldo	(20.488)	(20.833)	(19.095)	1.738
Storting reserve	1.097	1.241	916	(325)
Onttrekking reserve	588	1.190	1.423	233
Resultaat	(19.979)	(20.781)	(19.602)	1.179

Bedragen x 1.000

Paragraaf 2.2 Programma 2: Een leefbare gemeente

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan!

*- 2.1 Inwoners ervaren een positieve gezondheid

Door de vergrijzing, een groeiende zorgvraag en krapte op de arbeidsmarkt staat de zorg en daarmee ook de gezondheid steeds meer onder druk. De inzet is gericht op het versterken van positieve gezondheid, preventie en herstellvermogen om inwoners zo vitaal en zelfstandig mogelijk te laten samenleven.

Gezond en Actief Leven

Vanuit het Plan van Aanpak '[Gezond en Actief Leven Akkoord](#)' en de lokale gezondheidsagenda '[Gezonde Kansen in Oude IJsselstreek](#)' is gewerkt aan het bevorderen van de gezondheid. Via [deze voortgangsrapportage](#) is vanuit de methodiek van '*tellen en vertellen*' aan de raad inzicht gegeven in de behaalde resultaten. De vijf ketenaanpakken (Kansrijke Start, Aanpak overgewicht en obesitas jeugd, Gecombineerde Leefstijlinterventie, Welzijn op Recept en Valpreventie) zijn verder geïmplementeerd. Deze aanpakken versterken de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein.

Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst

Om ieder kind gelijke kansen op een gezond leven te geven, is de JOGG-aanpak daadwerkelijk van start gegaan via de inzet van een JOGG-regisseur. De focus lag op het creëren van een gezonde leefomgeving, met daarbij extra aandacht voor voeding en scholen. Er zijn diverse activiteiten georganiseerd, zoals de Achterhoekse Waterweek, het Burgemeestersontbijt en het Nationaal Schoolontbijt. Daarnaast is met veel sportclubs het convenant '[Samen op weg naar een Rookvrije Sport](#)' ondertekend om stappen te zetten naar meer rookvrije omgevingen voor kinderen.

Versterken van de sociale basis

Samen met het bouwteam (specialistische aanbieders jeugd en Wmo) en partners uit het voorliggende veld is gewerkt aan het versterken van de sociale basis. Er zijn vijf leidende bouwstenen vastgesteld om richting te geven aan de houding en gedrag van professionals om te normaliseren en om inwoners zoveel als mogelijk zelf oplossingen te laten vinden binnen de eigen leefomgeving.

Zorgzame buurten en Samen Sterker Thuis

In Ulft is een pilot gestart met een buurtverbinder om samenredzaamheid en zelfredzaamheid in zorgzame buurten te versterken. De buurtverbinder sluit daarbij aan bij de behoeften én de talenten van inwoners om zo inwoners voor elkaar en voor zichzelf van betekenis te laten zijn. De professionals van [Samen Sterker Thuis](#) hebben het domeinoverstijgend werken verder versterkt. Afgelopen jaar zijn 370 inwoners ondersteund. De domeinoverstijgende werkwijze is ook toegelicht tijdens een consultatieronde voor de Tweede Kamer in voorbereiding op de Wet DOS. Deze wet treedt per 1 januari 2026 in werking. Daarnaast is ook Sociaal Werk Oude IJsselstreek aangesloten bij Samen Sterker Thuis. Door het benutten van talenten en onderlinge betrokkenheid van inwoners vindt verdere versterking van de sociale basis plaats om zo zwaardere Wlz- en Wmo-inzet te voorkomen of uit te stellen.

Integraal Zorg Akkoord en regionale samenwerking

Vanuit het Integraal Zorg Akkoord is via het '[Regioplan De Gezondste Regio Achterhoek](#)' gewerkt aan de een regionale preventie-infrastructuur. De gemeente Oude IJsselstreek neemt zowel bestuurlijk als ambtelijk actief deel aan deze regionale samenwerking. Bij het thema 'Mentaal Gezond' is het transformatieplan '[Samen en dichtbij bouwen aan mentale gezondheid in de regio](#)' toegekend. Er is een bedrag van 15,6 miljoen beschikbaar in de Achterhoek en de Liemers voor het versterken van de sociale basis en het vergroten van veerkracht om inwoners minder afhankelijk te laten zijn van de professionele geestelijke gezondheidszorg.

Monitoring en resultaten

De voortgang van de ingezette beweging is gevolgd via Reflexieve Monitoring. Door gezamenlijk te reflecteren op basis van leervragen vindt leren en bijsturing plaats. De gemeenteraad heeft via een werksessie kennisgemaakt met Reflexieve Monitoring.

Via de gezondheidsmonitoren van de GGD vindt ook monitoring van de voortgang en de resultaten plaats. Uit de meest recente [Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen](#) (najaar 2024) blijkt dat 73,8% van de inwoners een (zeer) goede gezondheid ervaart. Dit is een positieve stijging ten opzichte van de vorige meting (2022) en het streefdoel (69,8%) uit de Programmabegroting 2025.

***- 2.2 Integrale aanpak Zorg en Veiligheid**

De pilot ter versterking van de samenwerking met Veilig Thuis is geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is gestart met het doorontwikkelen van de samenwerking. Ook zijn diverse casuïstieken geëvalueerd, wat aanvullende inzichten heeft opgeleverd over knelpunten en verbeterpunten in de samenwerking rondom veiligheid. Eén van de verbeteracties is dat er twee medewerkers van Veilig Thuis een dagdeel per week fysiek aanwezig zijn op de locaties van Buurtzorg Jong en het gemeentehuis. Deze medewerkers delen hun kennis en expertise op het gebied van veiligheid voor onze inwoners van 0 tot 100 jaar. Hierdoor wordt de samenwerking met de lokale toegang versterkt en dit zorgt voor efficiëntere afstemming bij (dreigende) situaties van huiselijk geweld.

Regionaal zijn gesprekken gevoerd tussen gemeentelijke toegangsteams en ketenpartners. Deze gesprekken zijn gericht op het versterken van bestaande samenwerkingen, onder andere door het stimuleren van duoschappen en het benutten van bestaande kracht en expertise binnen de keten. Dit in het kader van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Er wordt gewerkt aan een regionaal uitvoeringsplan, dat als basis dient voor de lokale uitwerking. Dit plan sluit aan op de reeds bestaande initiatieven en samenwerkingsstructuren.

De lokale zelfscan 'Werken aan Veiligheid' is uitgevoerd en brengt in beeld hoe ver we zijn met het realiseren van een sterk Lokaal Team. De zelfscan laat zien dat we al goed op weg zijn maar dat er ook aandachtspunten zijn waarmee wij aan de slag moeten. Bijvoorbeeld het borgen (en inzetten) van kennis en expertise van huiselijk geweld en kindermishandeling in de volle breedte van (alle uitvoerende teams in) het sociaal domein én het vastleggen en naleven van afspraken met samenwerkingspartners. De uitkomsten van alle zelfscans in de regio worden gebruikt om het regionale uitvoeringsplan verder vorm te geven.

Door de aanstelling van een extra procesregisseur zorg en veiligheid kan de samenwerking bij domeinoverstijgende problematiek beter worden vormgegeven en geborgd.

***- 2.3 Wonen doe je thuis**

Bouwteambijeenkomsten: In het kader van het versterken van de opvoedingssituatie bij ouders, zijn verschillende thema's zoals echtscheiding en normaliseren van opvoedingssituaties uitgediept in de voorjaarsbijeenkomst. De bijeenkomst in het najaar stond in het teken van houding en gedrag bij professionals en organisaties. Dit heeft geresulteerd in 5 basisprincipes die leidend zijn voor ieders professionele handelen. Tijdens de kwartaalgesprekken bespreken we met elkaar de voortgang en de invloed van deze principes op het professionele handelen.

GGZ-pilot: De pilot waarbij GGZ professionals aansluiten bij de teams van Buurtzorg Jong is eind van het jaar geëvalueerd. De samenwerking wordt als positief ervaren. Dit leidt tot een efficiënter werkproces wanneer er toch een doorverwijzing plaatsvindt en mogelijk minder doorverwijzingen naar inzet van specialistische zorg. Door een uitwisseling van kennis en expertise is zowel bij de toegang als bij de (S)GGZ professional de kennis over o.a. "wat is normaal" vergroot. Daarbij leidt de intensieve samenwerking tot wederzijds begrip voor en vertrouwen in ieders werkwijze. Door dit te versterken is kennis en expertise vergroot en worden hulpvragen van inwoners meer genormaliseerd. Mocht een doorverwijzing naar de (S)GGZ toch nodig zijn, dan is de hulpvraag beter onderbouwd waardoor een traject ook korter kan duren.

Groepsaanbod: Er wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een vrij toegankelijk groepsaanbod, waarbij specialistische jeugdhulpverleners hun expertise inbrengen. Dit aanbod richt zich op het versterken van ouders en gezinnen en het voorkomen van problematische situaties die kunnen leiden tot een verblijf in een instelling. Met verschillende lokale aanbieders onderzoeken we op welke thema's een preventief (behandel) groepsaanbod opgezet kan worden.

Actieonderzoek doorbraakmethode: We hebben deelgenomen aan het Actieonderzoek "Doorbraakmethode", gericht op het realiseren van doorbraken in de hulpverlening voor gezinnen waar ook volwassenproblematiek speelt. In dit onderzoek zijn 2 gezinnen in de gemeente ondersteunt waarbij het doel was het vinden van een structurele oplossing voor de problematiek. Uit de ondersteuning van deze gezinnen bleek, dat hoewel integraal werken een beleidsdoel is, er in de praktijk nog drempels worden ervaren om domeinen zoals Jeugd, Wmo en bestaanszekerheid daadwerkelijk te verbinden. Er is aandacht nodig voor het explicieter faciliteren en normaliseren van deze samenwerking, bijvoorbeeld door gezamenlijke opdrachten, duidelijke mandaten en gedeelde verantwoordelijkheden.

Kleinschalige woonvoorziening: Samen met een aantal zorgpartners is er in het afgelopen jaar hard gewerkt aan het bieden van een kleinschalige woonvoorziening, met als eindresultaat de realisatie van een Dushi-huis in onze gemeente waar meerdere kinderen een thuis gaan vinden. Aanleiding was een gezin waarvan de kinderen uit huis werden geplaatst maar er kunnen op deze locatie ook anderen kinderen dicht bij huis worden gehuisvest. Deze voorziening draagt bij aan het bieden van een passende, lokale oplossing en ondersteunt het streven naar terugkeer naar huis waar mogelijk.

Frank Daamenpand: Het afgelopen jaar zijn we gestart met het vormgeven van het integraal werken. De professionals binnen het sociaal domein gaan zich vestigen in het Frank Daamenpand. Door meer focus te hebben op integraal werken, zullen professionals eerder en gemakkelijker andere professionals met specifieke deskundigheid betrekken zodat de vraag van de inwoner integraal beantwoord kan worden door de lokale teams.

***- 2.4 Groter bereik minimabeleid**

De gemeente is gestart met het proactief beoordelen van de individuele inkomenstoeslag en de tegemoetkoming in schoolkosten. In het komende jaar wordt deze werkwijze verder ingevoerd. Dit betekent dat inwoners en ouders die hiervoor in aanmerking komen deze tegemoetkomingen automatisch ontvangen, zonder dat een afzonderlijke aanvraag noodzakelijk is. Met deze aanpak wordt toegewerkt naar een vermindering van de administratieve lasten voor inwoners en een verbetering van de dienstverlening.

Om de kwaliteit en rechtmatigheid van de toekenningen te waarborgen, is gestart met het uitvoeren van steekproeven. Deze steekproeven bieden inzicht in de werking van het proces en vormen een belangrijk instrument voor verdere verfijning en bijsturing. Omdat de uitvoering nog gaande is en nog niet alle toekenningen zijn afgerond, kan op dit moment nog geen volledig en betrouwbaar oordeel worden gegeven over de resultaten.

Daarnaast zijn ook bij de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen stappen gezet richting verdere automatisering. Het doel is om de afhandeling van aanvragen te vereenvoudigen en te versnellen en om, waar mogelijk, toe te groeien naar een proactieve beoordeling. Dit traject is eveneens nog in ontwikkeling, maar vormt een belangrijke stap in de verdere verbetering van een efficiënte en klantgerichte uitvoering. Inwoners zijn aangeschreven voor het aanleveren van gegevens. Voor inwoners die hiervoor toestemming hebben verleend, vindt een toetsing plaats en kan - indien zij voldoen aan de voorwaarden - automatische toekenning worden toegepast.

***- 2.5 Participeren voor iedereen**

De invoering van de 'Participatiewet in balans' en de invoering van de 'Wet van school naar duurzaam werk' zijn afgerond voor zover mogelijk. Deze wijzigingen in de wet zijn vertaald naar onze verordening.

De dienstverlening voor inwoners met een beschut werk indicatie is ingekocht bij Laborijn vanwege hun expertise rondom deze doelgroep. Ook zijn deze inwoners nu in dienst bij gemeente Oude IJsselstreek in plaats van bij de Stoer B.v..

Voor de doelgroep oudkomers zijn er taallessen ingekocht om hen te ondersteunen in hun taalontwikkeling, voor de doelgroep nieuwkomers zijn we de samenwerking aangegaan met Laborijn om een brede dienstverlening te bieden en de ontwikkeling van de nieuwkomers tijdens de inburgering te stimuleren.

Het aantal inwoners met inkomensondersteuning laat een lichte daling zien ten opzichte van het begin van het jaar, dit tegen de landelijke tendens in die een lichte stijging laat zien.

De ingezette pilot gericht op werken in de techniek in samenwerking met AT Techniekopleidingen en Jaws b.v. heeft geleid tot de start van 5 inwoners. De trajecten lopen nog en de resultaten hiervan zullen in 2026 bekend worden.

Op dit moment is 70% van de Oekraïners betaald aan het werk. De dienstverlening wordt gecontinueerd.

Wat heeft het gekost in 2025?

Hieronder worden de baten, lasten en reservemutaties, inclusief afwijkingen van programma 2 weergegeven. De afwijkingen (en de toedracht hiervan) zijn toegelicht in de analyse van de verschillen tussen actuele begroting en realisatie in de jaarrekening (paragraaf 4.4).

Programma 2	Primitieve begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Afwijking (tov begroot na wijziging)
Baten	12.885	20.780	25.259	4.479
Lasten	64.358	72.652	75.001	2.349
Saldo	(51.473)	(51.872)	(49.742)	2.130
Storting reserve	-	511	569	57
Onttrekking reserve	-	500	500	-
Resultaat	(51.473)	(51.861)	(49.673)	2.187

Bedragen x 1.000

Paragraaf 2.3 Programma 3: De werkende gemeente

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan!

*- 3.1 Faciliteren van duurzame economische ontwikkeling

Bedrijventerreinen

In juli 2025 hebben we aan de gemeenteraad een update gegeven over bedrijventerreinen.

De gemeenteraad heeft het geactualiseerde bestemmingsplan voor De Rieze vastgesteld (beroepsprocedure loopt nog wel). Er is een lokaal onderzoek gestart naar mogelijkheden voor verdere uitbreiding.

Ondernemers op bedrijventerrein de IJsselweide hebben met ondersteuning van de gemeente een ondernemersvereniging opgezet. Dat zorgt voor een betere samenwerking op het terrein en kan helpen bij het verkrijgen van provinciale subsidies voor het verder toekomstbestendig maken van het terrein. De feitelijke werkzaamheden in de openbare ruimte volgen in 2026, omdat daarover afstemming is geweest met Liander in het kader van het combineren van werkzaamheden. Hofskamp Zuid volgt na afronding van IJsselweide. In de Programmabegroting 2026 -2029 is dit nu opgenomen voor 2028 en 2029.

Het waterstofinitiatief in Netterden kan worden ontwikkeld na de toezegging van een rijkssubsidie. We kijken of we vanuit een faciliterende rol het waterstofinitiatief kunnen koppelen aan lokale bedrijven zodat die kunnen verduurzamen. We hebben daarvoor eind 2025 een eerste inventariserende ronde bij lokale bedrijven gemaakt en pakken dat in 2026 verder op.

Fasering van de aanpak van de regionale bedrijventerreinen is wel aan de orde. In West Achterhoekverband is in 2025 hierover nog geen besluit genomen. Voor het VIP is eind 2025 het laatste stuk benodigde grond verworven. Ook is een ingenieursbureau aangesteld om te helpen bij het opstellen van de aanpak voor alle civieltechnische werkzaamheden die nog volgen.

Compacte, toegankelijke en groene winkelcentra

We zijn aangesloten bij het Kader Klimaatadaptieve Kernen. De onderzoeksfase hiervoor is onlangs afgerond.

Als er in 2026 projecten of ingrepen nodig zijn (zoals bijvoorbeeld vervangen van bestrating, rioleringswerkzaamheden, of realisatie van meer parkeerplaatsen) dan sluiten we daarbij aan en hebben we specifiek extra aandacht voor vergroenen. Daarnaast hebben we in 2025 in Ulft samen met de ondernemersvereniging, politie en andere partijen het project Veilig Winkelgebied doorlopen. Resultaten zijn onder andere dat winkelpersoneel trainingen krijgt en er minder afval is.

*-3.2 Ondersteunen van de Agrarische sector

Het effect van de in het verleden gevoerde keukentafelgesprekken met agrarische bedrijven is goed te merken. De sector neemt steeds vaker direct of indirect contact op met de accountmanagers. In 2025 hebben meerdere nieuwe bedrijven contact gezocht, en is bij verschillende eerdere contacten follow-up geweest. Deze gesprekken helpen om nauw in contact te blijven met individuele agrariërs. De opgehaalde informatie helpt om toekomstig lokaal beleid voor de agrarische sector vorm te geven. Als gemeente blijven we, waar mogelijk, werken aan het toekomst bestendig maken van de agrarische sector.

*-3.3 Faciliteren van de opvang van Vluchtelingen

In 2025 hebben we twee doorstroomlocaties voor de opvang van statushouders geopend. Hierin wonen voornamelijk alleenreizende mannen. Een aantal van hen is vanuit deze locaties al gehuisvest. Ook zijn enkele statushouders en alle nareizigers in 2025 rechtstreeks vanuit een AZC gehuisvest. Dat betekent dat de wachttijd voor nareizigers tot het moment van huisvesting in 2025 korter dan een half jaar was. Deze snelle huisvesting kan tot stand komen door een goede samenwerking met de woningcorporatie, de inburgeringsregisseurs en vluchtelingenwerk.

We hebben de taakstelling voor 2025 ruim gehaald. Vanwege de niet stuurbare stroom van nareizigers van aan de gemeente gekoppelde jongeren in OWG-gezinnen (opvang jongeren onder de 18) en de huisvesting van bijna alle gekoppelde statushouders in doorstroomlocaties.

Regionaal werken we mee aan het zoeken naar oplossingen voor een goede spreiding en maatschappelijke begeleiding van statushouders. Hiervoor zijn de eerste stappen al gezet.

Daarnaast hebben we de opvang van Oekraïense vluchtelingen op niveau gehouden en zijn er plannen gemaakt om twee van de opvanglocaties te verbouwen tot appartementen voor twee tot vier personen. Met een landelijk beleid dat is gericht op terugkeer van Oekraïense asielzoekers is het belangrijk te anticiperen op het beëindigen van de gemeentelijke opvang. Daarom zijn we gestart met een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de opvanglocaties voor Oekraïners. Voor de maatschappelijke begeleiding en de beveiliging op de locaties ligt er een format om dit verder te professionaliseren. In 2025 hebben we gewerkt aan het vroegtijdig signaleren van knelpunten om vervolgens preventief zorg in te zetten. Het doel daarbij is om de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de gehuisveste vluchtelingen te vergroten om zo voor een mogelijk goede integratie te zorgen.

Het vraagstuk opvang asiel willen we invullen met een Asielzoekersdorp. De gemeenteraad heeft in april 2025 het Koersdocument Vluchtelingen vastgesteld, dat het uitgangspunt is voor de planvorming.

*** -3.4 Versterken van onderscheidend toeristisch recreatief aanbod**

Marktbenadering waterrecreatie

Vanuit de 'visie waterrecreatie' wordt momenteel onderzocht welk potentieel waterrecreatie op, in en naast de Oude IJssel biedt. Waterrecreatie Nederland heeft het verkennende onderzoek afgerond, onder andere met een 'Werkatelier' en een inloopavond om breed informatie op te halen. Daarmee is in beeld gebracht wat de potentie van waterrecreatie in onze gemeente kan zijn. Dit is vastgelegd in een inspiratiedocument, dat we in in het tweede kwartaal van 2026 voorleggen aan de gemeenteraad.

Actualiseren uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme

In 2025 is de regionale Vrije Tijdsagenda vastgesteld, waarbij nu ook Zutphen en Montferland zijn aangesloten. Het lokale uitvoeringsprogramma is in 2025 niet geheel gerealiseerd en wordt in 2026 in geactualiseerde vorm opgepakt, waarbij we aansluiten bij de nieuwe regionale agenda.

We hebben wel een aantal mooie activiteiten kunnen realiseren:

De Lekker Lokaal dagen waren met bijna 100 bezoekers helemaal uitverkocht. Tijdens deze drie dagen kun je dineren op een agrarische locatie in de varianten; 'schuif aan tussen het graan', 'proeverij in de wei' en 'diner tussen het vee'.

Daaraan gekoppeld hebben Saxion studenten een Lekker Lokaal fietsroute ontwikkeld, langs 8 locaties met stalletjes met streekproducten.

Het BloteVoetenpad in Engbergen is vernieuwd en opgeknapt. Er is een extra startplek gerealiseerd bij Kinderboerderij Engbergen, de bebording is vervangen en het pad is duidelijker aangegeven. Ook zijn de houten voetjes vervangen door nieuwe startborden en is het pad zelf verbeterd.

Plaatsen Schabracq meubilair

We hebben verschillende stalen ornamenten van de kunstenaar Schabracq in ons bezit. Dit kunstzinnige straatmeubilair is op diverse plekken in de gemeente geplaatst om zo onze rijke ijzerhistorie beleefbaar te maken. In juni 2025 is dit project afgerond.

IJzerbiënnale

In 2025 hebben we partijen gestimuleerd om een nieuw evenement rondom de ijzerhistorie van onze gemeente te organiseren. Hoewel de organisatie van de IJzerbiënnale / VUURfest vanwege organisatorische omstandigheden is afgeschaald, heeft dit wel geresulteerd in de activiteit 'ijzermaken'.

*** -3.5 Versterken van Kunst en Cultuur in de samenleving**

De Achterhoekse gemeenten hebben het Regionaal Akkoord Cultuur en Erfgoed afgesloten. De gezamenlijk aangestelde kwartiermaker heeft in 2025 een plan van aanpak gemaakt om in 2026 uit te gaan voeren.

In 2025 is het Cultuur- en Erfgoed Programma Achterhoek (CEPA) 2025 - 2027 gestart. De uitvoerende organisaties (DRU IP, Amphion, Boogiewoogie, Culturije, ECAL en Achterhoek Toerisme) organiseerden projecten die bijdragen aan bijvoorbeeld talentontwikkeling, ontmoeting en onderwijs. Voorbeelden zijn het project 'Kunstnoabers' (een soort kunstproeverij) dat samen met Sociaal Werk Oude IJsselstreek in De Huiskamer in Terborg plaats vond, het dialectproject 'Wiesneus' (bibliotheek en onze scholen) en het project 'Kunst door de brievenbus' voor ouderen die aan huis gekluisterd zijn.

We zijn gestart met de organisatie van De Scholentour. Een rondgang waarbij jongerenwerkers langs middelbare scholen gaan om daar talenten te spotten, workshops te organiseren en jongeren een podium te bieden. Een project dat we hebben kunnen uitvoeren omdat we als Achterhoek sinds januari 2024 officieel een OC&W-Cultuurregio zijn.

In 2020 zijn onze plannen voor de viering van 75 jaar vrijheid uitgesteld vanwege corona. Zodoende hebben we in 2025 deelgenomen aan het Regionaal Programma Vrijheid. We hebben een stimuleringsregeling '80 jaar vrijheid' in het leven geroepen, waarbij we ons speciaal hebben gericht op het bereiken van kinderen en jongeren en waarmee we 19 lokale initiatieven financieel hebben kunnen ondersteunen.

We hebben onze kunstcollectie (in huis en in de opslag) in beeld. Deze is nog niet geactualiseerd en gearchiveerd en nog niet toegankelijk voor onze inwoners. We hebben een expositieruimte in ons gemeentehuis bruikbaar gemaakt voor lokale makers. We hebben twee keer een expositie georganiseerd van een lokale fotoclub, o.a. een serie portretten van veteranen in het kader van 80 jaar vrijheid.

Het project circulaire kunst is bijna afgerond. We hebben dit jaar één luisterbank geplaatst in het Idink-Nibbelinkbos in Sinderen-Silvolde. Het idee van circulaire kunst is om met afvalmateriaal iets nieuws en moois te creëren. In dit geval zijn dat drie luisterbanken, gemaakt van oude kerkbanken uit de Mauritiuskerk in Silvolde. Zo hebben deze kerkbanken een tweede leven gekregen. Op de openbare plek waar de eerste bank is geplaatst, kun je luisteren naar de stilte of naar elkaar, maar ook naar muziek, een goed verhaal of een gedicht van lokale kunstenaars. De plaatsing van de tweede en derde luisterbank volgt in de loop van 2026.

Cultuureducatie is vanaf schooljaar 2025-2026 belegd bij de bibliotheek en daarmee ook de functie van cultuurcoach. De bibliotheek voert hiermee vanaf 2025 het cultuurmenu voor onze basisscholen uit en bemiddelt tussen de vraag van de school en het culturaanbod. Zo komen onze kinderen met regelmaat in aanraking met kunst, muziek, theatervoorstellingen en met erfgoed.

Er is een kunstwerk geplaatst tegenover IKC De Wijssel, het Christoffelbeeld. Met de sloop van de oude Christoffelschool in Gendringen, verdween ook het vertrouwde beeld dat jarenlang bij de ingang van de school stond. Op initiatief van inwoners is het beeld verfraaid en eind 2025 herplaatst. Het beeld werd voorzien van afbeeldingen van de drie voorgaande scholen en van een meanderende slinger van corten staal dat verwijst naar de legende van Christoffel.

We hebben decentralisatiemiddelen ontvangen van het Rijk, waarmee we de bibliotheek een impuls hebben gegeven om zich voor te bereiden op de nieuwe brede taak die bibliotheken krijgen. Dit in het kader van de zorgplicht binnen de nieuwe Wsob (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen).

We hebben De Cultuurprijs Oude IJsselstreek 2025 georganiseerd. De theaterzaal was vol en er was een mooi en afwisselend programma. We hebben 3 prijzen uitgereikt in de 3 categorieën Jongeren, Kunstenaar en Culturele verenigingen. Na een aantal jaren zonder Cultuurprijs in onze gemeente is weer duidelijk geworden hoeveel talent er in onze gemeente aanwezig is en hoe belangrijk het is om dat zichtbaar te maken. Kunstenaars, verenigingen en jonge talenten in onze gemeente zijn weer gezien en geïnspireerd om zich verder te ontwikkelen

*** 3.6 Faciliteren van sport en sportaccommodaties**

Met de inzet van buurtsportcoaches zijn in de gemeente diverse activiteiten georganiseerd die gericht zijn op het stimuleren van bewegen en een gezonde leefstijl voor alle inwoners, zoals diverse sportclinics op basisscholen, naschoolse beweegactiviteiten en wandelactiviteiten voor senioren. Daarnaast is vanuit andere onderdelen van het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord), ingezet op gezondheidsbevordering, het tegengaan van overgewicht en het bevorderen van preventie. Voorbeelden hiervan zijn; de beweegmakelaar die inwoners koppelt aan beweegactiviteiten en de aanpak JOGG (jongeren op gezond gewicht) waarmee we de omgeving van kinderen gezonder willen maken op de thema's voeding, drinken en bewegen.

De verenigingsondersteuner is actief betrokken bij het VIEP (adviespunt voor alle vragen en uitdagingen voor verenigingen) en fungeert als eerste aanspreekpunt voor sportverenigingen. De focus van de verenigingsondersteuner lag met name op het vergroten van de bekendheid en zichtbaarheid bij de sportverenigingen. Ook zijn er in 2025 grote stappen gezet voor het ontwikkelen van een sport en beweegpark IJsselweide. Op dat park werken de sportverenigingen samen om te komen tot een breed sport- en beweegaanbod waarbij de Sporthal IJsselweide een centrale rol speelt. In 2026 starten we met een sportparkmanager op dit sportpark.

Het locatieonderzoek voor SV Wisch is uitgevoerd en afgerond.

In september vond een etappe plaats van de Simac Ladies Tour met finish in Westendorp. Er kwamen veel bezoekers op af.

Onder leiding van Achterhoek in Beweging is gestart met het opstellen van een wielstrategie, waarmee eerste contouren zijn geschetst. Doel van deze strategie is om Achterhoek-breed fietsen en wielrennen op de kaart te zetten en te gebruiken als middel om inwoners in beweging te brengen.

* -3.7 Versterken van onderwijskansen voor jeugdigen

De aanpak gelijke onderwijskansen die in 2023 is vastgesteld hebben we ook in 2025 conform planning uitgevoerd. Zo hebben:

1. we 250 kinderen op basisscholen geholpen met extra taallessen;
2. circa 100 peuters op de kinderopvang gericht extra ondersteuning gekregen om te voorkomen dat zij met een onderwijsachterstand starten op school;
3. ouders met jonge kinderen wekelijks gebruik kunnen maken van boekjes en babbels: interactieve, begeleide groepsbijeenkomsten op bibliotheekvestigingen om bezig te zijn met taal;
4. 40 gezinnen door de Voorleesexpress thuis ondersteuning gehad van vrijwilligers met het voorlezen. Daarmee stimuleren we het voorlezen en proberen we taalachterstanden te voorkomen en taalvaardigheden te versterken.

We hebben in 2025 samen met de Plakkenberg, de Oersprong en het Almende 1 week de Zomerschool georganiseerd. Zo'n 120 leerlingen hebben hier gebruik van gemaakt. Daarnaast is er een zomerprogramma gehouden in de overige 5 weken, zodat leerlingen met een taalachterstand toch in de zomervakantie in een rijke taalomgeving blijven.

In 2025 hebben we extra aandacht gehad voor de pedagogische basis door een onderwijsconferentie te organiseren. Dit heeft o.a. geleid tot een opvoedtraining voor ouders die Buurtzorg Jong heeft aangeboden en waar diverse ouders gebruik van hebben gemaakt. Daarnaast heeft Yunio netwerken gecreëerd waarbij ouders elkaar kunnen ondersteunen bij de opvoedvragen van hun kinderen. Dit valt onder de noemer #oplayers. Het Almende heeft samen met de gemeente een ouderavond georganiseerd om ouders met elkaar in contact te brengen en om informatie te geven over actuele thema's zoals verslaving, mentale weerbaarheid en veiligheid.

De ouderconsulent is ook in het schooljaar 2025-2026 gecontinueerd. De 6 deelnemende scholen en de betrokken ouders zijn tevreden dat er 1 vast aanspreekpunt is waar ouders met vragen terecht kunnen over bijv. financiële regelingen en formulieren, vrijwilligerswerk en de juiste hulp voor zichzelf of hun kind. Ook organiseerden de ouderconsulenten voor ouders koffieochtenden, themabijeenkomsten en praatcafé's waardoor de ouders een steviger netwerk ontwikkelen en laagdrempelig met elkaar in contact komen.

In 2025 is in Doetinchem de regionale taalschool voor nieuwkomers gestart. Het is de bedoeling dat de kinderen na 1 jaar (maximaal 2 jaar) instromen op een reguliere basisschool in de eigen gemeente. Diverse kinderen uit onze gemeente maken inmiddels gebruik van de regionale taalschool.

We hebben geconstateerd dat er mogelijkheden zijn en draagvlak is om in onze gemeente de Rijke Schooldag te organiseren. Vanaf 2026 geven we in een coproductie met partners op het gebied van onderwijs, sport en cultuur hier uitvoering aan. We hebben gekozen voor de kernen Ulft en Terborg, waar de grootste uitdagingen liggen op het gebied van gelijke onderwijskansen.

* - 3.8 Faciliteren van passende en toekomstgerichte onderwijshuisvesting

We blijven werken aan gelijke onderwijskansen voor iedereen. Dat doen we o.a. door het voorbereiden en realiseren van diverse huisvestingsprojecten. Het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) 2023-2039 is daarvoor de basis. Deze is in 2025 opnieuw geactualiseerd en geeft richting aan de volgende ontwikkelingen.

We zijn begonnen met een onderzoek naar nieuwe leerlingprognoses. Hieruit is gebleken dat er sprake is van lichte krimp in het basis- en voortgezet onderwijs. Voor de 0-3-jarigen is juist een groei voorspeld van 8% in de komende tien jaar.

In Gendringen (tranche 0 IHP) zijn de voormalige twee basisscholen De Hoeksteen en De Christoffelschool samengekomen in een nieuw Integraal Kindcentrum (IKC) De Wijsel. Na jaren voorbereiding is het nieuwe IKC gerealiseerd op de locatie van de oude Christoffelschool. Het gebouw voor kinderopvang en basisonderwijs is in september 2025 feestelijk geopend, zodat het nieuwe schooljaar 2025/2026 goed van start is gegaan.

In Silvolde (tranche 0 IHP) hebben we in 2025 samen met de kinderopvangorganisatie en het schoolbestuur een ambitiesdocument opgesteld. Op basis hiervan heeft uw raad de financiële en ruimtelijke kaders vastgesteld voor het IKC. Dit gaat met name om de verwachte kosten en het oppervlakte van het toekomstige IKC. Het schoolbestuur Paraatscholen heeft als bouwheer een voorbereidingskrediet ontvangen. Daarmee gaan zij aan de slag met onder andere de selectie van een ontwerpteam voor het IKC.

In samenspraak met partners en omwonenden is voor het Pastoor Bluemersplein in Silvolde een stedenbouwkundig plan opgesteld en door het college vastgesteld. Er is zowel ruimte voor een IKC als voor een aantal woningen. Het ontwerp omgevingsplan is in december 2025 ter inzage gelegd.

Met een bijdrage vanuit het Rijk via de SUVIS (specifieke uitkering ventilatie in scholen) en het besluit over de gemeentelijke bijdrage zijn de werkzaamheden voor de aanpassingen aan de ventilatie en verduurzaming van het Isala (Almende College in Silvolde) in 2025 gestart. De leerlingen van het Isala maken gedurende deze periode gebruik van de locatie Bluemers. De werkzaamheden dienen medio april 2026 uitgevoerd te zijn.

De financiële middelen voor vervangende bouw van obs De Woelwaters in Ulft zijn in de begroting 2026-2029 beschikbaar gesteld. Daarmee kan goed aangesloten worden op de gewenste ontwikkelingen van Plan Wesenthorst. De eerste gesprekken met het schoolbestuur Paraatscholen en de directie zijn inmiddels gevoerd over de visie van het nieuwe IKC Ulft en de selectie van een kinderopvangorganisatie.

Samen met de huidige gebruikers van de Rietborgh (waaronder basisschool Dynamiek) zijn we in 2025 begonnen met het in kaart brengen van kansen en bedreigingen van Kulturhus De Rietborgh. Hier gaan we in 2026 mee verder en maken we een plan van aanpak voor het Kulturhus.

We blijven de landelijke ontwikkelingen nauwlettend volgen. Er is een nieuwe wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting in voorbereiding en dit betekent ook een nieuwe verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. We zoeken naar mogelijkheden om meer financiële continuïteit te bieden voor de plannen die in het IHP 2023-2039 zijn opgenomen. Het (Innovatie)Programma Onderwijshuisvesting is één van de mogelijkheden.

Het onderzoek naar de binnensportaccommodaties is afgerond en de resultaten zijn aan uw raad gepresenteerd (april 2025). Het gaat om de toekomstbestendigheid van deze accommodaties voor zowel bewegingsonderwijs als om (recreatieve) sportbeoefening. Door het schoolbestuur Essentius en drie beheerstichtingen van Breedenbroek, Etten en Megchelen is verdiepend onderzoek uitgevoerd. Deze stichtingen treffen nu voorbereidingen om een aanvraag in te dienen voor een investeringsbijdrage voor renovatie/verduurzaming van deze accommodaties. Deze aanvragen zijn inmiddels ook ontvangen en worden eventueel bij de begroting 2027 betrokken.

Ook heeft uw raad een nieuwe Verordening materiele financiële gelijkstelling onderwijs Oude IJsselstreek 2025 vastgesteld. Deze verordening betreft de 'voorziening haalbaarheidsonderzoek', de 'voorziening lokaal bewegingsonderwijs' en de 'voorziening vervoer naar gymaccommodaties'.

*** -3.9 Versterken van het DRU IndustriePark**

Eind september 2024 werd de financieel zorgelijke situatie van Stichting DRU IndustriePark bekend bij de gemeente. De focus voor het DRU IndustriePark is daardoor in 2025 verschoven van doorontwikkeling naar het continueren van het dienstenaanbod en te komen tot een toekomstbestendig DRU IndustriePark. In 2025 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de financiële stand van zaken bij genoemde stichting. Dit onderzoek heeft de financiële problematiek bevestigd. Dit was aanleiding om een helpende hand te bieden aan Stichting DRU IndustriePark.

Gemeenteraad en college van Oude IJsselstreek hebben uitgebreid nagedacht, gesproken en besloten over de te zetten stappen.

In vervolg daarop heeft een aantal acties plaatsgevonden. Zo is er bijvoorbeeld een geldleningsovereenkomst gesloten, is het Ouhrlokaal overgedragen aan de gemeente en zijn eind december pandrechten gevestigd op de aandelen die voornoemde stichting houdt in de twee aan haar gelieerde B.V.'s., ter financiële zekerheidsstelling. Ook is er in 2025 samen met Stichting DRU IndustriePark gewerkt aan actualisatie van bestaande afspraken. In 2026 richten we ons samen met de stichting op wat er nodig is voor een duurzame en toekomstbestendige bedrijfsvoering. Dit met het oog op continuïteit bij de Stichting en haar bijdrage aan het DRU IndustriePark.

*** -3.10 Samenwerken met Duitsland**

Vanuit de 8RHK Ambassadeurs is gestart met een Regio Deal aanvraag onder de noemer TECH.LAND. Met TECH.LAND zet de regio grensoverschrijdend in op het versterken van techniekonderwijs en de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven. De gemeente Winterswijk is de leadpartner. De voortzetting van het Internationaal Netwerkburo is hieraan toegevoegd. De overige samenwerkingstrajecten zijn gestaag voortgezet.

*** -3.11 Regionale Samenwerking**

Verschillende voor onze gemeente relevante projecten zijn onderdeel van de Regio Deal, zoals de regionale doorfietsroutes en de daarbij horende opwaardering van het hoofd fietsnetwerk en de verbetering van OV-voorzieningen.

Met de partners van de 8RHK Ambassadeurs is gewerkt aan een nieuw gezamenlijk verhaal voor de Achterhoek. Dit verhaal is ontwikkeld in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's (voorheen *Elke Regio Telt*).

De gemeente heeft een constructieve bijdrage geleverd aan de regionale doorontwikkeling (Visie 2050 en governance). Ook hebben we meegewerkt aan de regionale lobby door onder meer deel te nemen aan bestuurlijke netwerkevents in Den Haag (Lentefestival) en Brussel (EWRC).

Wat heeft het gekost in 2025?

Hieronder worden de baten, lasten en reservemutaties, inclusief afwijkingen van programma 3 weergegeven. De afwijkingen (en de toedracht hiervan) zijn toegelicht in de analyse van de verschillen tussen actuele begroting en realisatie in de jaarrekening (paragraaf 4.4).

Programma 3	Primitieve begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Afwijking (tov begroot na wijziging)
Baten	1.255	1.506	1.702	197
Lasten	6.654	6.734	7.094	360
Saldo	(5.398)	(5.228)	(5.392)	(163)
Storting reserve	-	-	404	404
Onttrekking reserve	17	17	17	-
Resultaat	(5.415)	(5.245)	(5.004)	241

Bedragen x 1.000

Paragraaf 2.4 Programma 4: De dienstverlenende gemeente

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan!

* -4.1 Versterken van bereikbaarheid en persoonlijke dienstverlening

In 2025 hebben we nieuwe applicaties in gebruik genomen om onze bereikbaarheid te verbeteren en deze te integreren met andere systemen. Door enkele opstartproblemen functioneren nog niet alle onderdelen optimaal. Dit wordt zo spoedig mogelijk verholpen.

Om afspraken rondom bereikbaarheid te herijken, is in 2025 een interne werkgroep “bereikbaarheid” opgericht. Deze werkgroep werkt aan het formuleren van afspraken die leiden tot de vaststelling van bereikbaarheidsnormen in 2026. Zoals eerder aangegeven in de tweede bestuursrapportage (Berap) zien we af van de fotocabine, omdat de kosten niet in verhouding staan tot de opbrengsten.

* -4.2 Aanpak ondermijning

In 2025 is wederom de veiligheidsmonitor uitgevoerd onder de inwoners van onze gemeente. De resultaten verwachten we in het 2de kwartaal van 2026.

Er is veel gedaan in de aanpak van ondermijning. Er zijn meerdere integrale controles geweest, waarin tevens is ingezet op het vergroten van bewustzijn. De buitendienst is getraind op het herkennen van signalen van ondermijning. Daarnaast zijn er bewustwordingsacties voor inwoners geweest.

Zoals Achterhoek breed afgesproken, is het Bibob beleid geactualiseerd. Dit geeft slagkracht om als één Achterhoek op te treden.

Er is een eerste stap gezet in het inbedden van de aanpak mensenhandel. Het college heeft het regionaal mensenhandelbeleid vastgesteld. Wederom in samenspraak met heel de Achterhoek.

Het materiaal voor de Achterhoek brede campagne tegen het produceren van en handelen in drugs is klaar om in te zetten.

Wat heeft het gekost in 2025?

Hieronder worden de baten, lasten en reservemutaties, inclusief afwijkingen van programma 4 weergegeven. De afwijkingen (en de toedracht hiervan) zijn toegelicht in de analyse van de verschillen tussen actuele begroting en realisatie in de jaarrekening (paragraaf 4.4).

Programma 4	Primitieve begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Afwijking (tov begroot na wijziging)
Baten	1.181	1.187	1.236	48
Lasten	7.334	7.826	7.604	(222)
Saldo	(6.153)	(6.639)	(6.368)	271
Storting reserve	33	33	46	13
Onttrekking reserve	-	-	-	-
Resultaat	(6.119)	(6.605)	(6.321)	284

Bedragen x 1.000

Paragraaf 2.5 Programma 5: Bedrijfsvoering / overhead

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan!

* -5.1 We zijn een inclusieve werkgever

In 2025 heeft het vitaliteitsonderzoek plaatsgevonden en verslag is uitgebracht aan de directeur en aan de OR. De vertrouwenspersoon heeft de bevindingen gedeeld met de algemeen directeur conform afspraak.

We meten de verhouding man/vrouw op het niveau van eenheidsmanagers, leiders en binnen onze teams en we constateren dat er sprake van een gelijke verdeling is.

* -5.2 Vergroten(cyber-)bewustzijn en weerbaarheid van inwoners, organisatie en de gemeente

Het nieuwe informatieveiligheidsbeleid is nog niet afgerond als gevolg van meermaals uitstel van de nieuwe wetgeving. De CISO (Chief Information Security Officer) heeft het afgelopen jaar in een VNG-werkgroep plaatsgenomen om een bijdrage te leveren aan concept beleid en procedures.

Qua bewustzijn, zijn meerdere programma's uitgevoerd in samenwerking met het team Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Ook is samen met dit team een tabletop cybercrisis gesimuleerd. In 2025 zijn voor de bewustmaking van collega's verschillende acties uitgezet. Onder andere "Veilige vrijdag", een aangepast onboardingsprogramma voor nieuwe medewerkers en "Spion op je pad". Daarnaast is gewerkt aan een escaperoom, die in 2026 wordt gehouden. De Mystery guest is dit jaar niet geweest.

De gewenste applicatie voor Information Security Management System (ISMS) is nog niet aangeschaft. ISMS is een informatiebeveiligingsmanagementsysteem, dat een gestructureerde aanpak biedt om informatieveiligheid te beheren. In 2026 is hiervoor in de begroting een bedrag opgenomen en is de intentie om het ISMS in samenwerking met concerncontrol onder te brengen in een bredere applicatie op het gebied van Governance, Risk, Compliance (GRC). GRC biedt een overkoepelend besturingsmodel en organisatiebreed risicomanagement. ISMS is daarbinnen één van de managementsystemen.

* -5.3 Een betrouwbare gemeente

In het najaar van 2025 is een onderzoek over communicatie en participatie uitgevoerd onder de leden van ons online panel Oude IJsselstreek Spreekt. 575 inwoners hebben deel genomen. De resultaten gebruiken we om onze communicatie en participatie beter aan te passen aan wensen en behoeften van inwoners. Het platform 'onzeoudeijsselstreek' is gegroeid naar 2.236 leden (1 januari 2026). De meeleesgroep van de Stichting Onbeperkt Meedoen is af en toe ingezet. De jongerenraad is twee keer bij elkaar gekomen afgelopen jaar. De kinderraad heeft in 2025 via een poster hun toekomstvisie voor de gemeente gepresenteerd, door aan te geven welke SDG-doelen (Sustainable Development Goals) zij het belangrijkste vinden. Enkele gekozen doelen zijn: geen armoede, zorg voor het klimaat en vrede.

* -5.4 Versterken interne beheersing

De Auditcommissie heeft de nieuwe financiële verordening begin december geaccordeerd. Deze is in februari 2026 voorgelegd aan de gemeenteraad. De controleverordening 2005 is ook geactualiseerd naar de controleverordening 2025. Beide verordeningen treden (deels) met terugwerkende kracht in werking per 1 januari 2025, zodat de accountantscontrole en de rechtmatigheidsverantwoording voldoen aan de laatste wijzigingen van het BBV en het Bado.

* -5.5 Een toekomstbestendig en toegankelijk gemeentehuis

Besluitvorming op basis van de business case heeft plaatsgevonden. In mei 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel en een investeringsbudget toegekend waarmee we vorm gaan geven aan de huisvesting van het sociaal domein in het Frank Daamen pand. Samen met ketenpartners zijn we gestart met het vormgeven aan integraal werken in het sociaal domein en de aanbesteding voor de verbouwing.

* -5.6 Publiceren Woo-informatie

Wij voldoen als gemeente aan de verplichting van het Rijk om de informatie te publiceren zoals het Rijk van ons vereist. We hebben in 2025 een platform ontwikkeld waarop wij informatie actief kunnen publiceren. Op dit platform (open.oude-ijsselstreek.nl) publiceren we sinds augustus 2025 Woo besluiten. We hebben in 2025 47 Woo-verzoeken ontvangen en behandeld. Het heeft team Juridische Zaken en de collega's van vakafdelingen ruim 2 fte gekost om deze verzoeken te behandelen. Dit komt neer op zo'n € 200.000.

Naast Woo verzoeken hebben we als gemeente ook 763 informatieverzoeken ontvangen. Naar deze verzoeken is in december 2025 gekeken. We kunnen de conclusie trekken dat informatieverzoeken over heel veel verschillende onderwerpen gaan. Er zitten geen onderwerpen bij die veelvuldig terugkomen bij de vragen. Hierdoor hebben we geen specifieke actie ondernomen om over bepaalde onderwerpen meer informatie actief te publiceren.

Wat heeft het gekost in 2025?

Hieronder worden de baten, lasten en reservemutaties, inclusief afwijkingen van programma 5 weergegeven. De afwijkingen (en de toedracht hiervan) zijn toegelicht in de analyse van de verschillen tussen actuele begroting en realisatie in de jaarrekening (paragraaf 4.4).

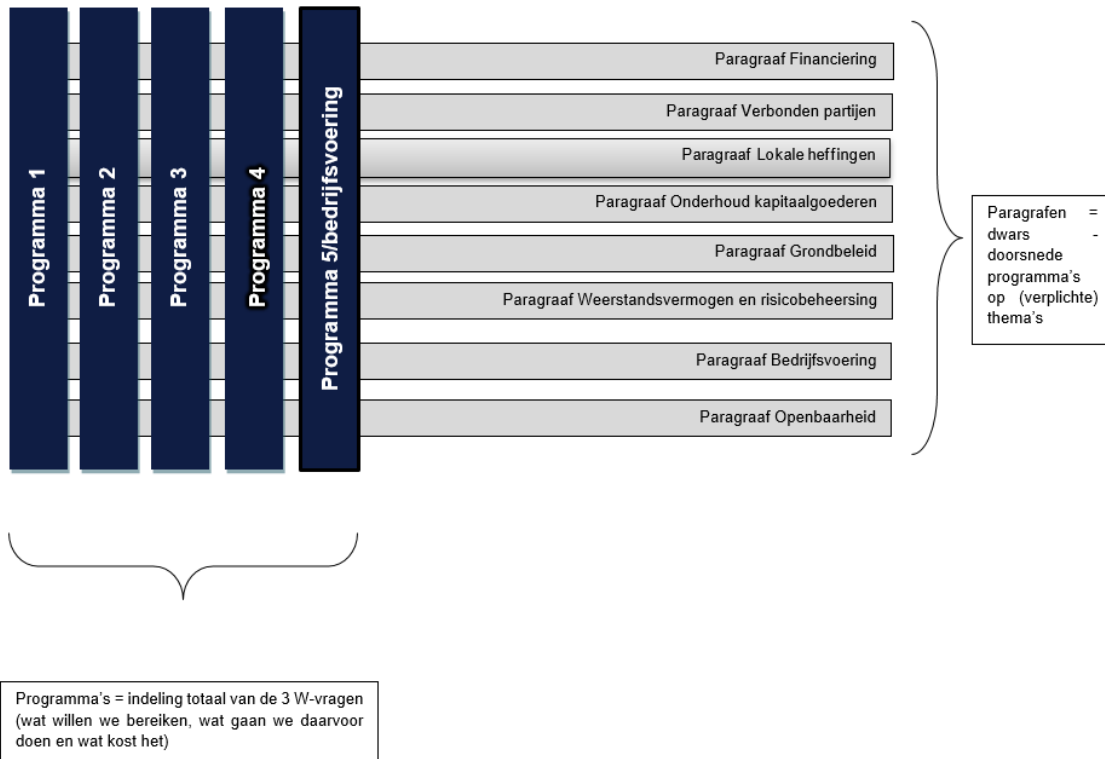
Overhead	Primitieve begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Afwijking (tov begroot na wijziging)
Baten	682	694	1.693	998
Lasten	17.510	16.917	19.852	2.935
Saldo	(16.828)	(16.222)	(18.159)	(1.937)
Storting reserve	-	165	602	437
Onttrekking reserve	557	822	822	-
Resultaat	(17.385)	(16.879)	(18.379)	(1.499)

Algemene dekkingsmiddelen	Primitieve begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Afwijking (tov begroot na wijziging)
Baten	100.420	103.553	106.654	3.101
Lasten	50	50	-	(50)
Saldo	100.370	103.503	106.654	3.151

Bedragen x 1.000

Hoofdstuk 3 Paragrafen

In de paragrafen geven we een dwarsdoorsnede van de begroting op een aantal onderwerpen door alle programma's heen. Dit betekent dat hier algemene beleidsregels worden geformuleerd die doorwerken in verschillende programma's. Het is dan ook mogelijk dat er doublures ontstaan met wat gemeld is in de programma's zelf.

Paragraaf 3.1 Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering geeft inzicht in de financieringspositie en de beheersing van de risico's die aanwezig kunnen zijn bij het aantrekken en/of uitzetten (uitlenen) van middelen (geld). In deze paragraaf brengen we de kansen en risico's rond financiering in beeld.

Beleid

Bij het aantrekken en uitzetten van geld is het van belang dat slechts beperkt risico wordt genomen. De belangrijkste kaders hierover zijn opgenomen in de volgende beleidsdocumenten:

- Financiële verordening, artikel 212 (2025)
- Treasurystatuut (2017). Het treasurystatuut is bij besluit in 2017 vastgesteld door de raad. Het treasurystatuut is de vertaling van gehanteerde treasurybeleid van de gemeente. In dit statuut zijn de doelstellingen, richtlijnen en limieten van het beleid vastgesteld. Doel van het treasurybeleid is enerzijds om op een verantwoorde wijze een zo goed (lees: hoog) mogelijk rendement te maken op belegde gelden. Anderzijds is het doel om op een verantwoorde wijze gelden aan te trekken tegen een zo aantrekkelijk (lees: laag) mogelijke rente. Kort gezegd levert een actief en gedegen treasurybeleid de gemeente juist geld op, respectievelijk bespaart het de gemeente geld.
- Wet financiering decentrale verheden (wet fido). Op de bepalingen in deze wet berust het treasurystatuut. Het uitgangspunt van de wet fido is het beheersen van risico's. Het doel is om doelmatig en doeltreffend om te gaan met de beschikbare financiële middelen.

Financiering

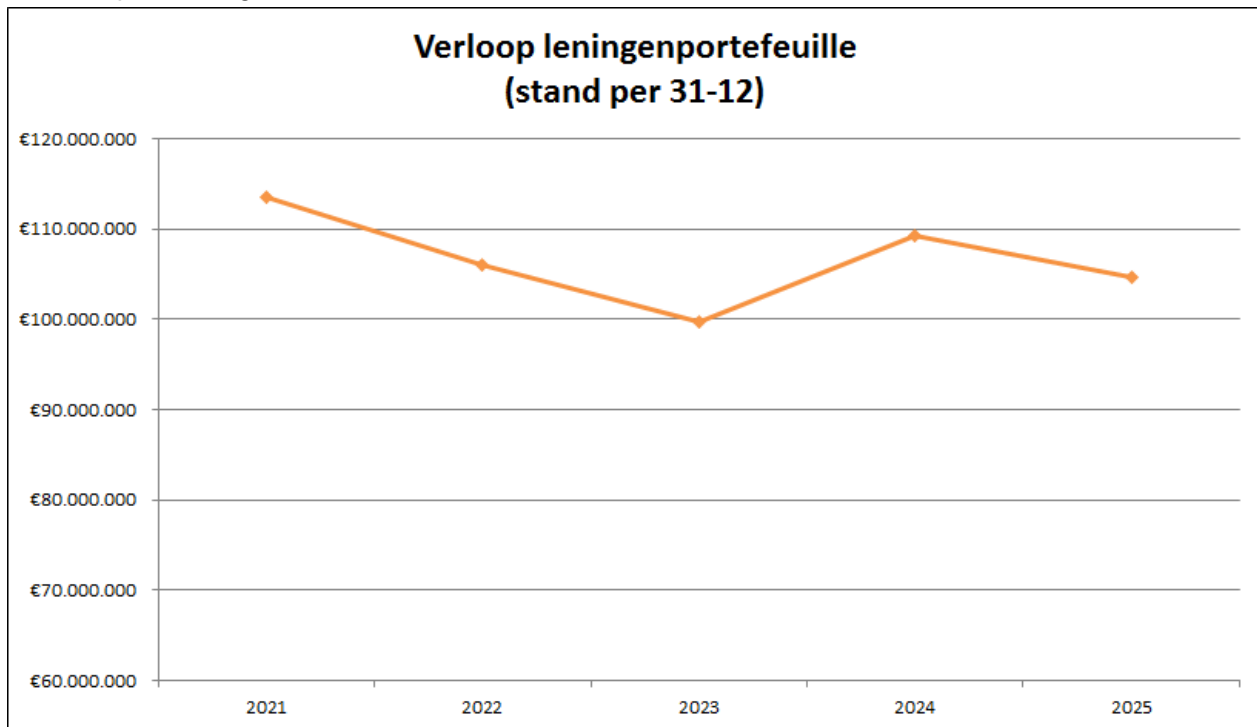
Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte is het verschil tussen de boekwaarde van de investeringen en de vaste financieringsmiddelen. Deze zijn terug te vinden op de balans. Onder vaste financieringsmiddelen verstaan we de reserves en voorzieningen plus de vaste geldleningen. Hierbij houden we rekening met investeringen waartoe is besloten (nieuwe investeringen). Een eventueel financieringstekort wordt eerst opgevangen door het opnemen van het goedkope kasgeld (tot de kasgeldlimiet - zie onder kasgeldlimiet-). Voor het overige deel wordt een vaste geldlening aangetrokken. Dit jaar zijn de financieringsmiddelen minder dan de financieringsbehoefte. Omdat daarnaast ook de voorraden voorgefinancierd worden, is het restant opgevangen door kasgeld aan te trekken.

Financieringsbehoefte (x 1.000)	31-12-2025
Financieringsbehoefte	
Boekwaarde (im)materiële vaste activa	152.113
Boekwaarde financiële vaste activa	12.647
<i>Totaal financieringsbehoefte</i>	164.760
Financieringsmiddelen	

Reserves (inclusief jaarrekeningresultaat)	48.950
Voorzieningen	7.908
Vaste geldleningen *	104.616
Totaal financieringsmiddelen	161.476
Financieringstekort	3.284

De gemeente heeft behoefte aan externe financiering voor het herfinancieren van de huidige (aflopende) geldleningen, voor het bekostigen van investeringen, grondexploitaties en voor tijdelijke liquiditeitsbehoeften van de exploitatie uitgaven.

Leningenportefeuille (x 1.000)		2025
Stand leningen per 1 januari		109.270
Reguliere aflossingen		14.654
Nieuwe leningen*		10.000
Stand leningen per 31 december		104.616

* Er is dit jaar 1 vaste geldlening aangetrokken van € 10 miljoen op 30 december.

Renteschema

In onderstaand overzicht presenteren wij het rente schema van het 2025.

De totaal verschuldigde rente over onze langlopende leningen en het kort geld, minus de rente die wij ontvangen vanuit de bouwgronden in exploitatie, worden middels de kapitaallasten uiteindelijk verdeeld over de diverse taakvelden.

Renteschema 2025		Begroot		Realisatie
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		3.206.571		2.481.152
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering		0		0
Saldo externe rentelasten en rente baten		3.206.571		2.481.152
c1. Doorberekende rente aan de grondexploitatie tegen 2,25%		-170.404		-155.487
c2. Doorberekende rente van projectfinanciering aan taakvelden		0		
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen		0		
Aan de taakvelden toe te rekenen externe rente		-170.404		-155.487
d1. Rente over eigen vermogen		0		
d2. Rente over voorzieningen		0		
Aan taakvelden toe te rekenen interne rente				0
Totaal aan taakvelden toegerekende rente		3.036.167		2.325.665
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		3.036.167		2.325.665

f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	0	0
--	---	---

realisatie 2025: Omslagrente 1,39%, activa uitgezonderd annuïtaire investeringen en uitgezette leningen met een contractueel tarief

begroot 2025: Omslagrente 1,89%, activa uitgezonderd annuïtaire investeringen en uitgezette leningen met een contractueel tarief

Activa

We kennen financiële en (im) materiële vaste activa. De meeste investeringen vinden plaats onder de materiële vaste activa. Deze investeringen bestaan uit investeringen met maatschappelijk nut en investeringen met economisch nut. Investerings die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Investerings met maatschappelijk nut hebben geen mogelijkheid tot het verwerven van inkomsten, zoals wegen en bruggen.

Op het moment dat een investering wordt gedaan, worden de kapitaallasten berekend en meegenomen in de exploitatie. De kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. Als de investering helemaal is afgeschreven (bijvoorbeeld na 10 jaar), vallen de afschrijvingslasten vrij. Elk jaar hebben we daardoor zogenaamde 'vrijval' in de afschrijving. Dit is in feite de ruimte voor nieuwe investeringen, uitgaande van een vast bedrag per jaar voor kapitaallasten.

Grote projecten en/of investeringen

Dit jaar zijn er ook weer diverse projecten uitgevoerd of gestart met de voorbereiding: Zie overzicht investeringen boven de € 10.000 in de jaarrekening onder 4.3.1. Vaste activa.

Risicobeheer

Wij zijn als gemeente voor onze uitgaven afhankelijk van externe financiering. De gemeente leent alleen geld voor de uitvoering van gemeentelijke taken binnen de kaders van de Wet Fido en het treasurystatuut. Er is sprake van totaalfinanciering; de gemeente trekt geen financiering aan voor specifieke projecten. Totaalfinanciering houdt in dat de gemeente alle uitgaven samen financiert. Deze wijze van financiering leidt tot eenvoud en efficiency. De gemeente gebruikt bij de financiering geen ingewikkelde financiële producten, zoals derivaten.

In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet Fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage berekend over de lastenkant van de begroting. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal. We sluiten een langlopende lening af zodra de hoogte van de kortgeldleningen de kasgeldlimiet met een derde opeenvolgend kwartaal overschrijdt. Wij benutten de kasgeldlimiet zo maximaal mogelijk, aangezien de rente voor kortlopende leningen lager is dan die voor langlopende leningen.

Kasgeldlimiet (x 1.000)	2025
Begrotingstotaal per 1 januari 2025	139.212
Vastgesteld percentage	8,5%

Kasgeldlimiet	11.833
Gemiddeld opgenomen kortlopende leningen	4.740
Ruimte (+)	7.093

Renterisiconorm

Op grond van de Wet Fido is voor gemeenten de zogenaamde renterisiconorm ingesteld. Doel hiervan is dat gemeenten hun leningenportefeuille zodanig spreiden, dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid ingeval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. De renterisiconorm geeft een aanwijzing voor de gevoeligheid van de gemeente voor veranderingen in de rente.

De renterisiconorm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Daar wordt het berekende renterisico op de vaste schuld tegen af gezet. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overtreffen.

Renterisiconorm (x 1.000)	2025
Renterisiconorm	
Lasten begroting	139.212
Percentage risiconorm	20%
Totaal renterisiconorm	27.842
Aflossingen en renteherzieningen	
Reguliere aflossingen geldleningen	14.654

Geldleningen met renteherziening	0
<i>Totaal aflossingen en renteherzieningen</i>	14.654
Ruimte (+)	13.188

Paragraaf 3.2 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn partijen waar de gemeente een bestuurlijke relatie mee heeft en waarin we een financieel belang hebben. We hebben een zetel in het bestuur (vertegenwoordiging) of we hebben vanwege eigendom van aandelen stemrecht in de aandeelhoudersvergadering. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die in geval van een faillissement achterblijven.

Beleid

Het BBV schrijft voor om van de verbonden partijen een samenvattend overzicht te geven. En om onderscheid te maken in gemeenschappelijke regelingen, stichtingen/verenigingen en coöperaties/vennootschappen.

Conform onze financiële verordening (verordening op grond van artikel 212 gemeentewet), lichten we de verbonden partijen op hoofdlijnen toe in deze paragraaf. Het gaat hierbij om partijen met aanmerkelijk financieel belang (dit zijn partijen waar we minimaal € 50.000 per jaar aan bijdragen). Per verbonden partij zijn de doelstellingen, activiteiten, ontwikkelingen en risico's benoemd. De paragraaf sluit af met het financieel overzicht.

De wijze waarop de verbonden partijen bijdragen aan het realiseren van onze maatschappelijke opgaven is in de programma's van deze begroting inzichtelijk gemaakt.

De verbonden partijen van onze gemeenten

1. Gemeenschappelijke Regelingen

- Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers (ECAL) (Doetinchem)
- GGD Noord- en Oost Gelderland (Warnsveld)
- Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) (Doetinchem)
- Regio Achterhoek (Doetinchem)
- Stadsbank Oost Nederland (SON) (Enschede)
- Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) (Zutphen)

2. Vennootschappen en coöperaties

- AGEM (Wehl)
- BNG N.V. (Den Haag)
- VNG B.V. (Den Haag)
- Alliander N.V. (Arnhem)
- Vitens N.V. (Utrecht)
- Stoer B.V. (Oude IJsselstreek)
- Leisure Lands (Arnhem)

3. Stichtingen en verenigingen

- Stichting Achterhoek Toerisme (StAT) (Borculo)

Gemeenschappelijke Regelingen

Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers (ECAL) (Doetinchem)			
Relatie met de programma's	1. De gemeente waar het goed wonen is.		
Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van alle wettelijke archieftaken voor de acht gemeenten in de Achterhoek. • Uitvoeren van de zogenoemde "Staring-taken" (diensten op het gebied van behoud van en onderzoek naar streekcultuur en -historie). Voor 15 gemeenten in Achterhoek en Liemers. 		
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Het beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbewaarplaatsen van de deelnemende overheidslichamen conform de Archiefwet. • Het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de (8) gemeenten in de Achterhoek. • Het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord. 		
Deelnemende partijen	<table border="0"> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk </td> </tr> </table>	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk
<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk 		
Bestuurlijk belang	Wethouder Kock neemt namens Oude IJsselstreek zitting in het Algemeen Bestuur.		
Ontwikkelingen	Het ECAL richt zich vooral op het in goede, geordende en toegankelijke staat brengen en houden van archieven zowel fysiek als digitaal. Hierbij hoort ook het digitaliseren van de archieven en collecties. Voor 2023-2026 was de bijdrage vastgesteld voor vier jaar. Het ECAL heeft voor de periode van 2024-2026 de bijdrage verhoogd in verband met hogere structurele kosten. In 2025 is gebleken dat deze verhoging voldoende was om de kosten van het ECAL te dekken waardoor in 2026 de bijdrage gelijk aan 2025 zal blijven.		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Geen.		

GGD Noord- en Oost Gelderland (Warnsveld)			
Relatie met de programma's	Programma 2. Een leefbare gemeente		
Doelstelling	De Gemeentelijke Gezondheids Dienst Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG) is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. Vanuit het missiestatement ' <i>een gezond houvast</i> ' bewaakt, beschermt en bevordert de GGD NOG de gezondheid van inwoners in de regio Noord en Oost-Gelderland.		
Activiteiten	<p>Met de werkzaamheden geeft de GGD NOG invulling aan de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de publieke gezondheid. Daarnaast voert de GGD NOG ook een aantal wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid (Wpg) uit.</p> <p>De basistaken van de GGD NOG zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdgezondheid (4-18 jaar) • Infectieziektebestrijding • Vaccinaties • Medische milieukunde • Technische hygiënezorg • Maatschappelijke zorg • Beleidsadvisering • Epidemiologie • Gezondheidsbevordering • Bevolkingsonderzoeken • Forensische zorg <p>Bovenstaande basisdienstverlening is voor alle deelnemende gemeenten gelijk op basis van een financiële bijdrage per inwoner.</p> <p>De GGD NOG voert daarnaast ook nog aanvullende dienstverlening tegen betaling uit. Dat gaat om de volgende drie taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wettelijke gemeentelijke taken: gemeenten hebben de keuze om deze taken in opdracht door de GGD NOG uit te laten voeren. • Autonome gemeentelijke taken: gemeenten hebben de keuze om deze taken in opdracht door de GGD NOG uit te laten voeren. • Externe taken: de GGD NOG voert deze uit in opdracht van externen (bijvoorbeeld politie). <p>In de Producten- en Diensten Catalogus (PDC) staat de actuele en praktische informatie over de GGD-dienstverlening.</p>		
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronckhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg 	<ul style="list-style-type: none"> • Epe • Ermelo • Harderwijk • Hattem • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Oldebroek • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen
Bestuurlijk belang	Wethouder Bennink is lid van het Algemeen Bestuur en ook van de Auditcommissie.		

<p>Ontwikkelingen</p>	<p>Het AB heeft een Bestuursagenda voor de periode 2023 - 2027 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten voor de GGD in de jaren 2023-2027.</p> <p>In de Bestuursagenda 2023-2027 staan vier prioriteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen; • Mentale gezondheid; • Gezonde leefstijl; • Gezonde fysieke en sociale leefomgeving; <p>Meer informatie is te vinden in de Bestuursagenda 2023-2027.</p> <p>De GGD NOG werkt de prioriteiten uit de Bestuursagenda jaarlijks verder uit in een Programmabegroting. De Programmabegroting bestaat uit vijf onderdelen: Jeugdgezondheid, Algemene Gezondheidszorg, Kennis en Expertise, Organisatieprojecten en Overhead.</p> <p><i>Geen bezuinigingen</i></p> <p>In 2024 zijn door diverse gemeenten (onder andere Oude IJsselstreek) signalen afgegeven naar de GGD NOG met het verzoek om een bijdrage te leveren aan de bezuinigingsopgave in het ravijnjaar 2026.</p> <p>In het AB van 10 september 2025 is echter besloten om niet te bezuinigen op de GGD NOG. De belangrijkste redenen zijn diverse ontwikkelingen (onder andere het onderzoek toekomstbestendige jeugdgezondheidszorg en de landelijke bezuiniging op pandemische paraatheid) met mogelijk grote financiële gevolgen voor de GGD NOG. Via deze brief is de gemeenteraad daarover geïnformeerd.</p>
<p>Risico's en getroffen beheersmaatregelen</p>	<p>Het AB heeft de onderstaande risico's als belangrijkste risico's voor het risicomanagement vastgesteld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inhoudelijke risico's en risico's in de opbrengsten; 2. Risico's door personele omstandigheden; 3. Risico's in de bedrijfsvoering; <p>Bovenstaande risico's zijn gekwantificeerd om het weerstandsvermogen te bepalen.</p> <p>Het AB heeft in juli 2024 het risicomanagement en het weerstandsvermogen geactualiseerd. Informatieveiligheid is toegevoegd als één van de belangrijkste risico's in de bedrijfsvoering. Ook is er vastgesteld dat het weerstandsvermogen dient te liggen tussen minimaal 95% en maximaal 105% van de weerstandscapaciteit.</p> <p><i>Weerstandscapaciteit</i></p> <p>Bij de Jaarrekening 2024 was het weerstandsvermogen € 1.104.000. Dat is 100% van de benodigde weerstandscapaciteit.</p>

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) (Doetinchem)			
Relatie met de programma's	4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	De ODA heeft als missie om bij te dragen aan een schone, gezonde en veilige leefomgeving en het verminderen van milieuschade door het uitvoeren van omgevingsrecht conform de landelijke kwaliteitscriteria.		
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieuwetgeving en aanverwante specialismen.		
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Aalten • Gemeente Berkelland • Gemeente Bronkhorst • Gemeente Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Lochem • Gemeente Montferland • Gemeente Oost Gelre • Gemeente Oude IJsselstreek 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Winterswijk • Gemeente Zutphen • Provincie Gelderland
Bestuurlijk belang	Wethouder Bennink neemt namens de gemeente deel aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur		
Ontwikkelingen	<p>De ODA staat voor grote uitdagingen: invoering van de Omgevingswet, strengere landelijke kwaliteitscriteria en een krappe arbeidsmarkt. Deze ontwikkelingen vragen om schaalvergroting en samenwerking om kwaliteit en continuïteit te waarborgen.</p> <p>Het Algemeen Bestuur van ODA heeft daarom gekozen voor een gefaseerd fusieproces met Omgevingsdienst Veluwe. Samenwerking biedt voordelen zoals het bundelen van expertise en capaciteit, betere dienstverlening aan inwoners en bedrijven, grotere innovatiekracht en toekomstbestendigheid.</p> <p>De intentieverklaring legt de koers van het fusietraject vast, waaronder het behoud van lokale binding door te werken vanuit lokale locaties. Voorwaarden voor fusie: beide diensten moeten op vergelijkbaar kwaliteitsniveau functioneren.</p> <p>De samenwerking die moet leiden tot een fusie wordt gefaseerd aangepakt: eerst nulmeting en meerjarenplan (2026), daarna integratie van bedrijfsvoering (2026-2027) en primaire processen (2027-2028), en uiteindelijk één Gemeenschappelijke Regeling (2029).</p> <p>Deze aanpak biedt ruimte voor zorgvuldigheid en betrokkenheid van alle bestuurslagen.</p>		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De Omgevingsdienst Achterhoek is een uitvoeringsorganisatie die - met de Gelderse Maat als uitgangspunt - conform wet- en regelgeving uitvoering geeft aan vergunningverlening, toezicht en handhaving (de zgn. VTH-taken). Formeel blijven de deelnemende organisaties hiervoor verantwoordelijk. Voor zover er sprake is van zelfstandige beleidsvoornemens hebben die hoofdzakelijk betrekking op het niveau van bedrijfsvoering.		

Regio Achterhoek (Doetinchem)			
Relatie met de programma's	<ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente waar het goed wonen is 2. Een leefbare gemeente 3. De werkende gemeente 4. De dienstverlenende gemeente 		
Doelstelling	GR Regio Achterhoek zet zich in voor een krachtige regio die snel en besluitvaardig samenwerkt om de Brede Welvaart in de Achterhoek sterk te houden. Overheid, Ondernemers en Maatschappelijke organisaties werken hiervoor in een nieuwe structuur genaamd 8RHK Ambassadeurs samen. De inhoudelijke basis voor de samenwerking is de Achterhoek Visie 2030.		
Activiteiten	<p>De Achterhoek Raad heeft de Achterhoek Visie 2030 vastgesteld. Op basis van deze visie bepaalt de Achterhoek Board samen met de Achterhoek Thematafels de inhoudelijke activiteiten, die worden beschreven in de jaarplannen. De Achterhoek Raad ziet toe op de voortgang. De uitvoering van deze inhoudelijke activiteiten gebeurt aan de volgende zes Thematafels:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smart werken en Innovatie • Onderwijs en Arbeidsmarkt • Wonen en Vastgoed • Mobiliteit en Bereikbaarheid • Circulaire energie en Energietransitie • De Gezondste Regio <p>De GR Regio Achterhoek blijft bestaan naast de nieuwe structuur en voert de volgende taken uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voert de regie op de algehele samenwerking • Faciliteert het opstellen en uitvoeren van de Achterhoek Visie 2030, de jaarplannen en bijbehorende investeringsagenda • Adviseert Board en Raad over de lobby en subsidies en levert hiervoor ook de capaciteit 		
Deelnemende partijen	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem </td> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk </td> </tr> </table>	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk
<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronckhorst • Doetinchem 	<ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Winterswijk 		
Bestuurlijk belang	Burgemeester Werger heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Daarnaast zijn de alle wethouders bestuurlijk vertegenwoordigd aan alle zes Thematafels.		
Ontwikkelingen	<p>De Achterhoek aangewezen als één van de elf pilotregio's voor het Nationaal Programma Vitale Regio's van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Hierbij wordt ingezet op een langdurige samenwerking tussen Rijk en regio. In 2025 is in samenwerking met de partners van de 8RHK Ambassadeurs gewerkt aan het nieuwe Achterhoekse verhaal dat als onderlegger wordt gezien voor de verdere vorming van deze samenwerking.</p> <p>De Regio Achterhoek is eind 2024 gestart met een bezuinigingsopdracht en heeft in 2025 een nieuw voorstel ter consultatie voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. Dit heeft geresulteerd in een eerste aanzet om te komen tot een nieuwe Achterhoekse Visie 2050 en een aanpassing van de Governance structuur.</p> <p>Vanuit de Regio Achterhoek en 8RHK Ambassadeurs is het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek afgerond. Het product wordt meegenomen als een soort van bouwsteen voor de verdere vormgeving van de Achterhoekse Visie 2050.</p>		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	N.v.t.		

Stadsbank Oost Nederland (SON) (Enschede)			
Relatie met de programma's	2. Een leefbare gemeente (sociaal domein)		
Doelstelling	<p>Op zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voorzien in de behoefte aan sociaal geldelijk krediet; • regelen van schulden van personen in financiële moeilijkheden conform de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening; • voorzien in budgetbeheer. 		
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • kredietverlening • budgetbeheer • schuldhulpverlening • verzorgen van aanvragen wet schuldsanering natuurlijke personen 		
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Almelo • Berkelland • Borne • Bronckhorst • Dinkelland • Enschede • Haaksbergen 	<ul style="list-style-type: none"> • Hellendoorn • Hengelo (O) • Hof van Twente • Lochem • Losser • Montferland • Oldenzaal 	<ul style="list-style-type: none"> • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Rijssen-Holten • Tubbergen • Twenterand • Wierden • Winterswijk
Bestuurlijk belang	Wethouder Haverdil is vanuit het college lid van het Algemeen Bestuur.		
Ontwikkelingen	<p>De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) is ingegaan per 1 juli 2012. Hierdoor heeft de gemeente de verplichting om inwoners met schulden te helpen. Ook heeft de gemeente een regierol in het voorkomen en het oplossen van (problematische) schulden.</p> <p>De vroegsignalering, intake en budgetcoaching voeren we uit in eigen beheer. Het schuldregelen, kredietverstrekking, en het budgetbeheer is uitbesteed aan de Stadsbank Oost Nederland.</p> <p>De Stadsbank is een dagdeel bij de gemeente aanwezig en sluit daarnaast aan bij het inloopspreekuur Geldzaken in Uft.</p> <p>In januari 2023 is de Klantreis 2023 gestart. Een klantgerichte aanpak op maat voor inwoner en gemeente. Doelstelling is dat de afstand wordt verkleind en processen worden versneld. Dit zijn doelstellingen waar de gemeente grote waarde aan hecht, zowel vanuit het perspectief van de inwoner als voor het proces.</p> <p>In de praktijk blijkt dat het in de samenwerking een uitdaging blijft om aan deze doelstellingen te kunnen voldoen. Hierover blijven wij actief in gesprek met de Stadsbank Oost Nederland.</p> <p>In het afgelopen jaar is bovendien een toename zichtbaar in de complexiteit van hulpvragen, wat leidt tot een zwaardere belasting van de uitvoering en de benodigde inzet voor ondersteuning.</p> <p>Tegelijkertijd is er een toename van inwoners die ondersteuning vragen bij financiële zorgen, zonder dat er sprake is van problematische schulden.</p>		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De in gang gezette registratie en verantwoording van de geldstroom vormt een vast onderdeel van bestuurlijke rapportages vanuit het sociaal domein.		

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) (Zutphen)			
Relatie met de programma's	4. De dienstverlenende gemeente		
Doelstelling	Het gemeenschappelijk en op regionaal niveau uitvoeren van veiligheidsbeleid, specifiek gericht op brandweertaken, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding onder andere op het gebied van bevolkingszorg en multidisciplinaire samenwerking, zowel preventief als repressief. Hieronder valt bijvoorbeeld het coördineren van het weerbaarheidsvraagstuk.		
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • inventariseren van risico's van branden, rampen en crises en hierop anticiperen middels beleidsstukken en vakbekwaam houden van crisisfunctionarissen; • adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crisis in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen als ook in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • adviseren van het college van burgemeester en wethouders over: <ul style="list-style-type: none"> ○ het voorkomen, beperken en bestrijden van brand; ○ het beperken van brandgevaar; ○ het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; ○ het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand; ○ voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; ○ instellen en in stand houden van een brandweer; ○ instellen en in stand houden van een GHOR; ○ voorzien in de meldkamerfunctie; ○ aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; ○ inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de eerder genoemde taken. 		
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Apeldoorn • Berkelland • Bronkhorst • Brummen • Doetinchem • Elburg • Epe 	<ul style="list-style-type: none"> • Ermelo • Harderwijk • Hattem • Heerde • Lochem • Montferland • Nunspeet • Oldebroek 	<ul style="list-style-type: none"> • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Putten • Voorst • Winterswijk • Zutphen
Bestuurlijk belang	Burgemeester Werger vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur. Gemeentesecretaris Frerix vertegenwoordigt de gemeente in het Cluster Secretarissen Overleg.		
Ontwikkelingen	Vanaf 2027 neemt de gemeentelijke bijdrage substantieel toe. Deze stijging is al geruime tijd aangekondigd en hangt voornamelijk samen met oplopende kapitaallasten voortvloeiend uit de aanschaf van nieuwe voertuigen.		
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Het financiële risico is beperkt. De veiligheidsregio is ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling waarin de jaarlijkse bijdrage wordt bepaald aan de hand van de kadernota en de begroting. De gemeenteraad kan hierop invloed uitoefenen door het indienen van een zienswijze.		

Vennootschappen en coöperaties

AGEM (Wehl)	
Relatie met de programma's	1. De gemeente waar het goed wonen is
Doelstelling	De Agem is opgericht door de acht Achterhoekse gemeenten om de energietransitie te versnellen en de Achterhoek energieneutraal te maken. Hiervoor zijn verschillende activiteiten ontwikkeld (zie hieronder).
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> Energieloket Achterhoek: alles m.b.t. energiebesparing voor inwoners, van inzicht en advies over energiebesparing, tot informatie over financieringsmogelijkheden. AGE: inkoop gemeentelijke energie en de verduurzaming van het gemeentelijk energie gebruik. Coöperatie streekenergie; advies en begeleiding lokale energiecoöperaties. Agem Energie Experts; Agem Ontwikkeling (project- en adviesbureau) en Agem levering (levering energie aan klanten).
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> Achterhoekse gemeenten (Winterswijk heeft een aparte positie) Gemeente Doesburg Lokale energiecoöperaties
Bestuurlijk belang	De acht Achterhoekse gemeenten hebben in 2013 de Agem opgericht. De Agem is doorontwikkeld en er is nu een gemeentelijk deel (Energieloket, Anders Omgaan met Energie, AGE) en een niet gemeentelijk deel (streekenergie, Agem Energie Experts; ontwikkeling en levering). De betrokken partijen zitten samen in een federatie "Anders omgaan met energie". De gemeenten zijn de enige leden van de coöperatie Energieloket Achterhoek, de Stichting Vrijwilligers Anders Omgaan met Energie, en de enige aandeelhouders van de AGE. We zitten in het bestuur van deze onderdelen van de Agem.
Ontwikkelingen	De Agem is in ontwikkeling, de opsplitsing van het gemeentelijke en niet gemeentelijke deel is voltooid maar op onderdelen zal het nog doorontwikkelen. Zo is de federatie "Anders omgaan met energie" opgericht en schrijft aan een gedeelde visie. Daarnaast moet de stichting "Vrijwilligers Anders Omgaan met Energie" vormgegeven worden.
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Geen.

BNG Bank N.V. (Den Haag)	
Primair doel	Bankier van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang.
Activiteiten	De strategische doelstelling van de bank is het behoud van substantiële marktaandelen in Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk dividend voor de aandeelhouders.
Deelnemende partijen	De Staat is houder van 50% procent van de aandelen, de andere 50% is verdeeld onder gemeenten, provincies en hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.
Financieel	Wij bezitten 161.460 aandelen. In de jaarrekening 2025 is een dividend opbrengst verantwoord van € 405.000. De begrotingsperiode 2026-2028 begroten we € 350.000 dividend per jaar.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigt onze gemeente.
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.

VNG B.V. (Den Haag)	
Primair doel	De VNG is dé belangenorganisatie en het kennisplatform voor alle Nederlandse gemeenten
Activiteiten	Het doel van de VNG is om de krachten van gemeenten te bundelen en gezamenlijk op te treden in het belang van de lokale overheid en haar inwoners. Tegen de achtergrond hiervan werkt de VNG in toenemende mate aan de totstandkoming van gemeentelijke producten/diensten die door alle gemeenten gebruikt kunnen worden. Verder blijft de VNG zich in de nabije toekomst inzetten voor een goede financiering van de gemeenten vanuit het Gemeentefonds, passend bij de taken die gemeenten hebben. Ook op concrete dossiers, bijvoorbeeld stikstof en woningbouw, zoekt de VNG contact met politiek Den Haag om haar standpunt wat dit betreft voor het voetlicht te brengen.
Deelnemende partijen	Alle Nederlandse gemeenten zijn lid.
Bestuurlijk belang	Wethouder Kock vertegenwoordigt de gemeente tijdens de Algemene Ledenvergadering. 39 stemmen in de Algemene ledenvergadering van de vereniging. Er is sprake van een gewogen stemverhouding op basis van het aantal inwoners.
Risico's	Niet van toepassing: het eigen vermogen van de VNG is ruim voldoende om (financiële) risico's op te vangen

Alliander N.V. (Amhem)	
Primair doel	Netwerkbedrijf dat verantwoordelijk is voor een groot deel van de energieleidingen in Nederland.
Activiteiten	Kernactiviteit is het aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit.
Deelnemende partijen	Provincie Gelderland, Friesland en Noord Holland en de gemeente Amsterdam bezitten 75% van de aandelen. De overige 25% is verdeeld over diverse gemeenten.
Financieel	Wij bezitten 580.414 aandelen. In de jaarrekening 2025 is een dividend verantwoord van € 404.000. De begrotingsperiode 2026-2028 begroten we € 500.000 dividend per jaar.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigt onze gemeente.
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.

Vitens N.V. (Utrecht)	
Primair doel	Drinkwaterbedrijf dat drinkwater levert aan 5,8 miljoen klanten.
Activiteiten	Verantwoordelijk voor een gezonde en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Deelnemende partijen	De aandeelhouders bestaan uit 5 provincies en gemeenten.
Financieel	Wij bezitten 40.057 aandelen. In 2025 is geen dividend uitgekeerd over 2024. We begroten voor 2026-2028 ook geen dividend.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, de portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigt onze gemeente.
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. De kans hierop schatten wij in op nihil.

STOER B.V. (Oude IJsselstreek)	
Primair doel	STOER B.V. is per 1 januari 2021 opgericht door de gemeente Oude IJsselstreek om de werkgeversrol voor inwoners te vervullen namens de gemeentelijke afdeling die uitvoering geeft aan de Participatiewet.
Activiteiten	STOER B.V. neemt voor de gemeente Oude IJsselstreek de werkgeversrol op zich als het gaat om inwoners met een beschermt werk indicatie of inwoners met een maatschappelijke baan.
Deelnemende partijen	Gemeente is houder van 100% van de aandelen.
Financieel	Gemeente is houder van 100% van de aandelen, De gemeente voert de financiële administratie voor STOER. De kosten die STOER maakt worden hierin separaat geadmistreerd en aan STOER doorbelast. Voor de werkzaamheden die STOER uitvoert ontvangt zij jaarlijks een vergoeding van de gemeente, gelijk aan de werkelijke kosten. Deze werkwijze leidt ertoe dat de totale baten en lasten van STOER tevens in de gemeentelijke begroting zijn opgenomen. Een verzoek tot het aanmerken van een fiscale eenheid voor de BTW tussen de gemeente en STOER is dit jaar akkoord bevonden door de Belastingdienst. Het bij oprichting geplaatste kapitaal bedraagt € 10.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder; de burgemeester is vertegenwoordiger van de gemeente.
Risico's	Financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van onze aandelen. De kans hierop schatten wij in op nihil.

Leisure Lands (Arnhem)	
Primair doel	Recreatiebedrijf in het duurzaam ontwikkelen en exploiteren van recreatiegebieden voor breed toegankelijk vrijetijdsgebruik.
Activiteiten	<p>Leisurelands wil mensen de deur uit laten gaan en steeds opnieuw laten ervaren hoe onverwacht mooi, leuk en actief je kunt recreëren in het buitengebied van Nederland. Leisurelands doet dit door duurzame en dynamische recreatiegebieden aan te bieden voor iedereen. Leisurelands zet haar expertise, innovatiekracht en creativiteit in om de (water)recreatie in de gehele regio continu te blijven ontwikkelen en versterken.</p> <p>Net zoals de andere negen Achterhoekse gemeenten zijn wij aandeelhouder in Leisurelands. Hiermee leveren we een gezamenlijke bijdrage aan het duurzaam beheer en onderhoud van de waterrecreatiegebieden in de regio. Zo stimuleren we de verdere ontwikkeling van de Achterhoek als aantrekkelijke toeristisch-recreatieve bestemming.</p> <p>Gemeente Oude IJsselstreek heeft geen recreatiegebied of recreatieplas van Leisurelands B.V. op haar grondgebied.</p>
Deelnemende partijen	De gemeente Oude IJsselstreek is samen met 31 gemeenten aandeelhouder van Leisurelands B.V.
Financieel	De gemeente Oude IJsselstreek bezit 1.393 aandelen.
Bestuurlijk belang	<p>In de Achterhoek trekken we in het Portefeuillehouders Overleg Vrijtijdseconomie (POHO-VE) al jaren samen op richting Leisurelands. De portefeuillehouder toerisme en recreatie van de gemeente Berkelland is gemachtigd namens de overige acht Achterhoekse gemeenten (Aalten, Bronckhorst, Oost Gelre, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Lochem, Winterswijk en Zutphen).</p> <p>Vanaf 2026 zijn we met 10 gemeenten omdat Montferland ook aansluit.</p>
Risico's	Geen.

Stichtingen en verenigingen

Stichting Achterhoek Toerisme (StAT) (Borculo)	
Relatie met de programma's	3. De werkende gemeente
Doelstelling	Gemeenten en bedrijfsleven willen de vrijetijdsector ontwikkelen tot een grotere economische drager in de Achterhoek. Door middel van vernieuwende marketing en fysieke producten meer bezoekers te genereren die langer in de Achterhoek willen verblijven, meer willen besteden en een herhalingsbezoek plannen. Daarnaast draagt STAT zorg voor een goede infrastructuur qua routes ed.
Activiteiten	Ondersteuning voor de leden voor allerlei toeristische activiteiten. Daarnaast overkoepelend orgaan en sparring partner voor de gemeenten in de Achterhoek op het gebied van toerisme en recreatie.
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Aalten • Berkelland • Bronkhorst • Doesburg • Doetinchem • Lochem <ul style="list-style-type: none"> • Montferland • Oost Gelre • Oude IJsselstreek • Zutphen • Winterswijk
Bestuurlijk belang	De Achterhoekse gemeenten, met Doesburg, Lochem en Zutphen nemen deel in het bestuur.
Ontwikkelingen	In de visie van STAT over de huidige periode staat vermeld dat STAT zich bezighoudt met doorontwikkeling van regiomarketing, versterking van de route infrastructuur, het opzetten kennisontwikkelingstraject en grip op Gastheerschap en informatievoorziening in de regio.
Risico's en getroffen beheersmaatregelen	<p>Risicovol voor de gemeente is dat ze de ondersteuning van Stichting Achterhoek Toerisme (STAT) op toeristisch gebied mist wanneer deze uit beeld verdwijnt. Met STAT worden meerjarige contracten afgesloten die voor de gemeente een risico betekenen wanneer STAT ophoudt te bestaan. De stichting is afhankelijk van de bijdrage van gemeenten voor de uitvoering van hun activiteiten. Mochten deze inkomsten teruglopen, door bijv. een steeds meer terugtrekkende overheid die meer aan de markt overlaat, of door een slechte financiële situatie bij gemeenten, dan loopt de stichting het risico om haar taken voor de gemeenten niet meer te kunnen uitvoeren. Ook spelen de politieke agenda's van de verschillende gemeenten hierbij een rol. STAT moet van toegevoegde waarde blijven voor de gemeenten.</p> <p>De gemeente OIJ huurt bij STAT een marketing coördinator in die ingezet wordt voor toeristische productontwikkeling en lokale promotie en marketing. De marketing coördinator ondersteunt daarbij tevens de lokale toeristische organisatie in OIJ (STROIJ). Mocht STAT dit niet meer kunnen doen, dan heeft dit gevolgen voor deze inhuurstructuur en voor de toeristische organisatie in Oude IJsselstreek.</p>

Financieel overzicht

Verbonden partij (x € 1.000)	Pgr	Vorm	Bijdrage 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat
				1-1-2025	31-12-2025	1-1-2025	31-12-2025	
Erfgoedcentrum Ecal	1	GR	222	308	525	460	417	217
GGD Noord- en Oost Gelderland	2	GR	895	1.921	3.102	10.866	6.295	1.184
ODA	4	GR	1.198	613	118	1.610	6.191	-687
Regio Achterhoek	div	GR	315	6.736	6.390	22.124	32.111	390
Stadsbank ON	2	GR	334	2.236	2.186	8.759	9.950	270
VNOG	4	GR	2.453	22.717	25.061	28.921	48.066	1.342
VNG	5	B.V.	71	56.301	60.360	118.819	168.141	-26
Stichting Achterhoek Toerisme	3	Sticht.	73	0	0	1.488	1.238	0
Totaal			5.561	90.832	97.742	193.047	272.408	2.689

Paragraaf 3.3 Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is bestemd (rioolheffing, afvalstoffenheffing) als heffingen waarvan de besteding niet van tevoren is bestemd (onroerende-zaakbelasting en toeristenbelasting). Uit het overzicht “algemene dekkingsmiddelen” blijkt overigens van welke omvang het budgettaire belang is van met name de niet-bestemde heffingen. Dat inzicht, gekoppeld aan het inzicht over omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang, omdat de budgettaire positie van de gemeente mede wordt bepaald door de wijze waarop het lokale belastinginstrument wordt gehanteerd.

Beleid

Het beleid over de lokale belastingen is opgenomen in de verordeningen die de gemeenteraad heeft vastgesteld. We stellen jaarlijks een nieuwe verordening vast.

De gemeente Oude IJsselstreek kent de volgende gemeentelijke belastingen en heffingen:

Belasting/ heffing	Omschrijving
Marktgeden	Geheven voor innemen standplaatsen op warenmarkt Silvolde, Terborg, Ulft, Gendringen en Varsseveld.
Precariobelasting	Geheven voor het verlenen van een standplaats op gemeentegrond
Lijkbezorgingrechten	Geheven voor gebruik algemene begraafplaatsen Varsseveld en Terborg. Eventuele overschotten of tekorten worden conform besluit verrekend met de reserve.
Leges	Deze betreffen diverse gemeentelijke leges (bouwvergunning, uittreksels etc.)
Toeristenbelasting	Belastingheffing van personen die niet in de gemeentelijke bevolkings-administratie zijn opgenomen, maar die tegen betaling/vergoeding wel verblijf houden door overnachtingen in bijv. hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeermiddelen.
OZB niet - woningen	Wordt geheven van zowel eigenaren als gebruikers van niet-woningen.
Woonlasten	Dit zijn de onroerende-zaakbelastingen zakelijk recht woningen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing tezamen. De woonlasten zijn conform raadsbesluit d.d. 11 november 2024 met 3% gestegen t.o.v. 2024. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt een kostendekkend tarief gehanteerd.
Reinigingsrechten	Reinigingsrecht voor bedrijven en instellingen die geringe (passend in de normale containers) hoeveelheden afval aanbieden en de gemeente hebben verzocht afval tijdens normale inzamelingsactiviteiten mee te willen nemen.
Reclamebelasting	Deze belasting is vanaf 2017 ingevoerd voor het centrum van Varsseveld en vanaf 2019 t/m 2022 ook voor bedrijventerrein Akkermansweide in Terborg, centrum Terborg, parkmanagement Varsseveld, parkmanagement de Rieze in Ulft en kerngebied Ulft voor openbare aankondigingen. Wij innen deze belasting in feite als tussenpersoon. De inkomsten worden verrekend met door de gemeente gemaakte kosten. Het restant wordt rechtstreeks doorbetaald aan de desbetreffende ondernemersfonds. Per saldo is dit dus budgettair neutraal.

Tarieven

Tarieven diverse heffingen	2024	2025
Onroerende-zaakbelastingen		
Eigenaren van woningen, in % van de waarde	0,11512%	0,11662%
Gebruikers van niet-woningen, in % van de waarde	0,13429%	0,13542%
Eigenaren van niet-woningen, in % van de waarde	0,17470%	0,17632%
Afvalstoffenheffing		
Meerpersoonshuishoudens vast tarief	220,80	219,60
Eénpersoonshuishoudens vast tarief	170,40	189,60
Per lediging grote container rest afval	14,75	14,75
Per lediging kleine container rest afval	8,50	8,50
Per storting ondergrondse container	2,50	2,50
Reinigingsrechten		
Vast tarief	220,80	219,60
Per lediging grote container rest afval	14,75	14,75
Per lediging kleine container rest afval	8,50	8,50
Rioolheffing		
Per aansluiting	294,00	297,00
Toeristenbelasting		
Per overnachting	1,45	1,49
Precariorechten		
Dagtarief	15,15	15,60
Jaartarief	625,00	643,50

Opbrengsten

Opbrengsten belastingen/ heffingen (x 1.000)	Werkelijk 2024	Begroot voor wijziging 2025	Begroot na wijziging 2025	Werkelijk 2025
OZB woningen	6.483	6.784	6.919	6.918
OZB niet-woningen	2.815	2.932	2.917	2.920
Afvalstoffenheffing	4.515	4.308	4.308	4.484
Rioolheffing woningen	5.106	5.043	5.043	5.148
Rioolrecht bedrijven	278	275	275	275
Leges	1.866	1.371	1.310	1.438
Lijkbezorgingrechten	175	125	125	152
Marktgeden	23	20	20	21
Reinigingsrechten	37	35	35	44
Toeristenbelasting	184	210	270	270
Precariobelasting	7	8	8	8
Reclamebelasting	168	150	150	172
Totaal	21.657	21.261	21.380	21.850

Lasten- en batenoverzicht van de kostendekkende tarieven

Afvastoffenheffing + reinigingsrecht		
Kosten Afval	3.982	
Opbrengsten afval excl. heffingen		959
Reinigingsrechten		44
Netto kosten Afval		2.979
Salaris + overhead	468	
BTW	425	
Rente	36	
Resultaat tbv reserve afval	668	
Subtotaal		1.597
Totale kosten		4.576
Opbrengst heffingen		4.576
Dekking		100%

Lijkbezorgingsrechten		
Kosten begraafplaatsen	97	
Opbrengsten begraafplaatsen		1
Netto kosten Begraafplaatsen		96
Salaris + overhead	180	
Kapitaallasten	2	
Onttrekking reserve	-46	
Subtotaal		136
Totale kosten		232
Opbrengst heffingen		152
Dekking		66%

Rioolheffing		
Kosten Riolering	3.283	
Opbrengsten Riolering excl. heffingen		71
Rioolheffing bij bedrijven		275
Netto kosten Riolering		2.937
Salaris + overhead	520	
BTW	475	
Rente	701	
Toevoeging bufferfonds riolering	515	
Subtotaal		2.211
Totale kosten		5.148
Opbrengst heffingen		5.148
Dekking		100%

Omgevingsvergunning bouwen		
Kosten omgevingsvergunning bouwen	79	
Overige opbrengsten		63
Netto kosten omgevingsvergunning bouwen		16
Salaris + overhead	726	
Totale kosten		726
Opbrengst heffingen		679
Dekking		92%

Algemene dienstverlening		
Kosten algemene dienstverlening	432	
Overige opbrengsten		0
Netto kosten algemene dienstverlening		432
Salaris + overhead	480	
Subtotaal		480
Totale kosten		912
Opbrengst overige dienstverlening		876
Dekking		96%

Markten		
Kosten markten	19	
Overige opbrengsten		
Netto kosten markten		19
Salaris + overhead	29	
Subtotaal		29
Totale kosten		48
Opbrengst heffingen		21
Dekking		44%

Woonlasten

De woonlasten bestaan uit de opbrengsten van huishoudens uit OZB, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing. Voor 2025 is tot een gemiddelde stijging van 3% woonlasten besloten. Het vastrecht deel van de afvalstoffenheffing is in 2025 in rekening gebracht bij de huishoudens, het variabele deel op basis van het aantal ledigingen wordt afgerekend in 2026. De opbrengsten van het variabele deel afvalstoffenheffing 2025 zijn in deze jaarrekening 2025 verwerkt. Bij de begroting 2025 is uitgegaan van een gemiddeld aantal ledigingen van een mini container van 5,5 keer of een aantal van 17 inworpen in een ondergrondse container per huishouden. In werkelijkheid lag het aantal ledigingen van een mini container boven de zes ledigingen per huishouden en het aantal inworpen op gemiddeld 24 keer. Daarmee hebben we een extra opbrengst van € 170.000.

Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen voor de aanslagen van de woonlasten. Bij de beoordeling van het verzoek vindt er een toets plaats naar inkomen en vermogen. De gemeente mag alleen kwijtschelding verlenen als het inkomen per saldo niet hoger ligt dan 100% van het bijstandsniveau.

In 2025 is een totaalbedrag van € 424.166 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden, waar de raming € 386.000 is geweest. In 2025 is voor het eerst het variabele tarief afval meegenomen. Het bedrag aan kwijtschelding is 4,40% van de totaal geraamde opbrengsten gemeentelijke belastingen die voor gemeentelijke kwijtschelding in aanmerking komt. In 2024 werd in totaliteit € 388.215 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden.

Paragraaf 3.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf zijn conform de voorschriften in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de kapitaalgoederen van de gemeente opgenomen.

De kapitaalgoederen zijn grofweg als volgt te rubriceren:
Infrastructuur:

- Wegen
- Civieltechnische kunstwerken
- Kunst
- Openbare verlichting
- Riolering
- Gebouwen
- Voorzieningen
- Openbaar groen
- Speelplaatsen

Het onderhoud van kapitaalgoederen legt beslag op een belangrijk deel van de middelen en komt in bijna alle programma's voor. De kapitaalgoederen zijn vaak van groot belang voor het realiseren van de programma's. In deze paragraaf geven we inzicht in het onderhoud en beheer, conform de financiële verordening (art. 212 Gemeentewet). Niet alleen vanuit het financiële belang, maar ook vanuit het belang van de inwoner.

Beleids- en beheerplannen

De beleidsplannen stellen we tenminste eens in de 10 jaar vast, conform de eisen van de provincie. Dit betreft de inrichting van de openbare ruimte en het beoogde onderhoudsniveau voor het openbaar groen, verlichting, straatmeubilair, sportfaciliteiten, water, wegen, riolering, kunstwerken en gebouwen. Eens in de vier evalueren we de beheerplannen wegen en riolering, voor de gebouwen, openbaar groen en speelplaatsen is dit eens in de 10 jaar. Waar nodig stellen we ze bij.

De volgende beleidsstukken/beheerplannen zijn vastgesteld:

Wegenbeleid	2019 - 2023	In dit beleidsplan zijn de kaders voor het wegbeheer vastgelegd. Op basis van de in dit beleidsplan gemaakte keuzes worden de verhardingen binnen de gemeente beheerd en wordt uitvoering gegeven aan onderhoudsmaatregelen. Op dit moment wordt een update van het huidige beleidsplan voorbereid.
Beleidsnotitie Openbare verlichting	2022 - 2026	De beleidsnotitie is begin 2022 vastgesteld. Deze korte beleidsnotitie is een aanvulling op en actualisatie van het beleidsplan openbare verlichting 'Licht op maat 2012-2016'. Het beleidsplan en de beleidsnotitie vormen samen een actueel kader. Op dit moment wordt een update van het huidige beleidsplan voorbereid.
Openbare verlichting Vervangingsplan	2022 - 2026	In 2022 is uitvoering gegeven aan het nieuwe vervangingsplan als onderdeel van de nieuwe beleidsnotitie. In vier jaar worden masten van 50 jaar en ouder vervangen. Armaturen van 25 jaar en ouder worden in een periode van vier jaar vervangen door LED armaturen. Bij het opstellen van nieuw beleid van de openbare verlichting wordt bekeken of vanaf 2027 een nieuw vervangingsplan nodig is.
Gemeentelijk rioleringsplan	2024 - 2028	Eind 2023 is dit plan vastgesteld.
Klimaatagenda	2022 - 2026	De Klimaatagenda is in juni 2022 vastgesteld.
Beheerplan Civieltechnische kunstwerken	2023 - 2027	Beheerplan voor de civieltechnische kunstwerken en de kunst in de openbare ruimte.
Visie Landschap, Natuur en Groene Kernen	2021-2031	De Visie Landschap, Natuur en Groene Kernen is in 2021 vastgesteld.
Bomenbeheerplan	2022-2032	Beheerplan is gerealiseerd in 2022.
Speelruimtebeleid	2022-2032	In 2022 is het Speelruimteplan vastgesteld.
Bosbeheerplan	2022-2032	In 2022 is het Bosbeheerplan vastgesteld.
Meerjaren Onderhouds Planning (MJOP)	2019-2029	In 2025 zijn MJOP's herzien.

Op basis van de vastgestelde plannen is per kapitaalgoed inzicht gegeven in het gemeentelijke beleid, de doelstellingen, de activiteiten die op stapel staan, de daarmee gemoeid zijnde financiële middelen en eventuele ontwikkelingen en risico's.

Wegen

Beleid

Het gemeentelijke beleid is gericht op efficiënt en effectief onderhoud aan de wegen. De uitgangspunten zijn beschreven in het "beleidsplan wegen gemeente Oude IJsselstreek 2019-2023". Het beleidsplan geeft, op basis van het (door de raad) vastgestelde kwaliteitsniveau en het aanwezige areaal, aan wat gemiddeld per jaar nodig is om de kwaliteit van de wegen op peil te houden. In het beleidsplan staat aangegeven dat de wegen in de gemeente Oude IJsselstreek kwaliteitsniveau basis moeten hebben (volgens de richtlijnen van de CROW-systematiek). Eén keer per twee jaar worden alle wegen in de gemeente Oude IJsselstreek geïnspecteerd op schades en beoordeeld op kwaliteit. Deze gegevens, samen met de vaste gegevens vanuit het beheerpakket, vormen de basis voor het uit te voeren onderhoud. Vanuit het beheerpakket kan een meerjarenplanning (3 jaar) voor het groot onderhoud aan de wegen worden opgesteld. Er wordt gewerkt aan een update van het huidige beleidsplan. Het opstellen hiervan loopt parallel met het opstellen van het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR).

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling Schoon, heel, veilig Niveau Basis (kwaliteitscijfer 5,5-6,5)	Planmatig onderhoud en groot onderhoud van wegen Rapportage kwaliteitsniveau van de wegen op basis van de wegininspectie
Subdoelstelling Efficiënt en effectief onderhoud aan wegen	Uitvoering van het beleidsplan Wegen 2019-2023 Opstellen en bijhouden meerjarenplanning voor groot onderhoud van wegen Up to date houden meerjarenplanning voor vervangingen (reconstructies van wegen)

Kwaliteit

In het huidige beleidsplan staat aangegeven dat de wegen in de gemeente Oude IJsselstreek kwaliteitsniveau Basis moeten hebben. Kwaliteitsniveau Basis is een voldoende (kwaliteitscijfer tussen 5,5 en 6,5).

Om te kunnen bepalen welk kwaliteitsniveau de wegen in onze gemeente hebben, vertaalt een onafhankelijk bureau structureel (per 2 jaar) de inspectiegegevens van de wegen naar een bijbehorend kwaliteitsniveau. In 2024 zat de kwaliteit van de wegen in het algemeen op kwaliteitsniveau Laag (5,3). Dit had vooral te maken met het kwaliteitscijfer van de asfaltverhardingen (4.4). Het is daarom van belang dat we ons de komende jaren concentreren op de staat van onderhoud van de asfaltverhardingen. Hier houden we dan ook rekening mee met de planning voor het groot onderhoud aan de wegen en met de meerjarenplanning projecten 2024 t/m 2027 (reconstructies). In deze planningen (onderhoud en reconstructies) zitten vooral wegen met een asfaltverharding die onderhouden of vervangen moeten worden.

Financiën

Het huidige beleidsplan Wegen is door de raad in maart 2019 vastgesteld en heeft een looptijd tot 2023. Een update van het huidige beleidsplan wordt nu voorbereid. Met de uitgangspunten in het huidige beleidsplan, het beheerareaal en de kwaliteitsambitie "basis" is een berekening gemaakt voor de jaarlijkse onderhoudskosten. Deze kosten worden in het jaar van uitvoering ten laste gebracht van de exploitatie. Deze kosten worden ook ieder jaar geïndexeerd. De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) staat niet toe dat de kosten voor vervangingen (reconstructies) worden meegeraamd in het onderhoudsbudget Wegen. Voor reconstructies van wegen en fietspaden is een investeringsbudget vereist. Aan de hand van de nieuwe meerjarenplanning 2024 t/m 2027 is een investering van € 1.500.000 per jaar beschikbaar.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen op de markt omtrent wegbeheer worden gemonitord. Nieuwe onderhoudsmethodieken worden waar mogelijk in de vorm van een pilot uitgevoerd. Op basis van de opgedane kennis in de pilot wordt eventueel de 'standaard' onderhoudsmethodiek aangepast. Daarnaast worden materialen als puin of granulaat hergebruikt onder nieuw aan te leggen wegen. De komende jaren zal er nog meer aandacht zijn voor circulariteit.

In de verschillende beheerfasen (bv. ook in de contracten) zal hier nadrukkelijk aandacht voor zijn. Daarnaast wordt gekeken naar het duurzaam toepassen van materialen. Waar mogelijk worden asfaltverhardingen in de verblijfsgebieden omgevormd tot elementverhardingen. Deze zijn duurzamer, maar op lange termijn zorgt dit ook voor een reductie in beheerkosten.

Gerealiseerd

Naast het groot onderhoud aan de wegen vanuit de exploitatie is er ook gewerkt aan de uitvoering van de meerjarenplanning projecten. Hiervan zijn een aantal wegen al uitgevoerd of in uitvoering (dr.Dreesstraat/Thorbeckestraat Silvolde, Van Gelderstraat Terborg, Hogeweg Ulft, Akenloodsweg e.o in Gendingen, Dierenriem in Ulft, Oranjestraat e.o. in Varsseveld).

Risico's

Vanuit de Wegenwet heeft de gemeente de zorgplicht voor verhardingen. Dit betekent dat wij als wegbeheerder altijd verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit (de onderhoudstoestand) van de verhardingen die wij in beheer hebben. Het gebruik van de wegen moet veilig kunnen plaatsvinden. Schades/ongevallen door gebreken aan de weg moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Wij zijn als wegbeheerder verplicht invulling te geven aan deze zorgplicht. De wegen moeten voldoende van kwaliteit zijn om de noodzakelijke functie te kunnen vervullen. Als kan worden aangetoond dat wij niet voldoen aan de zorgplicht dan kunnen wij aansprakelijk worden gesteld voor de eventuele gevolgschade.

Civieltechnische kunstwerken en kunst in openbare ruimte

Beleid

De visie van de gemeente op het beheer en onderhoud van de civieltechnische kunstwerken en kunst in de openbare ruimte is kernachtig te verwoorden als "veilig, heel, doelmatig en schoon". Deze visie is uitgewerkt in het beheerplan dat het college in 2023 heeft vastgesteld.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel en veilig	Opstellen uitvoeringsplan naar aanleiding van jaarlijks te houden (globale) inspecties.
	Volledige inspectie van de civieltechnische kunstwerken (vijfjarige inspectie).

Kwaliteit

In het beheerplan is opgenomen dat elke vijf jaar het volledige areaal door een gespecialiseerd bedrijf geïnspecteerd wordt. In de tussentijd voert de eigen dienst inspecties uit. Voor de kunst in de openbare ruimte is ervoor gekozen om de eigen dienst jaarlijks een globale inspectie uit te laten voeren. Het jaarlijks onderhoud (schoonmaken) is hierop afgestemd. De laatste inspectie was in 2021. In 2026 wordt er weer een volledige inspectie uitgevoerd.

Gerealiseerd

Afgelopen jaar is voornamelijk aandacht besteed aan het regulier onderhoud van het areaal. Daarnaast zijn een aantal houten bruggen nader onderzocht, naar aanleiding van een inspectie van de eigen dienst. Uit het nader onderzoek kwam naar voren dat bij zeker drie bruggen de constructie ernstig is aangetast door houtrot. Dit jaar is begonnen met de voorbereiding voor de vervanging van deze bruggen. In het kader van circulair werken, zal gebruik gemaakt worden van hout uit onze eigen bossen wat vrijkomt bij het bosonderhoud.

Aan de kunst in de openbare ruimte is voornamelijk regulier onderhoud gepleegd zoals schoonmaken en het herstellen van kleine beschadigingen. Aan de twee kunstwerken bij het gemeentehuis is echter groot onderhoud gepleegd. De Gent is volledig nagekeken en op diverse punten versterkt en van een nieuwe coating voorzien. De Ringen zijn gestraald en ook van een nieuwe coating voorzien.

Risico's

De risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten.

Openbare verlichting

Beleid

Openbare verlichting draagt bij aan een veilige en leefbare openbare ruimte. Het is daarom een beleidsterrein waarbij het van belang is dat de gemeente zelf een sturende rol vervult bij het definiëren van het beleid en het uitvoeren van het beheer en onderhoud.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Het openbare leven bij duisternis zo goed mogelijk te laten functioneren en bij te dragen aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare omgeving.	Uitvoeren beleidsnotitie 2022-2026 Vervanging openbare verlichting (binnen de projecten) Uitvoeren vervangingsplan 2022 - 2026 (masten 50 jaar en ouder en armaturen van 25 jaar en ouder) Uitvoeren regulier onderhoud Afhandelen storingen en klachten
Subdoelstelling	Aandacht voor circulaire economie en Smart City Het toepassen van innovatieve ontwikkelingen op het gebied van de energieaanpak

Kwaliteit

In de periode 2017 t/m 2021 zijn bijna alle SOX en SON armaturen vervangen en waar mogelijk ook masten op leeftijd. In de periode 2022-2026 gaan we door met het vervangen van masten en armaturen. Dit doen we op basis van leeftijd (masten 50 jaar en armaturen 25 jaar). Naast het verminderen van het energieverbruik zorgt dit ook voor een daling van de veiligheidsrisico's en uniformiteit van masten en armaturen waardoor een rustig straatbeeld ontstaat.

Financieel

Voor het vervangen van masten en armaturen is er tot en met 2026 een investeringskrediet beschikbaar. Voor de periode 2027 tot en met 2030 zal er een nieuw investeringskrediet aangevraagd moeten worden. Dit wordt met de nieuwe beleidsnotitie 2027-2030, die in de tweede helft van 2026 aan de raad wordt aangeboden meegenomen.

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen op het gebied van LED (Light Emitting Diodes) verlichting gaan nog steeds door. De LED lamp is nu een stabiele factor in de openbare verlichting waardoor we een definitieve switch naar de LED verlichting hebben gemaakt. In het vervangingsplan is dit ook meegenomen waardoor we alle conventionele armaturen gaan vervangen door LED armaturen. De laatste SOX en SON armaturen worden in de hierboven genoemde periode ook vervangen. Vanaf 2022 zijn we gestart met de uitvoering van het nieuwe vervangingsplan voor masten en armaturen en zitten nu in het laatste jaar van het vervangingsplan. Gelijktijdig met het opstellen van nieuw beleid voor de OV zal ook een nieuw vervangingsplan opgesteld worden.

Het dimmen van de openbare verlichting voeren we verder in. Dit scheelt ongeveer 10% energieverbruik op de totale installatie. In 2024 is het nieuwe onderhoudscontract voor de periode 2024-2028 aanbesteed. Net als de voorgaande onderhoudscontracten zit de gemeente Oude IJsselstreek in één perceel met de Gemeente Doetinchem, Doesburg en Montferland. Hier is de gemeente Brummen aan toegevoegd.

Gerealiseerd

Ieder jaar testen we masten die 40 jaar of ouder zijn op stabiliteit. Uit deze meting, die vanaf 2013 jaarlijks wordt uitgevoerd, komen masten met een, vanuit inspectiejargon, "code rood" naar boven. Masten met deze code vertonen ernstige gebreken die de stabiliteit van de mast niet waarborgen. Deze masten worden binnen 6 maanden na de meting vervangen te worden. Binnen het huidige budget kunnen we deze masten tijdig vervangen waarmee het stabiliteitsrisico beperkt blijft. We gaan door met het vervangen van oude verlichting. Masten zonder code rood worden niet sneller vervangen dan op basis van leeftijd.

Risico's

De huidige beleidsperiode loopt in 2026 op zijn einde. Voor de nieuwe beleidsperiode vanaf 2027 is bekend dat de grootschalige vervanging van de openbare verlichting een vervolg moet krijgen. Zonder nieuw investeringskrediet vanaf 2027 stagneert de grootschalige vervanging van de conventionele verlichting door ledverlichting. Bij niet of te weinig vervangen zullen de kosten in de toekomst toenemen omdat oude armaturen steeds meer energie verbruiken en meer kans op storingen geven. Daarnaast zullen de doelstellingen uit het SER-energieakkoord niet gehaald worden.

Op dit moment worden de kapitaallasten van het investeringsbudget ten laste gebracht van het reguliere onderhoudsbudget. Hierdoor is er minder beschikbaar voor het reguliere onderhoud, maar door de langere levensduur van ledverlichting ten opzichte van de conventionele verlichting ontstaat er op termijn ruimte.

Riolering

Beleid

In de afgelopen jaren waren gemeenten op grond van artikel 4.22 van de Wet milieubeheer, verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024, is de verplichting voor het opstellen van een dergelijk plan vervallen. Wel blijven gemeenten verplicht invulling te geven aan hun gemeentelijke watertaken en het onderhouden van de benodigde rioolheffing. Om aan deze verplichting te voldoen, is ervoor gekozen om een Water- en Rioleringsprogramma (WRP) op te stellen. Dit programma beschrijft hoe de gemeente omgaat met haar wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Eind 2023 is dit WRP door de gemeenteraad vastgesteld.

Voor de dekking van de kosten van aanleg en beheer van riolering zijn verschillende bronnen. De kosten voor de aanleg van riolering in uitbreidingsplannen, worden binnen deze plannen verrekend en komen niet ten laste van het rioolfonds. De kosten van het beheer en de aanleg van riolering, hemel- en grondwatervoorzieningen bij bestaande panden, dekken we uit de rioolheffing. De hoogte van deze heffing herzien we jaarlijks en stellen we vast met behulp van een kostendekkingsplan.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan ?
Hoofddoelstelling	
Schoon, heel, veilig (Bescherming volksgezondheid, kwaliteit leefomgeving waarborgen en bescherming grond- en oppervlaktewater)	Uitvoering geven aan het Water- en Rioleringsprogramma 2024 - 2028
Subdoelstelling	
Efficiënt en effectief onderhoud aan riolering	Uitvoering geven aan het Water- en Rioleringsprogramma 2024 - 2028
Voorkomen van "water op straat"	Oplossen knelpunten Uitvoering geven aan het Water- en Rioleringsprogramma 2024 - 2028

Gerealiseerd

In het afgelopen jaar is er voor zo'n € 2.103.000 uitgegeven aan het vervangen, dan wel het relinen, van vrijvervalriolering. Hierbij zijn, daar waar nodig, tevens klimaatmaatregelen meegenomen. In Silvolde is de riolering in de Dr. Dreestraat en de Thorbeckestraat vervangen. In Gendringen is de riolering in de Akenloodsweg, de Tulpstraat en de Rozenstraat vervangen en is de riolering in de Pr. Hendrikstraat deels gerelined. Tot slot is in Varsseveld de riolering in de Pr. Irenestraat vervangen en Ulft is een deel van de riolering in de Vogelbuurt vervangen.

Aan de mechanische riolering, zoals rioolgemalen en pompunits in het buitengebied, is zo'n € 630.000 uitgegeven. Waarvan ongeveer € 550.000 aan de renovatie van 140 drukrioolunits in de omgeving van Varsseveld en Westendorp, en ongeveer € 80.000 aan de renovatie van onder andere de gemalen Gelderkampstraat en Lenteleven en de berbezinkbassins Egginkstraat en Paasberg.

Groen, natuur en landschap

Beleid

Voor de groenvoorziening hanteren we in de wijken beeldkwaliteit Basis en in centra beeldkwaliteit Hoog. Dit is conform het vastgesteld beeldkwaliteitsplan van 2016. Uit een laatst gehouden externe inspectie (2022) blijkt dat de meeste groenonderdelen scoren op dit vastgestelde kwaliteitsniveau.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Behoud van groenvoorzieningen op het vastgestelde kwaliteitsniveau voor een aantrekkelijke, biodiverse groene woon- en werkomgeving in Oude IJsselstreek	Uitvoeren planmatig onderhoud
Subdoelstelling	
Streven naar beeldkwaliteit groen die overeenkomt met het wensbeeld vanuit groenbeleidsplan	Uitvoeren planmatig onderhoud

Kwaliteit

Door middel van verschillende jaarlijkse inspecties op groenvoorziening en bomen toetsen we of de vastgestelde beeldkwaliteit en veiligheid behaald wordt.

Financieel

De werkzaamheden voeren we uit binnen de huidige budgetten en formatie. We merken in het groen ook de effecten van klimaatverandering en de hiermee gepaard gaande financiële effecten.

Ontwikkeling

Vanuit de Visie Landschap, Natuur en Groene Kernen werken we verder aan vergroening. Dit doen we onder andere door meer bomen te planten en de biodiversiteit in de openbare ruimte en bermen te vergroten.

Gerealiseerd

In het kader van Boomfeestdag zijn samen met vijf klassen van twee basisscholen in totaal 500 bomen aangeplant. Conform de Visie op Landschap, Natuur en Groene Kernen is in 2025 verder uitvoering gegeven aan het uitbreiden van het ecologisch beheer door aanvullende aanplant van bomen, bloemrijke graslanden en vaste planten.

Ter versterking van de biodiversiteit binnen de gemeente is een natuurkansenkaart opgesteld. Op basis van deze kaart zijn locaties aangewezen waar extra bomen en heestergroepen zijn aangeplant. Dit zetten we de komende jaren voort. Daarnaast is in de openbare ruimte circa 266 m² Japanse duizendknoop behandeld.

Het beheerprogramma Geovisia is geïmplementeerd, waarmee het beheer en onderhoud van de openbare ruimte verder is geprofessionaliseerd en procesmatig is ingericht. In het centrum van Ulft zijn op een aantal locaties plantvakken opnieuw ingericht volgens het vasteplantenconcept van Green to Colour t.b.v. biodiversiteit en uitstraling.

Tot slot is het hout van een deel van de verwijderde bomen hergebruikt en toegepast in onder andere zitbanken en bruggen binnen de gemeente.

Risico's

Mogelijke risico's liggen vooral op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid. Hiervoor heeft de gemeente een verzekeringspolis afgesloten. Daarnaast zien we in toenemende mate risico's voor ons boombestand als gevolg van verdroging en wateroverlast.

Speelplaatsen

Beleid

De speelruimte in de gemeente Oude IJsselstreek zijn centrale ontmoetingsplekken voor jong en oud met een uitdagend speel- en sportaanbod zoveel mogelijk naar de wens van inwoners van alle leeftijden. Gemeente Oude IJsselstreek kent 108 speelplekken, verspreid over de kernen.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
We willen toewerken naar een gevarieerd, aantrekkelijk en toegankelijk speelaanbod voor jong en oud dat goed verdeeld is over de wijken. Speelplekken kunnen daarbij ook dienen als centrale ontmoetingsplekken in de wijken.	Participatietraject opgestart voor alle omwonenden en andere betrokkenen bij de speelplekken.
Subdoelstelling	
In elke grote kern minimaal 1 inclusieve speelplek realiseren.	Overleggen met werkgroep Onbeperkt Meedoen en hen betrokken bij het participatietraject.

Kwaliteit

Uit de inspectieronden is gebleken dat de toestellen voldoen aan het WAS (Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (=landelijke norm)).

Financieel

Tot het jaar 2027 is er budget voor vervanging, vergroening en inclusiviteit beschikbaar op de reeds bestaande speellocaties.

Ontwikkeling

Het speelruimteplan 'Samen naar buiten in de Oude IJsselstreek' vormt vanaf 2022 een actueel en leidend kader.

Gerealiseerd

Ten opzichte van voorgaande jaren hebben we minder speelplekken kunnen renoveren i.v.m. de eenmalige bezuiniging van €90.000 op het investeringsbudget. Er zijn dit jaar 4 speelplekken gerenoveerd conform het speelruimteplan. Dit betrof de speelplekken aan de Eekhoornhof en Jagershof in Silvolde, de Molenweg in Heelweg en de Ruvenkamp in Ulft. Bij de renovatie hebben we een participatietraject opgestart waarbij inwoners via een online enquête konden meedenken over de inrichting van de speeltuin. De enqueteresultaten zijn zoveel mogelijk verwerkt in 3 ontwerpen per speelplek. Vervolgens konden de inwoners stemmen op het ontwerp van hun voorkeur en is het ontwerp met de meeste stemmen ook daadwerkelijk aangelegd.

Verder hebben we dit jaar de Samenspeelbelofte van het SamenSpeelNetwerk ondertekend tijdens de VNG netwerkbijeenkomst 'Iedereen doet mee!' bij de DRU in Ulft. Hiermee hebben we ons officieel gecommitteerd aan het doel om in elke grote kern minimaal 1 inclusieve speelplek te realiseren binnen de komende 6 jaar.

Risico's

Door het consequent (laten) uitvoeren van een inspectie van de speeltoestellen voldoet de gemeente aan haar verplichtingen in het kader van de [Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen](#).

De risico's ten aanzien van de veiligheid (ongelukken) en aansprakelijkheid (claims) zijn daarmee beheersbaar.

Beheer gebouwen

Beleid

Het instandhouden en onderhouden van de gemeentelijke gebouwen.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Hoofddoelstelling	
Behoud van de gemeentelijke gebouwen op een redelijk conditieniveau	Uitvoering MeerJaren OnderhoudsPlan (MJOP)

Kwaliteit

De gemeentelijke gebouwen worden beoordeeld op basis van de norm NEN 2767. Hierin worden 5 verschillende conditiescores gehanteerd waarbij 1 een uitstekende conditie is en 5 een zeer slechte conditie. Afhankelijk van de groep waarin het gebouw is ingedeeld, dient het aan een minimaal conditieniveau te voldoen. Met de toepassing van deze condities wordt toegezien op de kwaliteit van de gebouwen. De gebouwen moeten op een redelijk niveau worden onderhouden om kapitaalvernietiging tegen te gaan.

Uit de inspecties is gebleken dat een overgroot deel van de gebouwen niveau 3 (redelijke conditie) of beter heeft. Alle onderhoudsniveaus en de daar bijbehorende budgetten zijn hiermee in beeld. Voor de gebouwen die op korte termijn in aanmerking komen voor verkoop/sloop zijn er geen onderhoudsinspecties uitgevoerd. Het onderhoudsniveau kan voor deze gebouwen wat lager liggen.

Financieel

In de reguliere begroting is structureel budget opgenomen voor klein en groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.

Ontwikkeling

Alle gebouwen die de afgelopen jaren in beheer waren zijn beoordeeld op hun onderhoudstoestand door middel van een NEN 2767 inspectie, welke is uitgevoerd door een externe partij. Uit deze inspectie is een rapportage opgesteld welke inzicht geeft in de onderhoudsstaat van deze gebouwen. Uit deze rapportage is een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) voortgekomen welke in kaart brengt waar onderhoud op uitgevoerd moet worden. De kosten van zowel het dagelijks als planmatig onderhoud worden opgenomen in de MJOP. Het saldo van al deze ramingen binnen het MJOP geeft het benodigde onderhoudsbudget voor de gemeentelijke gebouwen. Eens per vier jaar wordt er door een externe partij een herinspectie op basis van NEN 2767 uitgevoerd. Tussentijdse mutaties in de MJOP worden bijgehouden en verwerkt in het systeem O-prognose.

Gepland onderhoud van het kantoor Frank Daamenstraat is doorgeschoven en wordt meegenomen in de verbouwing van het Frank Daamenpand. Het vervangen van de BrandMeldInstallatie (BMI) in het portiersgebouw is doorgeschoven naar 2026.

Gerealiseerd

In 2025 hebben we met zorg en aandacht gewerkt aan het beheer en onderhoud van het gemeentelijke vastgoed. De belangrijkste gerealiseerde werkzaamheden in 2025 waren:

- Binnenschilderwerk gemeentehuis Gendringen
- Buitenschilderwerk kantoorgebouw Varsseveld
- Klimaatinstallatie kantoorgebouw Varsseveld
- Vloercoating brandweerkazerne Varsseveld
- Vervangen accu's noodverlichting DRU Portiersgebouw Uft
- Buitenschilderwerk molen Gerritsen Silvolde, doorgeschoven vanuit 2024 naar 2025
- In oktober 2025 heeft het Rijksdienst voor het cultureel Erfgoed de subsidie SIM 2018 (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten) voor het portiersgebouw definitief vastgesteld.

Met deze gerealiseerde projecten hebben we bijgedragen aan het behoud van het gemeentelijke vastgoed, zodat deze gebouwen ook in de toekomst optimaal kunnen worden gebruikt.

Risico's

Het onderhoud van de gemeentelijke objecten loopt via de bestemmingsreserve gemeentelijke objecten. Alle gebouwen die de afgelopen jaren in beheer waren zijn in 2025 beoordeeld op hun onderhoudstoestand door middel van een NEN 2767 inspectie. Uit dit onderzoek is gebleken dat het onderhoud voor diverse panden hoger uitvalt dan oorspronkelijk ingeschat. Er is voorgesteld om bij de resultaatbestemming € 1.109.000 toe te voegen aan de reserve Gemeentelijke Objecten om het onderhoud van de gemeentelijke objecten de komende jaren uit te voeren.

Paragraaf 3.5 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid omvat alle strategieën van de gemeente rondom het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Grondbeleid is een verzamelnaam van een aantal specifieke beleidsuitingen en kan worden ingezet om doelstellingen van de andere beleidsaspecten binnen de gemeente mede mogelijk te maken. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van de beleidstaken zoals: ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, zorg en welzijn, cultuur, sport en recreatie en economische structuur. Daarnaast kan het grondbeleid grote financiële gevolgen hebben. Met name de (financiële) risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente.

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat in artikel 9.2 dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Nota grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken op het terrein van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar dienstbaar aan de hiervoor benoemde beleidsvelden. De wijze waarop we deze doelstellingen willen bereiken, is vastgelegd in de Nota grondbeleid.

Het grondbeleid van de gemeente Oude IJsselstreek is verantwoord in de Nota grondbeleid gemeente Oude IJsselstreek 2016. De raad geeft hierin de kaders aan waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie het grondbeleid moeten uitvoeren. De gemeente Oude IJsselstreek zet primair in op faciliterend grondbeleid, maar sluit actief grondbeleid niet uit. Zo kan actief grondbeleid een bijdrage leveren aan andere overkoepelende doelstellingen zoals het voorkomen van verpaupering, structurele leegstand of bij de realisatie van sociaal maatschappelijke doelstellingen in de zorg of op het gebied van welzijn. De huidige nota grondbeleid dateert van 2016 en is daarmee (mogelijk) achterhaald als gevolg van bijvoorbeeld de invoering en implementatie van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Maar het is ook niet ondenkbaar dat het beleid niet meer volledig aansluit op de ambities en opgave die de gemeente heeft in relatie tot de ruimtelijke doelstellingen die in de loop der jaren ook bijgesteld zijn. Vandaar dat in 2026 begonnen zal worden met het actualiseren van het grondbeleid, zodat het in ieder geval weer aansluit op de nieuwe wetgeving.

Meerjaren Prognose Grondexploitaties

In de paragraaf grondbeleid moet een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie afgegeven worden. Uiteraard treft u verder in deze paragraaf het resultaat van de geactualiseerde grondexploitaties op peildatum 1 januari 2026 aan. Naast de paragraaf grondbeleid werken we met een Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Het MPG geeft meer gedetailleerd inzicht in de lopende grondexploitaties. Ook wordt daarin een verantwoording afgegeven van de wijzigingen die aan de orde zijn ten opzichte van de voorgaande grondexploitaties. Deze zal separaat aan de raad voorgelegd worden.

Beleidsuitgangspunten reserves, voorzieningen en risico's voor grondzaken

De gemeente Oude IJsselstreek kent geen reserve(s) voor de grondexploitatie. Voor de gronden in exploitatie met verwachte nadelige resultaten wordt voor deze nadelige resultaten een verliesvoorziening getroffen. Risico's worden geïnventariseerd en zijn van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente. Deze zal groot genoeg moeten zijn om de risico's af te dekken wanneer deze zich ook daadwerkelijk voordoen.

Wijziging in wet en regelgeving

Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting voor publieke organisaties ingevoerd. Het heeft tot gevolg dat de gemeente belasting moet afdragen over de winst die we met "commerciële activiteiten" maken. Onder commerciële activiteiten verstaat de Vpb - wetgeving activiteiten die zowel de gemeente als private partijen kunnen verrichten en waarmee overschotten worden behaald. Op basis van de grondexploitaties op peildatum 1 januari 2025 hebben we door een extern deskundige in 2025 een zogenaamde Quick Scan laten uitvoeren. De uitkomst van de Quick Scan is dat op basis van de hiervoor benoemde actualisaties en een doorkijk naar de toekomst geen positieve resultaten verwacht worden. Er is geen sprake van een structureel winstgevend activiteit. Derhalve is ook geen sprake van een onderneming voor de Vpb in het jaar 2025. De uitkomst van de geactualiseerde grondexploitaties op peildatum 1 januari 2026 zal opnieuw aan de extern deskundige voorgelegd worden om te bezien of we te maken krijgen met de vennootschapsbelasting.

Winstneming

In de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)" van de commissie BBV is de aanbeveling opgenomen dat, volgens het realisatiebeginsel, wanneer voldoende zekerheid voor winst nemen bestaat, de winst dan ook dient te worden genomen. Op peildatum 1 januari 2026 kennen we drie grondexploitaties die op basis van actueel inzicht een positief eindresultaat kennen. Het gaat hier om de grondexploitaties voor De Tuit in Varsseveld, de Slawijkseweg in Netterden en De Rieze in Ulft. Voor De Tuit geldt dat we nog geen opbrengsten met de verkoop van bouwrijpe grond gerealiseerd hebben en dat van winstneming dan ook nog geen sprake kan zijn. Voor de overige twee projecten geldt dat de berekende tussentijdse winstneming lager uitvalt dan de gehanteerde ondergrens van € 5.000 en dus wordt in 2025 geen (tussentijdse) winst genomen. Voor een groot deel is het niet nemen van tussentijdse winst voor beide projecten te verklaren vanuit het gegeven dat we in 2025 nagenoeg geen opbrengsten (in ieder geval geen grondverkoop) gerealiseerd hebben.

Omgevingswet

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De wet voorziet in de integratie van de regels over onteigening, het voorkeursrecht, landinrichting, stedelijke herverkaveling en het kostenverhaal.

De Omgevingswet biedt ruimte voor de ontwikkeling van activiteiten in de fysieke leefomgeving. De ontwikkeling van deze gebieden gaat gepaard met het maken van kosten door de gemeente. Denk daarbij aan de kosten van onderzoeken, het opstellen van het omgevingsplan, maar ook aan de kosten die gepaard gaan met het inrichten van de openbare ruimte van bijvoorbeeld een nieuwe woonwijk. De gemeente is verplicht om de kosten te verhalen. Op het moment dat de gemeente alle in exploitatie te nemen gronden in eigendom heeft, worden de kosten normaliter gedekt door de verkoop van bouwrijpe kavels. Er kunnen zich ook situaties voordoen waarbij de gemeente niet alle in exploitatie te nemen gronden in eigendom heeft en er partijen met een grondpositie zijn die zich beroepen op zelfrealisatie. Op dat moment zal de gemeente inzetten op het sluiten van een overeenkomst waarin onder meer het kostenverhaal is opgenomen. Mocht dit niet lukken, dan zal het kostenverhaal via de publiekrechtelijke weg plaatsvinden. Dan verhaalt de gemeente de kosten op basis van regels in het omgevingsplan. Zolang de kostenverhaalsbijdrage niet betaald is, is het verboden om de bouwwerkzaamheden uit te voeren. De gemeente heeft voor een drietal uitleglocaties voor grootschalige woningbouw kostenverhaalsregels in het Omgevingsplan opgenomen. Het gaat om De Tuit in Varsseveld, Lentelven in Gendringen en Biezenakker in Ulft.

De wet biedt twee mogelijkheden van publiekrechtelijk kostenverhaal: kostenverhaal voor integrale gebiedsontwikkeling (concreet eindbeeld en tijdsplanning van de ontwikkeling) en kostenverhaal voor organische ontwikkeling (dan ontbreken een tijdsplanning en een eindbeeld). In het geval van bovengenoemde drie projecten gaat het om kostenverhaal voor integrale gebiedsontwikkeling.

Didam arrest

De Hoge Raad heeft op 26 november 2021 geoordeeld dat een overheidslichaam dat een onroerende zaak wil verkopen, gelegenheid moet bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar deze onroerende zaak. Dit betekent voor de praktijk dat de gemeente een koper moet selecteren aan de hand van objectieve, toetsbare en redelijke criteria. Deze verplichting vloeit voort uit het gelijkheidsbeginsel, dat in deze context strekt tot het bieden van gelijke kansen. Een overheidslichaam dient dit beginsel in acht te nemen bij een beslissing met wie en onder welke voorwaarden het een overeenkomst sluit tot verkoop van een aan hem toebehorende onroerende zaak. Op dit punt verschilt de positie van een overheidslichaam met die van een private partij. Het gelijkheidsbeginsel brengt ook mee dat het overheidslichaam, teneinde gelijke kansen te creëren, een passende mate van openbaarheid moet verzekeren met betrekking tot (i) de beschikbaarheid van de onroerende zaak, (ii) de selectieprocedure, (iii) het tijdschema en (iv) de toe te passen selectiecriteria. Het overheidslichaam moet hierover tijdig voorafgaand aan de selectieprocedure duidelijkheid scheppen door informatie over deze aspecten bekend te maken en wel op een zodanige wijze dat (potentiële) gegadigden daarvan kennis kunnen nemen. Dit is een verstrekende uitspraak en het betekent in ieder geval dat de gemeente haar werkwijze hierop heeft moeten aanpassen en hier ook naar handelt.

Actualisaties en herzieningen grondexploitaties

Actualisatie grondexploitaties

Alle lopende grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Daarmee wordt, conform één van de vereisten die gesteld wordt aan de paragraaf grondbeleid, een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitaties afgegeven. Het actualiseren van de grondexploitatie houdt het volgende in:

- Bijstelling van de boekwaarden op basis van gerealiseerde inkomsten en uitgaven in het afgelopen jaar (2025);
- Actualiseren van de ramingen voor de nog geplande uitgaven en inkomsten voor de periode na 1 januari 2026 (= peildatum);
- Actualiseren van planning en fasering naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen;
- Het verwerken van eventuele gevolgen uit wijziging van wet- en regelgeving;
- Aanpassing van parameters.

Naast de paragraaf grondbeleid werken we met een Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Het MPG geeft meer gedetailleerd inzicht in de lopende grondexploitaties en moet gezien worden als aanvulling op de paragraaf grondbeleid behorende bij de jaarrekening. In de vergadering van 3 juli 2025 heeft de raad zowel de jaarrekening 2024 als het MPG op peildatum 1 januari 2025 vastgesteld. Met het vaststellen van het MPG zijn ook de financiële kaders voor de lopende grondexploitaties bepaald.

Aanpassing parameters

Bij het aanpassen van de parameters gaat het om het te hanteren rentepercentage, de kostenstijging en de opbrengstenstijging. Hieronder volgt een toelichting op de gehanteerde parameters:

- De **rente** waarmee in de grondexploitatie wordt gerekend bedraagt 2,25% op jaarbasis. Elk jaar wordt voor het herzien van de grondexploitaties bij het opstellen van de jaarrekening berekend wat de rente moet zijn die over de boekwaarde aan de algemene middelen wordt vergoed, de zogenaamde 'omslagrente'. De gemeenten zijn verplicht om de werkelijke rente over het vreemde vermogen toe te rekenen aan de grondexploitaties. Het te hanteren rentepercentage is daarmee ongewijzigd ten opzichte van het gehanteerde rentepercentage in de grondexploitaties op peildatum 1 januari 2025;
- Ten aanzien van de **kostenstijging in 2025** geldt dat een onderscheid gemaakt is in de kosten voor het bouw- en woonrijp maken en in de overige kosten (waaronder planontwikkelingskosten). Voor wat betreft de kostenstijging in 2025 met betrekking tot het bouw- en woonrijp maken sluiten we aan op de GWW index van 3,67% (Bron: kostenstijging grond, weg- en waterbouw nieuwbouw van BDB Bouw(kosten) data d.d. januari 2026). De overige kosten zijn van peildatum 1 januari 2025 naar peildatum 1 januari 2026 geïndexeerd met 3,30% (bron: consumentenprijsindex 2025 CBS). In de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2025 werd rekening gehouden met een GWW index voor 2025 van 4,50% en een CPI index van 5,50% voor de overige kosten. Beide indexcijfers zijn uiteindelijk lager uitgevallen dan voorzien was en dat geeft een (beperkt) positief effect;

- Voor de **periode na 1 januari 2026** is voor wat betreft de **kostenstijging** aansluiting gezocht bij de "Outlook Grondexploitaties 2026" uitgegeven door Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling. Ook daarbij wordt weer een onderscheid gemaakt in de te hanteren percentage voor de civieltechnische werken en in de overige kosten;
- In het geval van de nog te verwachten grondopbrengsten voor de Slawijkseweg in Netterden, Kromkamp in Sinderen en de Rieze in Ulft geldt dat we geen **opbrengstenstijging** toepassen. Voor deze grondexploitaties geldt dat de resterende exploitatieperiode van korte duur is. Ook zijn in een groot aantal gevallen al (koop) afspraken gemaakt. Dit geldt voor de te verkopen kavels aan de Slawijkseweg in Netterden, Kromkamp in Sinderen en de helft van de nog uit te geven kavels op bedrijventerrein De Rieze. Op bedrijventerrein De Rieze is nog één kavel vrij (kent geen verplichtingen) en hiervoor geldt dat opbrengstenstijging wel van toepassing is. Voor de grondexploitaties van De Tuit en Het VIP wordt wel rekening gehouden met een opbrengstenstijging. In beide gevallen geldt dat sprake is van een grondexploitatie met een lange doorlooptijd en zijn er nog geen afspraken met ontwikkelaars dan wel bedrijven gemaakt over afname van de gronden. De parameter voor de opbrengstenstijging is in dit geval gebaseerd op de "Outlook grondexploitaties 2026" van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling.

Resultaten van gronden in exploitatie (= actief grondbeleid)

Alle grondexploitaties zijn geactualiseerd van peildatum 1 januari 2025 naar peildatum 1 januari 2026. In de geactualiseerde grondexploitaties wordt een onderscheid gemaakt in de al gerealiseerde uitgaven en inkomsten per 31 december 2025 en in de nog te verwachten uitgaven en inkomsten voor de periode na 1 januari 2026. In onderstaande tabel wordt per project (lopende grondexploitaties) allereerst het verloop van de boekwaarde weergegeven, de getroffen voorziening per 1 januari 2026 en het saldo onderhanden werk per 31 december 2025.

(x 1.000)

Project	Boekwaarde per 31.12.2024	Realisatie in 2025	Boekwaarde per 31.12.2025	Voorzieningen	Onderhanden werk
<i>Woningbouw</i>					
Slawijkseweg	€ 170	€ 5	€ 175	€ -	€ 175
Kromkamp	€ 113	€ 4	€ 117	€ 78	€ 40
De Tuit	€ 2.316	€ 1.625	€ 3.941	€ -	€ 3.941
Subtotaal	€ 2.600	€ 1.633	€ 4.233	€ 78	€ 4.156
<i>Bedrijventerrein</i>					
De Rieze V + VI	€ 1.713	€ 36	€ 1.749	€ -	€ 1.749
VIP	€ 3.309	€ 385	€ 3.695	€ 1.980	€ 1.715
Subtotaal	€ 5.022	€ 421	€ 5.443	€ 1.980	€ 3.463
TOTAAL	€ 7.622	€ 2.054	€ 9.676	€ 2.057	€ 7.619

Met ingang van 1 januari 2024 wordt het resultaat van de grondexploitaties op eindwaarde gepresenteerd. Dat betekent ook dat voor grondexploitaties met een tekort een voorziening op eindwaarde getroffen zal worden.

De boekwaarde bedraagt € 9.676.246 per 31 december 2025. Een tweetal grondexploitaties laten voorsnog een tekort zien waarvoor dan ook conform de vereisten vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording een voorziening is getroffen. Het gaat om de grondexploitaties voor Kromkamp in Sinderen (woningbouw) en Het VIP in Varsseveld (bedrijventerrein). De totale voorziening bedraagt € 2.057.484 op peildatum 1 januari 2026 en het saldo onderhanden werk komt daarmee uit op € 7.618.762 per 31 december 2025.

Hieronder volgt voor de lopende grondexploitaties op peildatum 1 januari 2026 een overzicht van de nog te verwachten uitgaven en inkomsten voor de periode na 1 januari 2026. Zowel de nog te realiseren uitgaven als inkomsten zijn inclusief kosten - dan wel opbrengstenstijging en rentelasten dan wel rentebaten (op eindwaarde):

(x 1.000)

Project	Boekwaarde		Nog te realiseren (eindwaarde)			Resultaat op eindwaarde	Resultaat contant per 01.01.2026	Toelichting
	per 31.12.2025	Uitgaven	Inkomsten	Saldo				
<i>Woningbouw</i>								
Slawijkseweg	€ 175	€ 137	€ 380	€ -243	€ -69	€ -66	positief	
Kromkamp	€ 117	€ 75	€ 115	€ -40	€ 78	€ 75	negatief	
De Tuit	€ 3.941	€ 33.048	€ 37.257	€ -4.209	€ -268	€ -211	positief	
Subtotaal	€ 4.233	€ 33.260	€ 37.753	€ -4.492	€ -259	€ -203	positief	
<i>Bedrijventerrein</i>								
De Rieze V + VI	€ 1.749	€ 276	€ 2.320	€ -2.044	€ -295	€ -278	positief	
VIP	€ 3.695	€ 11.403	€ 13.117	€ -1.715	€ 1.980	€ 1.561	negatief	
Subtotaal	€ 5.443	€ 11.679	€ 15.437	€ -3.758	€ 1.685	€ 1.283	negatief	
TOTAAL	€ 9.676	€ 44.939	€ 53.190	€ -8.251	€ 1.426	€ 1.080	negatief	

Uit het overzicht volgt dat de grondexploitaties per saldo in totaliteit een negatief resultaat laten zien waarin de grondexploitatie voor de 1e fase in de ontwikkeling van Het VIP het grootste aandeel heeft. De grondexploitaties voor Kromkamp in Sinderen en Het VIP in Varsseveld laten een tekort zien en zoals al toegelicht, is voor het tekort een voorziening getroffen. In het resultaat van de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2026 is, indien aan de orde, rekening gehouden met de eerder genomen tussentijdse winst.

Het VIP en De Tuit hebben een looptijd van langer dan 10 jaar. Bij het VIP is hierdoor allereerst op peildatum 1 januari 2024 (jaarrekening 2023) een financiële knip (twee fasen) aangebracht in de ontwikkeling i.v.m. de doorlooptijd van de beoogde ontwikkeling. Dit had alles te maken met de netcongestie en resulteerde op de grondexploitatie een tekort waarvoor een voorziening is getroffen. In de actualisatie van de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2026 (jaarrekening 2025) neemt het tekort, o.a. door verdere vertraging van beschikbare stroom, toe en is de voorziening opgehoogd. Daarnaast is over de te verkopen kavels na het 10^e jaar geen opbrengstenstijging berekend als beheersmaatregel.

Met de ontwikkeling van De Tuit wordt de bouw van 566 woningen mogelijk gemaakt. Het moment van uitgifte van de eerste bouwrijpe kavels is bepaald door in te schatten wanneer de eerste bouwrijpe kavels opgeleverd kunnen worden (afhankelijk van ruimtelijke procedure en het bouwrijp maken van de eerste fase). Vervolgens is een inschatting gemaakt hoeveel woningen de markt jaarlijks aankan. Daaruit volgt dat de bouw van alle woningen naar verwachting niet binnen de 10 jaarstermijn ontwikkeld gaan worden. Als beheersmaatregel hebben we ook hier over de te verkopen kavels na het 10^e jaar geen opbrengstenstijging berekend.

Woningbouw

Op peildatum 1 januari 2026 kennen we nog drie lopende grondexploitaties voor woningbouw. Het gaat daarbij om de grondexploitatie voor de Slawijkseweg in Netterden, Kromkamp in Sinderen en De Tuit in Varsseveld. Voor de Slawijkseweg in Netterden geldt dat in 2023 een plan met een capaciteit voor elf woningen conform vereisten vanuit het Didam arrest op de markt is gebracht. Hierop heeft een ontwikkelaar zich ingeschreven en naar verwachting zullen de gronden in eigendom van de gemeente in 2026 overgedragen worden waarna gestart kan worden met de bouw van de woningen (sinds december 2025 sprake van een onherroepelijk omgevingsplan / omgevingsvergunning). Voor Kromkamp in Sinderen geldt dat naar verwachting in 2026 het gemeentelijk perceel verkocht zal worden ten behoeve van een twee - onder - één kap woning (onherroepelijk omgevingsplan en de omgevingsvergunning zal naar verwachting in 2026 aangevraagd worden).

Op 22 april 2021 heeft de gemeenteraad een vijftal uitleglocaties met een capaciteit voor 1.400 tot 1.850 woningen voor de periode tot 2030 aangewezen. Op 8 maart 2023 is de Woondeal 1.0 in aanwezigheid van de minister getekend en in de periode tot 2030 mogen we afgerond 8.400 woningen realiseren waarvan afgerond 1.500 in de gemeente Oude IJsselstreek. Op 16 juni 2025 is de Woondeal 1.1 gesloten tussen het Rijk, de provincie Gelderland en de acht Achterhoekse gemeenten. De Woondeal 1.1 bevat afspraken over het aantal toe te voegen woningen in de regio Achterhoek voor de periode 2025 tot 2035. Deze Woondeal vervangt de eerdere Woondeal 1.0 welke op 8 maart 2023 is ondertekend. In de Woondeal 1.1 is afgesproken om in de Achterhoek onder voorwaarden 15.110 woningen bij te bouwen in de periode van 2025 tot en met 2034. Voor de gemeente Oude IJsselstreek betekent dit 2.500 woningen. Er is afgesproken dat deze woningen in onze gemeente in de periode van 2025 t/m 2035 worden gebouwd. In de Woondeal 1.1 zijn onder meer voorwaarden opgenomen over de betaalbaarheid van de woningen. Onder betaalbaar wordt verstaan: sociale huur en middenhuur woningen en goedkope - en betaalbare koopwoningen.

Binnen de gemeente wordt volop aan de planvorming voor de aangewezen uitleglocaties gewerkt. Het resultaat hiervan is dat de raad op 25 april 2024 het bestemmingsplan, het stedenbouwkundig plan (inclusief beeldkwaliteitsplan), het exploitatieplan en de gemeentelijke grondexploitatie voor De Tuit heeft vastgesteld. Sinds december 2025 is sprake van een onherroepelijk bestemmingsplan (omgevingsplan) voor De Tuit. Op dit moment zijn we druk doende met de voorbereidingen voor het bouwrijp maken van de 1e fase binnen De Tuit en heeft de uitvraag voor de bouw van de eerste 61 woningen in de 1e fase van De Tuit plaatsgevonden. Naar verwachting zal in 2027 gestart worden met de daadwerkelijke bouw van deze 61 woningen.

Daarnaast geldt dat voor Lenteleven in Gendringen en Biezenakker in Ulft het TAM Omgevingsplan ter inzage heeft gelegen. Beide locaties maken onderdeel uit van de vijf aangewezen uitleglocaties voor grootschalige woningbouw. Op het moment van schrijven zijn we bezig om voor beide projecten de zienswijze nota op te stellen. Naar verwachting zal de raad medio 2026 het TAM Omgevingsplan voor beide projecten vaststellen.

Grondexploitaties bedrijventerreinen

Per 1 januari 2026 kennen we nog twee grondexploitaties voor bedrijventerreinen. Het gaat om het bedrijventerrein De Rieze in Ulft en het Varsseveld Industriepark in Varsseveld. Voor De Rieze geldt dat nog circa 2,28 hectare beschikbaar hebben aan uit te geven bouwrijpe gronden. Daarvoor geldt echter wel dat voor meer dan de helft van de gronden al sprake is van een overeenkomst. Naar verwachting zullen de hiervoor benoemde kavels in 2026 verkocht worden. Daarnaast is nog één vrije kavel beschikbaar en deze wordt in 2026 conform de vereisten vanuit het Didam arrest op de markt gebracht en naar verwachting zal de daadwerkelijke verkoop van het perceel in 2027 plaatsvinden. Naar verwachting zal de grondexploitatie voor De Rieze per 31 december 2028 afgesloten kunnen worden.

Voor wat betreft Het VIP geldt dat we er voorsnog vanuit gaan dat start uitgifte van bouwrijpe kavels op de traditionele wijze niet voor 2033 plaats zal vinden als gevolg van netcongestie. Wel zijn we begonnen met het slopen van de aanwezige opstallen en het treffen van mitigerende maatregelen voor de aanwezige das in het beoogd plangebied.

Naast onze eigen grondexploitaties voor bedrijventerreinen anticiperen werken we ook samen met de gemeenten Doetinchem, Montferland en Bronckhorst bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen in de regio. Daarbij gaat het specifiek om de ontwikkeling van het Regionaal Bedrijventerrein in de gemeente Doetinchem en DocksNLD in de gemeente Montferland. De vier gemeenten zitten risicodragend in deze ontwikkelingen. In 2019 hebben de vier Achterhoekse gemeenteraden ingestemd met de uitwerking van de gedachtelijnen voor de toekomst van de bedrijventerreinen in de West Achterhoek. De uitwerking van deze gedachtelijnen betekent voor het A18 Bedrijvenpark dat het noordelijk deel weer in exploitatie is genomen door de toenemende vraag naar (grote) bedrijfskavels, de concrete belangstelling en een daadwerkelijke verkoop op het noordelijk deel. De recentelijke actualisatie van de grondexploitatie (peildatum 1 januari 2026) van het Bedrijvenpark A18 in Doetinchem laat een positief resultaat zien. We hoeven dan ook geen voorziening te treffen voor onze deelname in het Bedrijvenpark A18. Met het actualiseren van de grondexploitatie is ook een risico - analyse uitgevoerd en daaruit volgt dat het saldo aan financiële effecten van de geïnventariseerde kansen en bedreigingen binnen de geactualiseerde grondexploitatie zelf opgevangen kunnen worden. Dit betekent dat we voor het bepalen van de vereiste weerstandscapaciteit geen rekening meer hoeven te houden met een financieel risico in relatie tot de ontwikkeling van het Bedrijvenpark A18 in Doetinchem.

Tussentijdse winstneming

In de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)" van de commissie BBV is de aanbeveling opgenomen dat, volgens het realisatiebeginsel, wanneer voldoende zekerheid voor winst nemen bestaat, de winst dan ook dient te worden genomen. Bij de volgende **lopende** grondexploitaties is (tussentijds) winst genomen: Slawijkseweg in Netterden en De Rieze V + VI in Ulft. Voor de overige grondexploitaties geldt dat het nemen van (tussentijdse) winst niet aan de orde is, omdat of sprake is van een grondexploitatie met een tekort of er zijn nog geen gronden verkocht. In onderstaand overzicht wordt de winstneming per project toegelicht:

(x 1.000)

FCL	Project	Winstneming in jaar					Genomen winst per 31.12.2025
		2020	2021	2022	2023	2024	
<i>Woningbouw</i>							
60820004	Slawijkseweg	€ -	€ -194	€ -	€ -5	€ -2	€ -201
	Subtotaal	€ -	€ -194	€ -	€ -5	€ -2	€ -201
<i>Bedrijventerrein</i>							
60320002	De Rieze V + VI	€ -48	€ -323	€ -80	€ -33	€ -26	€ -510
	Subtotaal	€ -48	€ -323	€ -80	€ -33	€ -26	€ -510
	TOTAAL	€ -48	€ -517	€ -80	€ -38	€ -28	€ -711
	Per 31 december	€ -48	€ -565	€ -645	€ -683	€ -711	

De hoogte van de te nemen winst is bepaald op basis van de daarvoor geldende methodiek volgens de BBV. De tussentijds genomen winst is als een "negatieve" opbrengst verantwoord in de geactualiseerde grondexploitaties voor de betreffende projecten en is ten goede aan het jaarresultaat gekomen. Zoals aangegeven bij het onderdeel "Wijziging in wet en regelgeving" is in 2025 geen sprake van het nemen van tussentijdse winst.

Verloop resultaat grondexploitaties

In de nu volgende tabel wordt het resultaat van de grondexploitaties per 1 januari 2025 vergeleken met de resultaten van de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2026. Om een juiste vergelijking te kunnen maken, zijn de netto contante resultaten van de grondexploitaties op peildatum 1 januari 2025 met één jaar opgerent naar peildatum 1 januari 2026 (op basis van een verdisconteringsvoet van 2% op jaarbasis). Dus het totaal netto contant resultaat van de grondexploitaties op peildatum 1 januari 2025 van € 1.048.623 negatief bedraagt € 1.069.596 negatief per 1 januari 2026 (€ 1.048.623 x 1,02). Dit resultaat wordt vergeleken met de uitkomst van de geactualiseerde grondexploitaties van € 1.080.174 negatief per 1 januari 2026.

(x 1.000)

Projecten	NCW GREX 2025		NCW GREX 2026		Verschil
	per 01.01.2025	per 01.01.2026	per 01.01.2026	per 01.01.2026	
<i>Woningbouw</i>					
Slawijkseweg	€ -64	€ -66	€ -66	€ -66	€ -0
Kromkamp	€ 57	€ 59	€ 75	€ 75	€ 16
De Tuit	€ 55	€ 56	€ -211	€ -211	€ -267
Subtotaal	€ 48	€ 49	€ -203	€ -203	€ -252
<i>Bedrijventerrein</i>					
De Rieze V + VI	€ -291	€ -297	€ -278	€ -278	€ 19
VIP	€ 1.292	€ 1.318	€ 1.561	€ 1.561	€ 243
Subtotaal	€ 1.001	€ 1.021	€ 1.283	€ 1.283	€ 262
TOTAAL	€ 1.049	€ 1.070	€ 1.080	€ 1.080	€ 11

Uit het overzicht volgt een (beperkt) negatief verschil van netto contant € 10.579 op peildatum 1 januari 2026. Het verschil is op hoofdlijnen toe te rekenen aan wijzigingen in de verwachte kosten - en opbrengstenstijging, een gewijzigde fasering waardoor kasstromen anders uitpakken dan voorzien en een wijziging in de kosten en opbrengsten.

Het is niet exact te duiden hoe groot het effect van een wijziging in de kosten - en opbrengstenstijging is op het resultaat. Het effect is namelijk mede afhankelijk van de fasering (wanneer worden welke uitgaven en inkomsten verwacht) en van de hoogte van de nog te verwachten uitgaven en inkomsten. Maar om toch gevoel te krijgen in de verschillen worden in het nu volgende overzicht de in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2025 gehanteerde parameters voor de periode vanaf 1 januari 2026 vergeleken met de gehanteerde parameters in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2026:

Kosten - opbrengstensoort	Basis	2026	2027	2028	2029 e.v.
GWW	GREX 2025	3,50%	3,50%	2,00%	2,00%
	GREX 2026	3,50%	3,00%	3,00%	2,00%
Plankosten (overige kosten)	GREX 2025	3,50%	3,50%	2,00%	2,00%
	GREX 2026	4,50%	3,00%	3,00%	2,00%
Grondopbrengsten bedrijventerrein	GREX 2025	1,00%	1,00%	2,00%	2,00%
	GREX 2026	1,00%	1,00%	1,00%	2,00%
Vrije sector - VON prijzen > € 382.000	GREX 2025	3,50%	3,50%	2,00%	2,00%
	GREX 2026	4,75%	3,50%	3,50%	2,00%
Betaalbare koop - VON prijzen tot € 382.000*	GREX 2025	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
	GREX 2026	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Sociale huur	GREX 2025	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
	GREX 2026	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Let op: in 2025 is eveneens sprake van een verschil in parameters voor wat betreft de GWW kosten en de overige kosten. Dit is bij het onderdeel "Aanpassing parameters" reeds toegelicht.

Van belang om op te merken, is dat voor De Tuit de grondprijzen geactualiseerd zijn op peildatum 1 januari 2026 en ten opzichte van de gehanteerde grondprijzen in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2025 vallen ze hoger uit. Uiteraard geeft dat een positief effect in het resultaat van de grondexploitatie. Voor de te ontwikkelen woningen in de sociale huur, goedkope koop en betaalbare koop hanteren we een opbrengstenstijging van 2,00% op jaarbasis (streefpercentage ECB). Voor de woningen in het dure segment hanteren we een hoger percentage (deze baseren we op de Outlook Grondexploitaties 2026 uitgegeven door Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling).

Zoals aangegeven, is ook de fasering van invloed van invloed op het resultaat. In het nu volgende overzicht worden de verwachte einddata per project weergegeven:

Projecten	Einddatum	
	GREX 2025	GREX 2026
<i>Woningbouw</i>		
Slawijkseweg	31 december 2026	31 december 2027
Kromkamp	31 december 2026	31 december 2027
De Tuit	31 december 2036	31 december 2037
<i>Bedrijventerrein</i>		
De Rieze V + VI	31 december 2026	31 december 2028
VIP	31 december 2033	31 december 2037

Uit het overzicht volgt dat voor alle projecten geldt dat de einddatum verder opschuift in de tijd, waarbij met name het verschil in einddatum voor Het VIP eruit springt. Hieronder volgt op hoofdlijnen per project een toelichting op de verschillen tussen de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2025 en de geactualiseerde grondexploitatie op peildatum 1 januari 2026. Een meer uitgebreide toelichting op de verschillen tussen de beide grondexploitaties zal in het Meerjaren Prognose Grondexploitaties opgenomen worden:

Slawijkseweg in Netterden (woningbouw)

Het positieve resultaat van de grondexploitatie voor de Slawijkseweg in Netterden is nagenoeg ongewijzigd gebleven (een positief verschil van € 401 netto contant per 1 januari 2026). Het grootste verschil is gelegen in de fasering: de verkoop van de kavels ten behoeve van de bouw van de 11 woningen is vertraagd waardoor de einddatum van de grondexploitatie met een jaar is opgeschoven.

Kromkamp in Sinderen (woningbouw)

Het resultaat van de grondexploitatie voor Kromkamp in Sinderen is afgenomen (een verschil van €15.944 netto contant op peildatum 1 januari 2026). Verklaring hiervoor is gelegen in de vertraagde uitgifte van de bouwgrond en een aanpassing in de programmering. Uitgifte van de bouwgrond was voorzien in 2025, maar schuift door naar 2026. En in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2025 werd nog uitgegaan van de bouw van één vrijstaande woning, maar dit is aangepast naar de bouw van een twee - onder - één kap woning en dat genereert in dit geval minder grondopbrengsten. Voor het begrote tekort wordt een voorziening getroffen.

De Tuit

(woningbouw)

Het resultaat van de grondexploitatie voor De Tuit is licht verbeterd (een verschil van € 267.128 netto contant op peildatum 1 januari 2026). De verbetering in het resultaat is op hoofdlijnen als volgt te verklaren: op basis van een hertaxatie vallen de verwervingskosten hoger uit dan voorzien was (+ 0,4 miljoen euro), de SSK raming is geactualiseerd en dat leidt tot meerkosten (+ 2,3 miljoen euro inclusief indexatie), een geactualiseerde raming van de plankosten (+ 0,6 miljoen euro inclusief indexering), herziene grondprijzen op basis van een geactualiseerd grondprijzadvies (+ 3,1 miljoen euro), ingerekende deel WBI subsidie inclusief provinciale cofinanciering (+ 0.5 miljoen euro) en het restant is gelegen in de bijgestelde parameters voor rente, kostenstijging en opbrengstenstijging en aangepaste fasering. Het totaal van voorgaande mutaties geeft in combinatie met indexeringen een totaal effect van afgerond 0,26 miljoen euro netto contant op peildatum 1 januari 2026.

Voor wat betreft de woningbouwimpuls en de provinciale cofinanciering: de totaal toegekende bijdrage valt hoger uit dan het bedrag dat nu in de geactualiseerde grondexploitatie op peildatum 1 januari 2026 is ingerekend. Voor zowel de woningbouwimpuls als de provinciale cofinanciering gelden spelregels (voorwaarden) en is een aparte berekening opgesteld. De voorwaarden betreffen o.a. het aantal te realiseren woningen, het aandeel betaalbare woningen, het moment dat de bouw gestart moet zijn en het moment waarop de woningen gereed moeten zijn. Bij het niet voldoen aan de voorwaarden kunnen het ministerie of de provincie de subsidie (gedeeltelijk) terugvorderen. Daarnaast vindt de eindafrekening van de bijdragen plaats op grond van het (publieke) tekort aan het einde van de ontwikkeling. Dus ook als het tekort kleiner blijkt dan het publieke tekort als becijferd bij de aanvraag van beide subsidies kan (gedeeltelijke) terugbetaling van betreffende bijdragen aan de orde zijn. Omdat het resultaat van de grondexploitatie zich positief heeft ontwikkeld ten opzichte van de berekening die ten grondslag ligt aan de subsidie aanvragen is er voorzichtigheidshalve voor gekozen om in de gemeentelijke grondexploitatie slechts deels rekening te houden met de subsidies. De ontvangen voorschotten (woningbouwimpuls en provinciale cofinanciering) zijn op de balanspost van derden verkregen middelen (overlopende passiva) verantwoord.

De Rieze V + VI in Ulft (bedrijventerrein)

De grondexploitatie voor De Rieze V + VI in Ulft laat op peildatum 1 januari 2026 nog altijd een overschot zien. Het resultaat van de grondexploitatie is wel licht afgenomen (een verschil van € 18.910 netto contant op peildatum 1 januari 2026) en dat is als volgt te verklaren: in 2025 zijn we geconfronteerd met niet begrote kosten en de voorziene uitgifte van bouwrijpe kavels is bijgesteld. Dit geeft een negatief effect op het resultaat van de grondexploitatie.

Het VIP in Varsseveld (bedrijventerrein)

De grondexploitatie voor de 1e fase van Het VIP laat een tekort zien. Per 31 december 2023 is financieel een knip aangebracht in de ontwikkeling van het bedrijventerrein met het oog op een mogelijk lange doorlooptijd van de gehele ontwikkeling als gevolg van netcongestie. Dit resulteerde in grondexploitatie met een tekort waarvoor dan ook een voorziening is getroffen. De geactualiseerde grondexploitatie op peildatum 1 januari 2026 laat nog altijd een tekort zien waarvoor dan ook een voorziening getroffen moet worden. Maar het tekort is wel in omvang toegenomen en dat heeft uiteraard een negatief effect op de hoogte van de treffen voorziening. Het verschil in resultaat van netto contant € 243.253 op peildatum 1 januari 2026 is allereerst toe te schrijven aan een verdere vertraging in de uitgifte van bouwrijpe kavels als gevolg van netcongestie. Op basis van berichtgeving in 2025 door TenneT / Liander zal naar verwachting pas in 2033 op de reguliere wijze stroom beschikbaar zijn. In de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2025 was dit nog voorzien in 2029. Deze verdere vertraging geeft een negatief effect op het resultaat van de grondexploitatie. Tegelijkertijd zijn we nu wel druk doende om te bezien of we op een alternatieve wijze het bedrijventerrein van stroom kunnen voorzien. Hiervoor werken we samen met een externe partij. Op het moment dat dit spoor kansrijk blijkt te zijn, zullen we de grondexploitatie hierop aanpassen en deze ter vaststelling aan de raad voorleggen.

Een gevolg van de wijziging in de doorlooptijd is verder dat de plankosten en de kosten voor de waarde onroerende zaak belasting toenemen en dat geeft een negatief effect op het resultaat van de grondexploitatie. Tot slot is het plangebied een dassenburcht aangetroffen. Om de ontwikkeling van het bedrijventerrein mogelijk te maken moeten mitigerende maatregelen getroffen worden. Daarbij gaat het onder meer de aanleg van een nieuwe dassenburcht buiten het plangebied en een fourageergebied voor het dier. Deze kosten vallen hoger uit dan waarmee rekening is gehouden in de grondexploitatie op peildatum 1 januari 2025.

Overzicht verloop verliesvoorzieningen grondexploitaties

De omvang van de getroffen voorziening bedroeg € 1.673.338 op peildatum 1 januari 2025. In 2025 hebben diverse wijzigingen plaatsgevonden die uiteindelijk ook resulteren in een wijziging in de omvang van de treffen voorziening op peildatum 1 januari 2026. Hiervoor is reeds een toelichting gegeven op de gewijzigde inzichten in 2025.

De omvang van de **voorziening voor woningbouw** bedraagt € 77.565 op peildatum 1 januari 2026 en bestaat volledig uit de voorziening voor het tekort op de grondexploitatie voor Kromkamp in Sinderen. De **voorziening voor de bedrijventerreinen** is in omvang toegenomen en is getroffen ter dekking van het voorziene tekort op de grondexploitatie voor Het VIP. In totaliteit bedraagt de omvang aan getroffen voorzieningen € 2.057.484 op peildatum 1 januari 2026. Het verloop van de voorzieningen staat weergegeven in onderstaand overzicht.

(x 1.000)

Omschrijving	Voorziening per 01.01.2025	Vrijval voorziening	Aanwenden voorziening	Restant voorziening	Opvoeren / bijstellen voorziening	Voorziening per 01.01.2026
Woningbouw	€ 129	€ 69	€ -	€ 60	€ 18	€ 78
Bedrijventerrein	€ 1.544	€ -	€ -	€ 1.544	€ 436	€ 1.980
Samenwerking bedrijvenpark A18	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 1.673	€ 69	€ -	€ 1.604	€ 454	€ 2.057

Jaarresultaat grondexploitaties

In deze paragraaf is een toelichting gegeven op de geactualiseerde grondexploitaties van peildatum 1 januari 2025 naar peildatum 1 januari 2026. Daarbij wordt per project inzichtelijk gemaakt welke wijzigingen aan de orde zijn en wat dit financieel betekent voor het project. In de volgende tabel volgt een overzicht van het jaarresultaat grondexploitaties en daarmee wordt financieel duidelijk gemaakt wat alle wijzigingen op de lopende grondexploitaties voor de gemeente betekent:

(x 1.000)

Omschrijving	Voordeel (credit)	Nadeel (debet)	Saldo
Vrijval verliesvoorziening De Tuit Varsseveld	€ 69	€ -	€ 69
Ophogen verliesvoorziening Kromkamp Sinderen	€ -	€ 18	€ -18
Ophogen verliesvoorziening het VIP Varsseveld	€ -	€ 436	€ -436
Totaal	€ 69	€ 454	€ -384

Uit het overzicht volgt een negatief jaarresultaat op de grondexploitaties van per saldo € 384.146 per 31 december 2025. Dit resultaat maakt onderdeel uit van het totale jaarresultaat van de gemeente over 2025.

Faciliterend grondbeleid

Hiervoor is een toelichting gegeven op de lopende grondexploitaties van de gemeente. Dan hebben we het over actief grondbeleid: we kopen zelf de in exploitatie te nemen gronden aan, verzorgen de planvorming, maken het plangebied bouw - en woonrijp om vervolgens bouwrijpe grond te verkopen. In dat geval lopen we als gemeente zijnde een financieel risico waarvoor we dan ook separaat een risico - analyse opstellen (uitkomst wordt meegenomen in het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen). Daarnaast faciliteren we als gemeente steeds meer ruimtelijke ontwikkelingen. In dat geval ligt het initiatief volledig bij anderen en daarmee ook het financieel risico. Wel zijn we verplicht om kostenverhaal te verzekeren en dat betekent dat we minimaal de ambtelijke kosten moeten verhalen bij de initiatiefnemers. Deze kosten worden voor het overgrote deel begroot met behulp van de plankostenplan. De te betalen exploitatiebijdrage ter dekking van de ambtelijke kosten worden meegenomen in de anterieure overeenkomst. De bijdragen zijn op de balans verantwoord onder overlopende activa dan wel overlopende passiva.

Risico's

Inleiding

Grondexploitaties kenmerken zich (onder meer) door het feit dat in een vroeg stadium kosten worden gemaakt, terwijl de opbrengsten (en dus de dekking van de exploitaties) veelal op een later moment worden geboekt. In dergelijke trajecten doen zich financiële risico's voor (marktontwikkeling, tegenvallende opbrengsten, et cetera). Omdat de risico's binnen de grondexploitaties zich waarschijnlijk nooit gelijktijdig en/of met een maximale omvang aandienen, kan voor de bepaling van de weerstandscapaciteit niet worden volstaan met een optelling van de afzonderlijke projectrisico's. Sommige risico's zullen zich nooit voordoen, terwijl andere zich in hun maximale omvang aandienen. Op basis van een Monte Carlo simulatie, een statistische methode waarbij middels een groot aantal trekkingen (10.000) de kans op een bepaald resultaat wordt bepaald. Vervolgens kan met een gekozen mate van zekerheid (in dit geval 90%) aldus worden bepaald wat het te verwachten minimum resultaat is. Deze waarde kan worden gebruikt voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen.

Het proces begint met het in beeld brengen van de kansen en bedreigingen (de risicovariabelen) inclusief een gekozen bandbreedte en type verdeling. Voor wat betreft de verdeling: meestal betreft het een driehoeksverdeling waarbij de meeste waarden in de buurt van de gekozen midden waarde liggen. Bij een uniforme verdeling is de kans op iedere waarde binnen de bandbreedte gelijk. Tot slot betekent een binomiale verdeling dat een kans (volledig) wel of niet kan optreden, waarbij kan worden aangegeven hoe groot de kans van optreden is. Vertrekpunt voor de risicoberekeningen zijn de geactualiseerde grondexploitaties op peildatum 1 januari 2026 zoals opgenomen in deze paragraaf.

Naast risico's op grondexploitatie kent de gemeente meerdere risico's. Het totaal aan geïnventariseerde risico's vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Daarnaast wordt de aanwezige weerstandscapaciteit in beeld gebracht. De verhouding tussen de beschikbare capaciteit en de vereiste capaciteit vormt het weerstandsvermogen en dat zegt iets over de mate waarin de gemeente in staat is eventuele tegenvallers op te vangen.

Resultaat risico - analyse

Zoals aangegeven in de inleiding voert het model simulaties uit waarbij een fysiek proces niet één keer maar vele malen wordt gesimuleerd, elke keer met andere startcondities. Het resultaat van deze verzameling simulaties is een verdeling die het hele gebied van mogelijke uitkomsten weergeeft (simulatiere resultaten als afwijking ten opzichte van het begrote resultaat). Dit betekent dat in percentages kan worden aangegeven hoe groot de kans is dat het resultaat zich binnen bepaalde waarden bevindt. Voor het bepalen van de vereiste weerstandscapaciteit is dit een belangrijk gegeven. De uitkomst van de risico - analyse per project resulteert in een grafiek waarbij het totaal oppervlak onder de grafiek 100% bedraagt. Voor het bepalen van de vereiste weerstandscapaciteit gaan we uit van een bandbreedte van 80% waarbinnen het resultaat van de grondexploitatie zich beweegt (de uiterste resultaten < 10% en > 90% worden buiten beschouwing gelaten). Een belangrijke waarde is het 10% percentiel. Deze waarde geeft de (statistische) ondergrens aan: 90% van de trekkingen geven een beter resultaat dan betreffende waarde en dit resultaat wordt dan ook als voldoende zeker beschouwd.

Onderstaande tabel laat een samenvatting van de analyse per complex zien. Behalve het risico (risico ten opzichte van resultaat) is ook de vereiste weerstandscapaciteit per complex aangeduid indien geen rekening wordt gehouden met verevening met resultaten en risico's van andere complexen. Wel wordt rekening gehouden met het resultaat van het betreffend complex zelf. De optelling van de aldus per complex bepaalde vereiste weerstandscapaciteit, is dus de totaal benodigde risicobuffer wanneer geen rekening wordt gehouden met verevening van positieve en negatieve risico's en resultaten tussen de grondexploitatiecomplexen.

(x 1.000)

Omschrijving	Formule	Slawijkseweg	Kromkamp	De Tuit	De Rieze	VIP	Totaal	Toelichting
Resultaat grondexploitatie	a	€ -69	€ 78	€ -268	€ -295	€ 1.980	€ 1.426	Negatief
Resultaat plus verliesvoorziening	b	€ -69	€ -	€ -268	€ -295	€ -	€ -632	Positief
Minimumresultaat (10% percentiel)	c	€ -32	€ 105	€ 3.732	€ -187	€ 2.913	€ 6.530	Negatief
Risico t.o.v. resultaat	d=c-a	€ 37	€ 28	€ 4.000	€ 108	€ 933	€ 5.105	Negatief
Risico > 0	e=d+b	€ -	€ 28	€ 3.732	€ -	€ 933	€ 4.692	Negatief

Ter verduidelijking voor de leesbaarheid van het overzicht volgt hier een toelichting op de uitkomst van de risico - analyse voor Kromkamp: in de basis kent de grondexploitatie een tekort van € 77.565 op eindwaarde. En dus is voor het project een voorziening getroffen. Het voorziene tekort is daarmee afgedekt. Uit de risico - analyse volgt dat met 90% zekerheid gesteld kan worden dat het resultaat van de grondexploitatie niet lager dan € 105.174 negatief zal uitvallen. Daarmee bedraagt het risico ten opzichte van het basisresultaat € 27.609 op peildatum 1 januari 2026. Het risico kan in dit geval niet binnen de grondexploitatie zelf opgevangen worden omdat sprake is van een tekort. De omvang van het risico moet dan ook meegenomen worden in het bepalen van de vereiste weerstandscapaciteit. Het totaal aan vereiste weerstandscapaciteit in relatie tot de lopende grondexploitatie van gemeente Oude IJsselstreek komt daarmee uit op € 4.692.244 op peildatum 1 januari 2026.

Naast de eigen grondexploitatie is de gemeente ook een samenwerking aangegaan in de ontwikkeling van het Regionaal Bedrijventerrein A18 Bedrijvenpark. In de toelichting op de geactualiseerde grondexploitatie is aangegeven dat de geïnventariseerde risico's ten aanzien van de ontwikkeling van het Bedrijvenpark A18 binnen de huidige grondexploitatie opgevangen kunnen worden. Dat betekent ook dat we voor het bepalen van onze vereiste weerstandscapaciteit geen reservering voor deze ontwikkeling op hoeven te nemen.

Daarmee komt het totaal aan de vereiste weerstandscapaciteit in relatie tot grondexploitatie voor gemeente Oude IJsselstreek uit op een bedrag van € 4.692.244 op peildatum 1 januari 2026. Het bedrag wordt meegenomen in het bepalen van het weerstandsvermogen van de gemeente. Voor een nadere toelichting op het weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen van de jaarrekening.

Paragraaf 3.6 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente middelen beschikbaar heeft om grote tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid direct veranderd moet worden. Hierbij wordt een relatie gelegd tussen de omvang van de financiële risico's en de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om deze risico's af te dekken (weerstandscapaciteit).

De hoogte van het gewenste weerstandsvermogen hangt van de financiële risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden. Hiervan maken wij een inschatting per risicocategorie, waarbij we sinds 2022 als beleidsuitgangspunt hanteren dat de ratio weerstandsvermogen tenminste 2,0 moet zijn.

Beleid

Het bestaande beleid is vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen. Daarnaast geldt de begrotingsdoctrine.

Beleidsuitgangspunten:

- Gemeente Oude IJsselstreek gebruikt in eerste instantie incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken;
- De begroting moet elk jaar structureel sluitend zijn. Structurele tegenvallers moeten opgevangen worden door structurele middelen.
- Het weerstandsvermogen wordt zoveel mogelijk intact gelaten en er wordt terughoudend opgetreden bij de beschikking over de algemene reserve. Dit omdat niet alle risico's voldoende gekwantificeerd kunnen worden. Om een goed beeld te houden op de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit worden deze minimaal tweemaal per jaar (bij de programmabegroting en de jaarrekening) geïnventariseerd;
- De post onvoorzien wordt alleen gebruikt voor eenmalige tegenvallers; deze tegenvallers dienen te voldoen aan de criteria: onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar. Structurele knelpunten dienen op structurele wijze te worden opgelost;
- De algemene reserve wordt volledig meegerekend bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's zijn alle voorzienbare restrisico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mate aan waarin de gemeente zelf in staat is om niet begrote kosten te dekken uit structurele middelen, zonder direct het bestaande beleid te moeten aanpassen/te bezuinigen. Hierbij kan gedacht worden aan de mogelijkheden die er zijn tot het verhogen van de inkomsten (bijvoorbeeld via belastingverhoging). Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het om de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet. De bestemmingsreserves en niet benutte belastingcapaciteit nemen we uit oogpunt van behoedzaamheid niet in de weerstandscapaciteit mee.

Onderstaande tabel bevat het overzicht van de weerstandscapaciteit per eind van het boekjaar 2025.

Weerstandscapaciteit	Bedrag
a. Begrotingsruimte (post onvoorzien)	50
b. Algemene reserves (na resultaatbestemming)	29.519
c. Bestemmingsreserve sociaal domein	3.017
Totaal weerstandscapaciteit per 31-12-2025	32.586

Toelichting

A. Begrotingsruimte

Voor de dekking van niet voorziene uitgaven is in de begroting een structureel bedrag van € 1,25 per inwoner, ofwel een totaalbedrag van afgerond € 50.000 opgenomen.

B. Algemene reserve

Algemene reserve (x 1.000)	Begrote stand 1-1-2025	Werkelijke stand 1-1-2025	Werkelijke stand 31-12-2025
Algemene reserve (excl. resultaat)		25.472	28.684
Algemene reserve (incl. resultaat)	25.153	29.467	29.519

C. Bestemmingsreserve sociaal domein

In principe tellen bestemmingsreserves niet mee bij de bepaling van het weerstandsvermogen, omdat hieraan een specifieke bestemming gekoppeld is. Daarmee zijn ze niet vrij besteedbaar. Een uitzondering vormt de Reserve Sociaal Domein. Dit is in feite een algemene risicoreserve binnen het sociaal domein, zonder specifieke bestemming. Omdat risico's worden meegenomen bij het bepalen van het weerstandsvermogen, is het logisch deze buffer ook mee te tellen. Dat is in het verleden tot aan de begroting 2026 niet gebeurd. Door deze aanpassing ontstaat een beter beeld ontstaat van onze werkelijke weerstandscapaciteit. Voor de jaarrekening 2025 is deze daarom ook meegeteld.

Stille reserves

Omdat deze potentiële middelen niet direct beschikbaar zijn en het bedrag niet exact te bepalen is, hebben we besloten om deze categorie niet meer op te nemen binnen de weerstandscapaciteit. Tot en met de begroting 2026 was hiervoor een bedrag van € 1.000.000 opgenomen.

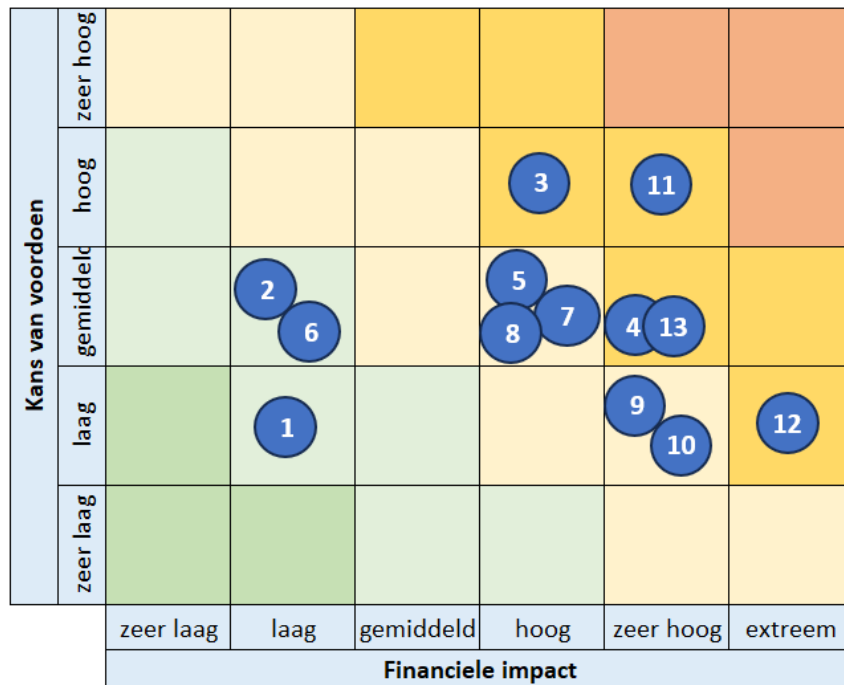
Risico's

Door de risico's in beeld te brengen, kunnen we het benodigd weerstandsvermogen bepalen. Voor elk risico wordt beoordeeld of het risico kan worden vermeden, verminderd, overgedragen of geaccepteerd. Daarbij is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en de maximale financiële impact.

De belangrijkste risico's voor Oude IJsselstreek (x 1.000) in de jaarrekening 2025 (inclusief vergelijking met begroting 2025):

x 1.000	Risico	Financiële impact	Kans van voordoen	Kans x impact (Risico jrek 2025)	Begroet 2025
1	Schadeclaims	400	10%	40	40
2	Eigendommen	450	50%	225	45
3	Personeel/inhuur	1.000	60%	600	500
4	Informatieveiligheid/ICT	4.000	40%	1.600	400
5	Bedrijfsvoering overig	1.200	50%	600	600
6	Bestuursdwang	300	40%	120	150
7	Renterisico	1.000	40%	400	500
8	Algemene uitkering	1.500	50%	750	750
9	Grondbeleid	4.692	-	4.692	3.500
10	Verbonden partijen	5.561	15%	834	519
11	Sociaal Domein	4.000	50%	2.000	2.000
12	Garant- en borgstellingen	228.136	1%	2.281	1.876
13	Overige factoren	5.000	40%	2.000	2.000
	Totaal	257.239		16.142	12.880

Hiervan kan de volgende risicografiek worden gemaakt, waardoor duidelijk wordt wat de belangrijkste risico's zijn.

Hierbij gaan we uit van de volgende classificaties:

Financiële impact		Kans van voordoen	
zeer laag	< 0,1 mln	zeer laag	< 10%
laag	0,1 mln - 0,5 mln	laag	10%-30%
gemiddeld	0,5 mln - 1 mln	gemiddeld	30%-70%
hoog	1 mln - 3 mln	hoog	70%-90%
zeer hoog	3 mln - 10 mln	zeer hoog	> 90%
extreem	> 10 mln		

Algemeen beeld

Eind 2025 is de hoogte van het risicobedrag behoorlijk toegenomen ten opzichte van de begroting 2025. Belangrijk hierbij blijft dat het inschatten van risico's een grote mate van subjectiviteit kent. Het gaat dan ook meer om welk beeld uit de risicoanalyse naar voren komt dan de exacte getallen. De komende jaren willen we het risicomangement versterken, en zal deze paragraaf ook anders worden opgezet.

Onderstaand een toelichting op de verschillende risico's, waarbij de nummers verwijzen naar de nummering in bovenstaande risicotabel.

Toelichting risico's

1. Schadeclaims

Dit betreft onder andere aansprakelijkheid voor schadeclaims vanwege onzorgvuldig, onjuist of niet tijdig handelen.

2. Eigendommen

We hebben een beperkt risico op het gebied van brand- en stormschade op gemeentelijke gebouwen. Ook hebben we risico's op de eigen percelen ten aanzien van verontreiniging. Daarnaast is sprake van achterstallig onderhoud op het gemeentehuis: vervanging van het dak en technische installaties zijn niet opgenomen in het meerjarenonderhoudsplan.

3. Personeel/inhuur

Het wordt steeds moeilijker om bepaalde vacatures te vervullen. Er zijn niet/ zeer moeilijk mensen meer te vinden. Dat kan leiden tot hogere personeelslasten, omdat er meer extern moet worden ingehuurd/ingekocht. Op dit moment is de markt dusdanig, dat zelfs dit niet meer altijd lukt, wat ook maakt dat de tarieven zeer sterk zijn gestegen. Dit leidt, naast extra kosten, ook tot een nog hogere druk op de staande organisatie, wat vervolgens tot hoger ziekteverzuim kan leiden.

4. Informatieveiligheid/ICT

De risico's ten aanzien van informatieveiligheid/ICT worden de komende jaren steeds groter met betrekking tot bijvoorbeeld hacks, ransomware, DDOS-aanvallen. Natuurlijk zijn er de nodige maatregelen genomen om hackers zoveel mogelijk te weren, en worden medewerkers regelmatig gewaarschuwd om de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen, maar hackers zijn inventief en bedenken telkens nieuwe wegen, zoals met AI om de beveiliging te omzeilen. De financiële gevolgen van een hack kunnen groot zijn. De financiële impact is gebaseerd op de kosten die zich voor hebben gedaan bij gemeente Lochem en gemeente Hof van Twente. Ook zien we dat de afhankelijkheid van Amerikaanse bedrijven groot is (bijvoorbeeld voor cloud-oplossingen), wat in het huidige geopolitieke klimaat extra risico's met zich meebrengt. Daarnaast is sprake van een verhoogd continuïteitsgevaar, bijvoorbeeld vanwege elektriciteitsuitval, waardoor gemeentelijke dienstverlening (tijdelijk) stil komt te vallen. Dit leidt ertoe dat we zowel de financiële impact als de kans van voordien ophogen met respectievelijk € 0,5 miljoen en 5%. Het continuïteitsgevaar wordt niet alleen veroorzaakt door kwaadwillenden, maar kan zich ook door bijvoorbeeld netcongestie/overspanning voordoen.

5. Bedrijfsvoering overig

De post bedrijfsvoering overig betreft tot slot een aantal specifieke risico's:

- Personeelslasten/inhuur; gemeente is eigen risicodragers voor de ww.
- Eigen risicodragers wachtgeldverplichtingen bestuurders.
- Gemeente is pensioenverzekeraar van bestuurders.
- Schadeclaim afgesloten bouwgrondexploitatie Centrumplan Ulft.

6. Bestuursdwang

Bestuursdwang is een bestuursrechtelijk handhavingsmiddel waarbij we een overtreding ongedaan maken op kosten van de overtreder. We lopen een risico dat we bepaalde kosten niet kunnen verhalen op derden. Ook lopen we een risico als achteraf zou blijken dat een bestuursdwangbesluit onrechtmatig was, dan moeten we proceskosten en soms ook schadevergoeding betalen.

7. Renterisico

Dit is een (sinds begroting 2023) nieuw opgenomen risico. Met name door de situatie in Oekraïne zijn de rentetarieven voor langlopende leningen in 2022 en 2023 in korte tijd zeer sterk gestegen. In de begroting 2024 was dit risico fors verhoogd van € 250.000 naar € 1,5 miljoen. We hebben toen al aangegeven dat we in de begroting rekenden met een gemiddeld rentetarief van 2%, maar dat de werkelijke rente toen al ruim boven 3,5% lag. De rente is nog steeds ongewijzigd hoog, maar de rekenrente is aangepast en de vooruitzichten zijn inmiddels gunstiger voor de wat langere termijn. Daarom hebben we in de jaarrekening 2024 dit risico weer behoorlijk verlaagd en dit blijft voor de jaarrekening 2025 ongewijzigd.

8. Algemene uitkering

Gezien de grilligheid en onvoorspelbaarheid van de uitkeringen vanuit het Rijk, is er een reëel risico dat de hoogte van de algemene uitkering anders wordt dan zoals dit nu op basis van de circulaire in de begroting van komende jaren is verwerkt. Tegelijkertijd kan dit ook een positief effect hebben, want op moment van schrijven lijkt het erop dat het de VNG lukt om met het Rijk hierover betere afspraken te maken.

9. Grondexploitatie

We houden rekening met de uitkomst van de risico-analyse van € 4,7 miljoen zoals opgenomen in de paragraaf "Grondbeleid".

10. Verbonden partijen

Zie paragraaf "Verbonden partijen", het risicobedrag is opgenomen ter hoogte van een deel van de bijdrage voor 2025. Het risico is dat onze werkelijke bijdrage hoger wordt dan waar we in de begroting rekening mee houden. We zijn afhankelijk van de verbonden partij en mogelijk andere deelnemers om daar keuzes in te maken. Met name bij de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) is dit een reëel risico. De ODA moet uiterlijk op 1 april 2026 voldoen aan landelijke robuustheidscriteria, wat extra structurele middelen vereist. Hiervoor bestaan verschillende scenario's; afhankelijk van de keuze hierin zal sprake zijn van een snelle of geleidelijke groei van de gemeentelijke bijdrage. Eind 2025 is bekend geworden dat er gekozen is voor een geleidelijke groei van de gemeentelijke bijdrage en het toewerken naar een fusie met OD Veluwe in 2029. In de begroting 2026 zijn voldoende middelen beschikbaar gesteld. De prognose voor de komende jaren zal in de begroting 2027 worden meegenomen. Omdat de te verwachten extra kosten nu duidelijk zijn, tellen we dit nu niet mee in het risico voor het weerstandsvermogen, maar noemen we het hier wel.

11. Sociaal Domein

De uitgaven die gemoeid zijn met diverse open-einde regelingen in het Sociaal Domein zijn, zoals de naam al aangeeft, moeilijk te beïnvloeden door de gemeente omdat het beroep op deze regelingen en subsidies niet te maximeren is.

Regelingen en maatregelen Sociaal Domein (Jeugd, WMO): In het sociaal domein blijft sprake van belangrijke ontwikkelingen die kansen en onzekerheden meebrengen, waaronder:

Indexering Sociaal Domein

Het risico omvat de indexering van tarieven van onze samenwerkingspartners. Deze is vooralsnog geschat op ruim 1 miljoen euro. De inschatting is gebaseerd op gegevens die al bij ons bekend zijn zoals begroting van verbonden partijen of indexaties die zijn vastgelegd in een contract. Voor het overige deel is uitgegaan van de voorlopige OVA index van 4,34% ten opzichte van de huidige begroting. Er is dus geen rekening gehouden met eventuele groei of daling van de inzet van voorzieningen. In sommige gevallen kan er gestuurd worden op de indexatie van de tarieven waardoor deze lager kunnen uitvallen.

Effect regionale inkoop jeugdhulp met verblijf

De regionale aanbesteding voor jeugdhulp met verblijf is afgerond. Het gaat dan om pleegzorg, gezinshuiszorg en wonen in een groep. Deze aanbesteding bevat een andere financieringsystematiek dan de lopende aanbesteding. Ook worden de aanbesteden 'producten' gewijzigd. In de begroting is een bedrag opgenomen op basis van huidig gebruik en de nieuwe tarieven. Vanwege de nieuwe producten moesten we daarbij een aanname doen over de mix waarin deze tarieven in 2026 van toepassing zal zijn. Komende jaren zullen wij deze mix steeds beter kunnen voorspellen en daarmee ook realistischer kunnen begroten.

Eigen bijdrage jeugdhulp

Het kabinet werkt aan een plan om per 2028 een (beperkte) eigen bijdrage in te voeren op sommige vormen van jeugdhulp. De opbrengst daarvan hebben zij per 2028 al in mindering gebracht op onze uitkering. Wij volgen de ontwikkelingen met interesse en zodat wij op tijd kunnen beginnen met de uitwerking van het plan.

BUIG nadeelgemeente

De gemeente Oude IJsselstreek is al jaren een zgn. nadeelgemeente. Dit houdt in dat de gemeente al jaren minder Buig ontvangt dan dat zij werkelijk nodig heeft om de uitkeringen te betalen. De verwachting is dat dit ook de komende jaren zal zijn. Voor het ontvangen van een vangnetuitkering om dit nadeel deels te compenseren moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Op voorhand is niet zeker of de gemeente hieraan voldoet.

12. Garant/borgstellingen

Het overzicht van de borg-/garantstellingen die de gemeente heeft afgegeven is opgenomen in de jaarrekening 2025. Ten opzichte van de begroting 2025 is het totale bedrag fors toegenomen van 188 miljoen naar € 228 miljoen. De kans dat een beroep wordt gedaan is echter klein, maar 1%.

13. Overige (externe) factoren

Op tal van gebieden loopt de gemeente risico's, die niet per post nader gespecificeerd zijn. Een deel hiervan bestaat uit

- Economische ontwikkelingen, die buiten de invloedssfeer van de gemeente vallen
- Planschade
- Schade ten gevolge van veranderend klimaat en of extreme weersomstandigheden
- Leges
- Hypotheken personeel
- Fluctuatie kosten en opbrengsten Afvalscheiding
- Uitkering gemeentefonds inclusief Btw- compensatiefonds (BCF)
- Vennootschapsbelasting (VPB)
- Omgevingswet
- Algehele maatschappelijke en macro-economische (mondiale) ontwikkelingen
- Betalingsachterstanden diverse partijen waaronder inwoners, ondernemers, samenwerkende partijen e.d. In algemene zin nemen we hiervoor een risicobedrag op.

Berekening prognose weerstandsvermogen (x 1.000)

De verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit bepaalt of het weerstandsvermogen voldoende is. Een ratio >2 is uitstekend te noemen.

		beschikbare weerstandscapaciteit		32.586		
Weerstandsvermogen	=	----- -----	=	----- --	=	2,02
		benodigde weerstandscapaciteit (risico's)		16.142		

Kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat in deze paragraaf een verplichte basisset van 5 kengetallen wordt opgenomen. Deze kengetallen zijn:

- Netto schuldquote
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit (woonlasten meerpersoonshuishouden)

Die hebben we aangevuld met "Weerstandsvermogen". Deze kengetallen als geheel geven een goed beeld van stand van de gemeentelijke financiën, maar kunnen niet los gezien worden van de jaarrekening en meerjarenbegroting. Het samenvattend overzicht van de kengetallen is als volgt:

Kengetallen (x 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025 (stand 31-12)	Rekening 2025 (stand 31-12)
1a Netto schuldquote	78,3 %	99,2%	69,6%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd	70,5 %	90,8%	62,3%
2 Solvabiliteitsratio	22,5 %	18,1%	25,8%
3 Grondexploitatie	4,0 %	4,3%	4,6%
4 Structurele exploitatieruimte	0,3 %	0,65%	5,01%
5 Belastingcapaciteit (oud)	94,2 %	93,4%	91,1%
5 Belastingcapaciteit (nieuw)	-	-	98,9%
6 Weerstandsvermogen	208 %	278%	202%

Qua indeling naar de signaleringswaarden die hiervoor gelden geeft dit het volgende inzicht:

Signaleringswaarden	Waarde Oude IJsselstreek	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	69,6 %	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote, gecorrigeerd	62,3 %	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	25,8 %	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	4,6 %	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte*	5,01 %	Jaarrekening >0%	Jaarrekening >0%	Jaarrekening <0%
Belastingcapaciteit (oud)	91,2 %	<95%	95-105%	>105%
Belastingcapaciteit (nieuw)	98,9%	>95%	95-105%	>105%
Weerstandsvermogen	202 %	>100%	80-100%	<80%

* Dit kengetal en de classificering is bedoeld voor begroting en meerjarenraming en bij de jaarrekening minder bruikbaar.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de financiële positie van de gemeente eind 2025 goed tot uitstekend is. Daarbij is geen rekening gehouden met het beeld uit de begroting 2026 en daarna.

Hieronder volgt een nadere toelichting op de verschillende kengetallen. Daarbij wordt de definitie gehanteerd zoals BZK die gebruikt (in 2019), is weergegeven hoe het kengetal wordt berekend en wordt een korte beschouwing gegeven inclusief het verloop sinds 2014.

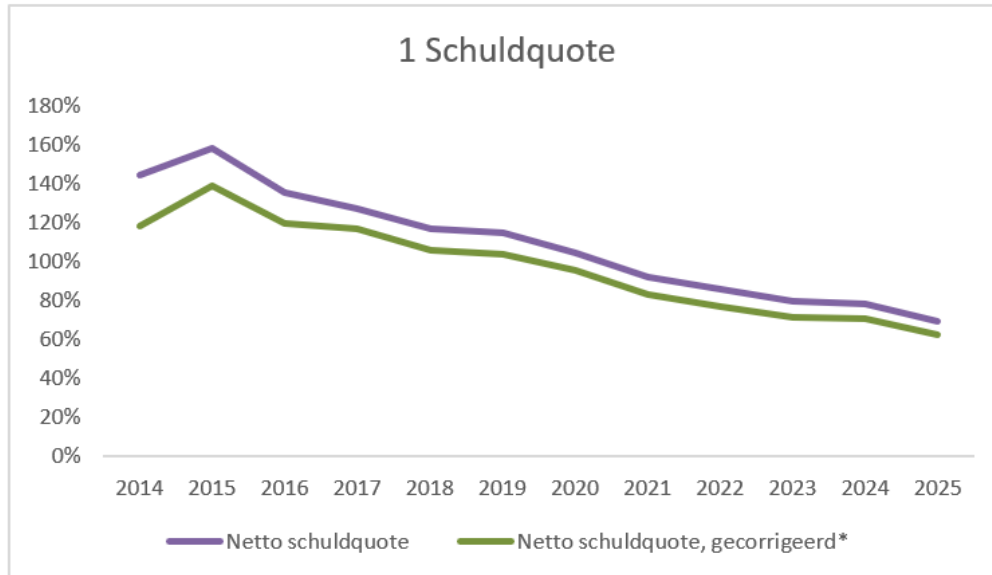
1. Schuldquote

Definitie

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Beeld Oude IJsselstreek

De afgelopen jaren is de schuldquote aanzienlijk gedaald tot inmiddels rond de 60% a 70%, waarmee we eind 2025 in de beste categorie vallen. Hierbij wordt aangetekend dat toekomstige investeringsambities zoals opgenomen in de begroting 2026 op termijn de schuldquote weer doen toenemen.

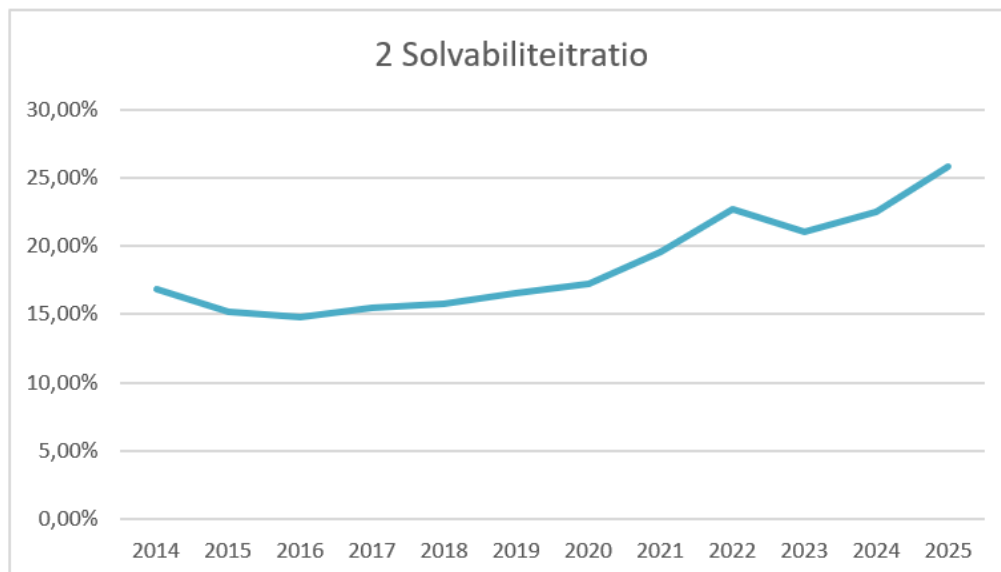
2. Solvabiliteitsratio

Definitie

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld een gemeentehuis of dat er andere investeringen mee zijn gefinancierd). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van de gemeente.

Beeld Oude IJsselstreek

De solvabiliteit is de laatste jaren toegenomen en bevindt zich inmiddels boven de 25%. Een percentage van 25% wordt doorgaans als gezond gezien, in de indeling van de BBV-ratio's is dat de gemiddelde categorie en is pas bij meer dan 50% sprake van een uitstekende ratio.

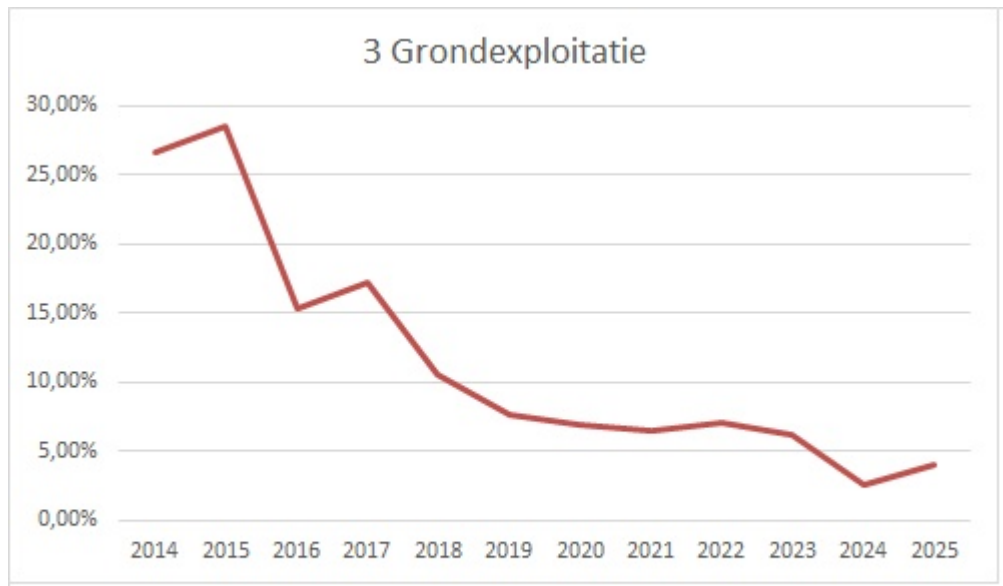
3. Grondexploitatie

Definitie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

Beeld Oude IJsselstreek

Het kengetal geeft weer welk risico de gemeente relatief gezien loopt op de grondexploitatie. Hoe lager hoe minder risico. Bij ons is de omvang van de voorraad grondexploitatie ten opzichte van de totale exploitatie beperkt.

4. Structurele exploitatieruimte

Definitie

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Beeld Oude IJsselstreek

Het kengetal is in 2025 positief, namelijk 5,01%. In paragraaf 4.6 van de jaarrekening wordt hetgeen dat als incidenteel wordt aangemerkt nader gepresenteerd.

5. Belastingcapaciteit

Definitie

De belastingcapaciteit is een financieel kengetal dat inzicht biedt in de verhouding van de lokale belastingdruk in een gemeente ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Dit wordt berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden in de gemeente te vergelijken met het landelijke gemiddelde, uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten wordt verstaan onroerendzaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

De mate waarbij een tegenvaller kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. Wanneer een gemeente te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

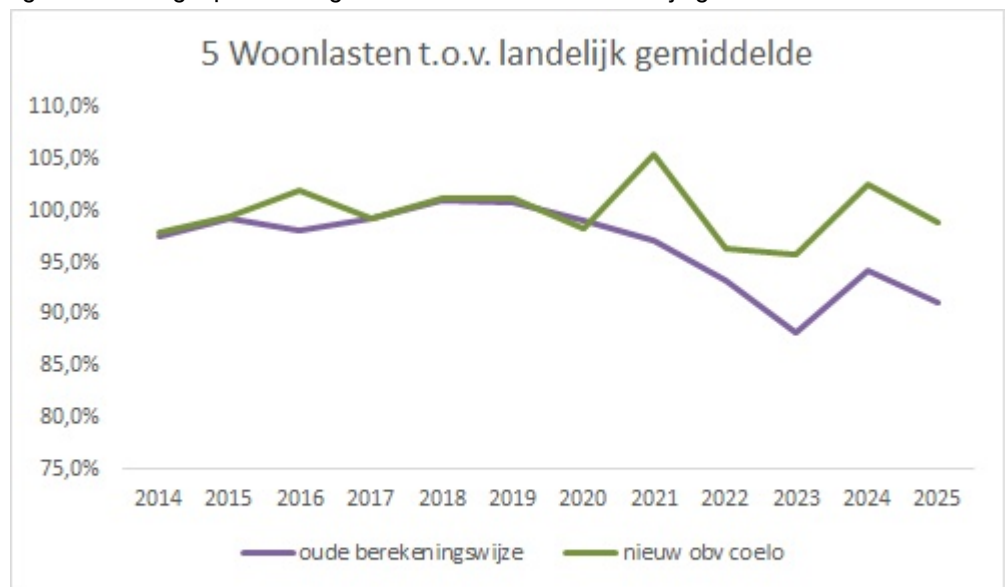
Berekening

Hierbij hanteren we de volgende cijfers voor 2025:

- Gemiddelde WOZ-waarde van € 343.000 (<https://allecijfers.nl/ranglijst/hogste-en-laagste-woningwaarde-per-gemeente-in-nederland>)
- Bij afvalstoffenheffing gaan we uit van meerpersoonshuishouden met ondergrondse container met 17 inworpen afvalzak
- Voor het landelijk gemiddelde hanteren we de cijfers uit de Atlas lokale lasten 2025 van het Coelo.
- Voor het gemiddelde van Oude IJsselstreek gaan we voor 2025 uit van zowel de eigen berekening als de cijfers van het Coelo

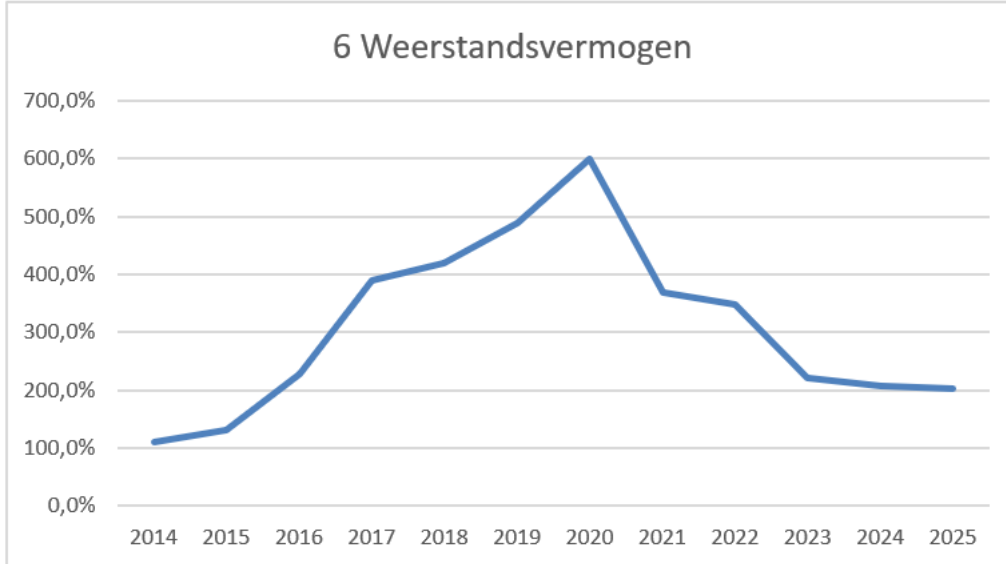
Beeld Oude IJsselstreek

Sinds 2020 was volgens de eigen berekening sprake van een daling van de woonlasten in onze gemeente ten opzichte van het landelijk referentiepunt. In de begroting 2026 was al melding gemaakt van een aanpassing van de berekening van de kengetallen. De cijfers van het Coelo wijken namelijk af van de eigen berekening. Vanaf heden stappen we over naar de berekening van het kengetal zoals Coelo dat doet, omdat dit een betere vergelijking met het landelijk gemiddelde geeft. Voor het historisch inzicht geven we hieronder beide kengetallen weer. In vergelijking met de Coelo berekening is het kengetal minder gunstig geworden, voor 2025 ligt de belastingcapaciteit nog wel net iets onder het landelijk gemiddelde.

6. Weerstandscapaciteit

Dit kengetal is in deze paragraaf al nader toegelicht. Het verloop is als volgt:

Paragraaf 3.7 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering verstaan we het scheppen van voorwaarden en het bieden van ondersteuning voor de uitvoering van de gemeentelijke taken. Dit gebeurt op vakgebieden zoals: Communicatie, Personeel & Organisatie, Financiën, Juridische Zaken en meer. De processen en diensten die de bedrijfsvoering levert, dragen bij aan de realisatie van de programma's in deze begroting. In programma 5 (Bedrijfsvoering) zijn specifieke doelen benoemd, die we niet herhalen in deze paragraaf. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste opgaven per onderdeel.

Algemeen

Procesgericht werken is een belangrijke basis voor de uitvoering van onze taken en werkzaamheden. Het draagt bij aan consistentie, efficiëntie en continue verbetering in onze organisatie, waardoor doelen sneller en effectiever worden bereikt. We hebben al stappen gezet in het goed beschrijven en vastleggen van werkprocessen, maar er is nog ruimte om het verder te verbeteren en te versterken binnen onze bedrijfsvoering.

Personeel en Organisatie

De krapte op de arbeidsmarkt en de vergrijzing van ons personeelsbestand vraagt om extra inzet om de capaciteit op peil te houden. We willen een inclusieve organisatie zijn, waarbij we kansen bieden aan talent en de verschillende leeftijdsgroepen goed vertegenwoordigd zijn. We sluiten hierop aan in onze actieve benadering van de arbeidsmarkt, we zorgen voor een goed onboardingprogramma om nieuwe medewerkers op weg te helpen in de organisatie, we hebben een goed leer- en ontwikkelaanbod en er is aandacht voor vitaliteitsbeleid. Vacatures worden niet als vanzelfsprekend ingevuld, maar zijn aanleiding om nut en noodzaak te evalueren, zodat formatie eventueel ingezet kan worden om andere personele knelpunten op te lossen.

Formatie (fte)

De formatie is 362 fte in 2025 (peildatum 31-12-2025 formatie inclusief structurele vacatureruimte).

De cijfers in- en uitstroom in 2025 zijn:

Er zijn 54 medewerkers ingestroomd, dit betreft instroom via tijdelijke of vaste arbeidsovereenkomst.

In 2025 zijn 36 medewerkers uitgestroomd, het betreft uitstroom van rechtswege vanwege verstrijken duur arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd of pensioen, uitstroom op eigen verzoek, of op initiatief van de werkgever met wederzijds goedvinden.

Daarnaast werden in 2025 flexwerkers geworven, personen die via een payroll-/uitzend-/detachingsconstructie of als zzp'er tijdelijk aan ons verbonden zijn. Redenen voor een focus op een tijdelijke, flexibele schil zijn met name werkdruk, specialistische kennis en de hoeveelheid projecten en aanvragen die spelen

We hebben in 2025 16 stagiaires/afstudeerders begeleid en één leerling werknemer.

Ontwikkeling salariskosten

De salariskosten zijn gestegen van € 28,4 miljoen in 2024 gestegen, naar € 29,8 miljoen in 2025. Dit betreft de loonsom inclusief de inhuur op de formatie. De stijging is met name ontstaan door de salarisstijging i.v.m. CAO wijzigingen.

De totale inhuur is in 2025 € 8 miljoen, dit betreft inhuur personeel en extern advies op zowel de formatie als op projecten.

Overhead

Indicatoren	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Overhead (x 1.000)	14.133	13.456	14.012
Apparaatslasten (x 1.000)	36.424	35.984	33.810

Apparaatskosten toegerekend	Begroot (na wijz) 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Grondexploitatie (incl. anterior) (x 1.000)	499	368	199
Investeringen (incl. voorbereidingskredieten) (x 1.000)	287	414	468
Totaal toegerekende apparaatskosten	786	782	667
Totaalbedrag loonsom	29.491	26.141	24.939
Apparaatslasten in % van de loonsom	3%	3%	3%

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim in onze organisatie over 2025 bedraagt 7,3%. Binnen onze organisatie is dit -in vergelijking met 2024 een stijging, vorig jaar was het namelijk 6,23%. Met name het langdurig verzuim (psychisch) stijgt en dat is vergelijkbaar met de gemeentelijke sector.

We hebben blijvend aandacht voor ziekteverzuim en het voorkomen daarvan. De nieuwe arbodienst gaat een uitgebreider ondersteuning leveren op de verzuimbegeleiding. Verder worden mentale belasting en werkdruk belangrijke thema's voor de komende jaren.

Vergoedingsregeling woon-/werkverkeer

De voorbereidingen zijn getroffen om per 1 januari 2026 een nieuwe vergoedingsregeling woon-/werkverkeer in te laten gaan. Het is een passende arbeidsvoorwaarde die bijdraagt aan aantrekkelijk werkgeverschap.

Actualiseren functiehuis

Dit jaar zijn we gestart met het actualiseren van ons functiehuis. De methodiek achter dit functiehuis is verouderd en wordt niet meer onderhouden. Momenteel loopt het project HR21. Via dit project beschrijven en waarderen we de functies binnen onze organisatie volgens de methodiek van HR21. Door aan te sluiten bij deze methodiek (ontwikkelt in opdracht van de VNG) houden we onze organisatie toekomstbestendig.

Doorontwikkeling

Het budget voor de Doorontwikkeling is ingezet voor een gezamenlijk ontwikkeltraject voor de teamleiders, waarin in verschillende modules aandacht is besteed aan leidinggevende vaardigheden. Daarnaast zijn uit dit budget coachingstrajecten voor een aantal teams, een implementatietraject voor procesmanagement en inspiratiesessies op het gebied van artificieel intelligence bekostigd.

Wethouderspensionen

De pensioenen van wethouders gaan in het kader van de wet toekomst pensioenen (Wtp) over naar een nieuw pensioenstelsel, hiermee worden de pensioenen van politici op dezelfde manier geregeld als voor de rest van Nederland. De pensioenen zijn nu apart wettelijk geregeld in de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa).

Per 1 januari 2028 worden deze via een wettelijke verplichting over gedragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).

Bij de overgang dient een eenmalige kapitaalstorting plaats te vinden aan het ABP.

Bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 dient de hoogte van de voorziening gelijk te gesteld te worden aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek naar de hoogte van de eenmalige kapitaalstorting, rekening te houden met de gewijzigde verplichtingen o.a. rekenrente en dekkingsgraad van het ABP.

Voor gemeente Oude IJsselstreek resulteerde dit in een bijstorting van € 970.000.

Integriteitsbeleid

Wij werken aan een open, veilige en integere organisatiecultuur, waarin medewerkers respectvol met elkaar samenwerken en zich vrij voelen om zich uit te spreken. Leidinggevendenden hebben hierin een voorbeeldrol en maken integriteit periodiek bespreekbaar in teamoverleggen en ontwikkelgesprekken. Vanuit P&O wordt dit ondersteund door gerichte communicatie en praktische handvatten.

De gemeente beschikt over een externe vertrouwenspersoon, waar medewerkers terecht kunnen voor zowel ongewenst gedrag als integriteitsvraagstukken. Meldingen van ongewenst gedrag of vermoedens van misstanden worden zorgvuldig, serieus en voortvarend opgepakt, conform de geldende procedures.

Voor het melden van (vermoedens van) misstanden geldt een gemeentelijke meldregeling. Medewerkers kunnen zich wenden tot hun leidinggevende, de externe vertrouwenspersoon of het Huis van Klokkeluiders. De procedure is op het intranet beschikbaar voor onze medewerkers.

De gemeente beschikt daarnaast over een gedragscode waarin normen en gedragsregels rondom integriteit zijn vastgelegd. Nieuwe medewerkers leggen een ambtseed of -belofte af. Voor tijdelijke krachten geldt een vergelijkbare verklaring. Tevens wordt in veel gevallen bij indiensttreding een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gevraagd. Tijdens de introductie besteden wij aandacht aan integriteit.

In het afgelopen jaar is via het intranet periodiek aandacht besteed aan integriteit. Nieuwe medewerkers en bestuurders hebben bij indiensttreding de ambtseed of -belofte afgelegd. Daarnaast is aandacht besteed aan het beheersen van integriteitsrisico's binnen kritieke werkprocessen, zoals inkoop en aanbesteding en betalingen.

De externe vertrouwenspersoon heeft conform afspraak verslag uitgebracht aan de algemeen directeur. Het verder aanscherpen van procedures en regelingen is in het afgelopen jaar beperkt aan de orde geweest en wordt in het komende jaar opgepakt.

Binnen de gemeente Oude IJsselstreek is er geen directe aanleiding om integriteit als probleemthema te agenderen. Tegelijkertijd vraagt integriteit blijvende en gerichte aandacht. In 2026 wordt hier daarom vanuit management en P&O actiever invulling aan gegeven.

Concreet betekent dit dat:

- integriteit structureel wordt geagendeerd in teamoverleggen, waarbij aandacht wordt besteed aan dilemma's uit de praktijk;
- leidinggevend worden ondersteund in het voeren van het gesprek over het 'grijze gebied' tussen wat acceptabel is en wat niet;
- via de communicatiekalender periodiek aandacht wordt besteed aan integriteit (bijvoorbeeld via casuïstiek, nieuwsberichten en handreikingen);
- wordt gestart met het actualiseren en waar nodig aanscherpen van relevante regelingen en procedures;
- blijvend aandacht wordt besteed aan een laagdrempelige meldcultuur en de bekendheid van de externe vertrouwenspersoon.

Met deze inzet wordt in 2026 nadrukkelijker gewerkt aan het versterken van het integriteitsbewustzijn en het bespreekbaar maken van dilemma's binnen de organisatie.

Informatisering & Automatisering

De ICT-beheeromgeving is ondergebracht bij de regionale samenwerking, waarbij de gemeente Doetinchem fungeert als gastheer. De uitvoering van ICT-beheer gebeurt binnen de kaders van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Het actualiseren van de governance van de samenwerking en het continue ontwikkelen van cybersecuritymaatregelen zijn daarbij speerpunten. Het inrichten en beheren van applicaties gebeurt binnen de eigen organisatie, met een sterke focus op privacy (AVG) en zorgvuldig rechten- en autorisatiebeheer, zodat gegevens veilig en alleen toegankelijk voor bevoegde medewerkers zijn. Binnen de gemeentelijke organisatie staat informatieveiligheid hoog op de agenda in de vorm van bewustzijnsacties, trainingen en communicatie. In 2025 zijn alle medewerkers middels de game "spion op je pad" getraind op het gebied van informatieveiligheid, daarnaast hebben medewerkers wekelijks een korte video ontvangen met aandacht voor cyber security.

We hebben in 2025 strategie en richtlijnen vastgesteld voor het gebruik van Artificial Intelligence (AI).

Kunstmatige intelligentie (AI) speelt een steeds grotere rol in ons werk en dagelijks leven. Ook binnen onze organisatie onderzoeken we hoe AI ons kan helpen slimmer, efficiënter en innovatiever te werken. We hebben in 2025 een strategie en richtlijnen vastgesteld over hoe we AI veilig en verantwoord inzetten.

Financiën

Beheer en advisering over onze geldstromen is een belangrijk taak van team Financiën. We ondersteunen de budgetbeheerders bij hun financiële opgaven en de verantwoording ervan. Met de budgethoudersregeling hebben we stappen gezet om het meer-ogen principe voor de rechtmatige besteding van middelen verder te borgen.

De voorbereidingen voor de aanbesteding van een nieuw financieel pakket zijn in 2025 zijn gestart.

Inkoop

Het team inkoop ondersteunt bij rechtmatig, doelmatig en transparant inkopen van goederen, diensten en werken zodat publieke middelen efficiënt worden besteed en rekening wordt gehouden met wet- en regelgeving, zoals de Aanbestedingswet.

We hebben een controle uitgevoerd op ons inkoopbeleid. Vanuit de eerste steekproef op inkopen is een selectie gemaakt van de facturen die volgens een meervoudige aanbesteding moeten zijn aangekocht. In de toetsing en controle van ons inkoopbeleid zijn deze facturen volgens de juiste richtlijnen behandeld en zijn daar geen onrechtmatigheden in geconstateerd.

In 2025 zijn er tien Europese aanbestedingen uitgevoerd. In het proces Europese aanbestedingen zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Juridische Zaken

We zien de afgelopen jaren een toename in het aantal aanvragen in het kader van de Wet open overheid en de complexiteit van bezwaarprocedures. Het aantal Woo-verzoeken is in 2025 gestegen met bijna 40% ten opzichte van 2024. Dit vergt meer inzet van de juridische medewerkers. Sommige bezwaren kunnen we aan de voorkant afhandelen door in overleg te treden met bezwaarmakers, maar steeds meer inwoners zetten procedures door vanuit principiële beweegredenen vanuit wantrouwen naar de overheid. We monitoren op aantallen bezwaren en de kwaliteit van onze procedures. De opgedane inzichten delen we met beleidsmedewerkers om processen te verbeteren en om risico's te onderkennen. Waar nodig nemen we maatregelen om extra capaciteit in te zetten.

Rekenkameronderzoeken

Het onderzoek van de rekenkamer naar informatiebeveiliging en privacy is in 2025 afgerond.

De rekenkamer neemt in 2025 deel aan het grootschalige DoeMee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers. Dit is een benchmarkonderzoek dat jaarlijks uitgevoerd wordt, dit jaar bij ruim 150 decentrale overheden. Aanvullend wordt een verdiepend onderzoek naar investeringen en reserves uitgevoerd. De resultaten worden in het voorjaar van 2026 verwacht.

Het onderzoek naar digitale dienstverlening is eerder gestart door de rekenkamer omdat het onderzoek naar ondermijning niet is doorgegaan. Het onderzoek wordt in 2026 afgerond.

Rechtmatigheid

Het college moet verantwoording afleggen in de jaarrekening dat de financiële beheerhandelingen conform wet- en regelgeving zijn gedaan. Oftewel dat deze rechtmatig zijn geweest. Zij doet dat in de vorm van een rechtmatigheidsverantwoording, middels een wettelijk voorgeschreven model. In deze verantwoording geeft het college aan of er rechtmatigheidsfouten zijn gemaakt, of er rechtmatigheidsonduidelijkheden zijn en de totaalbedragen hiervan.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV. De hieruit voortvloeiende te toetsen voorwaarden zijn opgenomen in het "Normenkader 2025" vastgesteld door de gemeenteraad.

In de "Financiële Verordening gemeente Oude IJsselstreek 2025" zijn twee belangrijke grenzen opgenomen die gebruikt worden voor de rapportering van onrechtmatigheden.

1. Rapportagegrens: Dit is de grens waarboven onrechtmatigheden moeten worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Deze afweging wordt gedaan per onrechtmatigheid. De rapportagegrens is vastgesteld op € 50.000.

2. Verantwoordingsgrens: Dit is de grens voor de conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording. Als het totaal aan onrechtmatigheden deze grens overschrijdt, moeten alle geconstateerde onrechtmatigheden worden opgenomen in deze verantwoording, ongeacht hun omvang. Deze grens is vastgesteld op 2% van de totale lasten (exclusief reservemutaties). Voor boekjaar 2025 heeft deze verantwoordingsgrens een omvang van € 3.156.787.

Rechtmatigheid en oordeel accountant

De accountant geeft een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening inclusief de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording. De accountant stelt voor dit oordeel onder andere vast dat:

- de juiste interne controles zijn uitgevoerd;
- de juiste conclusie zijn getrokken bij deze werkzaamheden;
- de conclusies uit deze werkzaamheden juist in de verantwoording zijn opgenomen.

De accountant geeft nog wel een oordeel over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties die betrekking hebben op specifieke uitkeringen (SPUK). Over deze specifieke uitkeringen legt de gemeente verantwoording af in de Sisa-bijlage bij de jaarrekening. Rechtmatigheidsfouten ten aanzien van specifieke uitkeringen worden zowel in het oordeel van de accountant als in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

Toelichting “acceptabele onrechtmatigheden”

In de rechtmatigheidsverantwoording wordt een onderscheid gemaakt tussen onrechtmatigheden en acceptabele onrechtmatigheden. Acceptabele onrechtmatigheden betreffen overschrijdingen van de begrote lasten en vastgestelde investeringskredieten die wel in lijn zijn met vastgelegde afspraken met de raad. Hiermee wordt formeel het budgetrecht van de raad overschreden, maar krijgen deze overschrijdingen het label “acceptabel”. Nadere toelichting over wanneer een overschrijding het label “acceptabel” krijgt is hieronder opgenomen onder “begrotingsrechtmatigheid”. In de overall bevinding in de rechtmatigheidsverantwoording wordt het totaal aan onrechtmatigheden inclusief acceptabel aangehouden (bruto onrechtmatigheid). Eveneens wordt de omvang van de onrechtmatigheden exclusief acceptabele onrechtmatigheden gepresenteerd (netto onrechtmatigheid).

Conclusie Rechtmatigheid 2025

In de rechtmatigheidsverantwoording (jaarrekening paragraaf 4.10) is de voorgeschreven bewoording van de conclusie rechtmatigheid opgenomen. Deze conclusie luidt: “Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen hoger zijn dan de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens”.

Overzicht geconstateerde fouten en onduidelijkheden

Begrotingsonrechtmatigheden

In de realisatie op baten en lasten (en investeringskredieten) kunnen overschrijdingen van de lasten en investeringskredieten geconstateerd. Deze overschrijdingen worden in de rechtmatigheidsverantwoording altijd aangemerkt als onrechtmatig. Deze overschrijdingen kunnen echter wel aangemerkt worden als acceptabel onrechtmatig. De overschrijdingen van de lasten en investeringskredieten zijn in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen als acceptabel als is voldaan aan onderstaande bepalingen uit de financiële verordening:

1. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
2. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
3. De overschrijding is tijdig aan de raad gemeld als deze is opgenomen in een tussentijdse rapportage of begrotingswijziging gedurende het begrotingsjaar danwel toereikend zijn toegelicht tijdens een raadsinformatieavond en/of raadsinformatiebrief.
4. De overschrijdingen op programmaniveau van de kapitaallasten en de uren.
5. De overschrijding is het gevolg van artikel 175 van de Gemeentewet wanordelijkheden, rampen of zware ongevallen of vrees daartoe.

Voor 2025 wordt door de BBV de dotatie aan de voorziening pensioenverplichting (voormalig) wethouders, vanwege de wettelijke verplichting naar het ABP, als acceptabel gezien. In totaal is er een overschrijding van de begrote lasten van € 5.644.304 geconstateerd, waarvan € 3.795.168 acceptabel is conform bovenstaande.

Begrotingsrechtmatigheid x 1.000	Begroting na wijziging	Realisatie 2025	Overschrijding
2 De leefbare gemeente (sociaal domein)	€ 72.652	€ 75.001	€ -2.349
3 De werkende gemeente	€ 6.734	€ 7.094	€ -360
5 Bedrijfsvoering/ overhead	€ 16.917	€ 19.852	€ -2.935

Toelichting:

Programma 2: De overschrijding binnen het programma De leefbare gemeente is volledig acceptabel. Deze wordt gecompenseerd door baten of betreffen open-einde regelingen.

Programma 3: Een overschrijding van de begrote lasten binnen het programma De werkende gemeente met een omvang van € 360.045 is niet acceptabel. Deze wordt vooral veroorzaakt door eenmalige kosten bij IKC de Wijssel, deze dienen in één keer te worden afgeschreven. De overschrijding is gedekt uit de reserve onderwijshuisvesting.

Programma 5: De acceptabele overschrijding binnen het programma Bedrijfsvoering/ overhead bedraagt € 1.445.964. Dit heeft grotendeels betrekking op de dotatie aan de voorziening pensioenverplichting (voormalig) wethouders, vanwege de wettelijke verplichting naar het ABP. Het overige acceptabele deel wordt gecompenseerd door baten. Een overschrijding van de begrote lasten binnen dit programma met een omvang van € 1.489.090 is niet acceptabel. Deze wordt vooral veroorzaakt door gemaakte kosten voor doorontwikkeling, toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren en doorberekenende kosten voor ICT-samenwerking. De kosten voor doorontwikkeling van € 437.000 worden gedekt uit de reserve organisatieontwikkeling.

Voorwaarden criterium

Rechtmatigheid ten aanzien van het voorwaarden criterium in de rechtmatigheidsverantwoording betreft het handelen in lijn met het, door de auditcommissie vastgestelde, normenkader. In dit normenkader zijn alle externe wetgeving en alle gemeentelijke verordening opgenomen. Wij hebben 2 onrechtmatigheden geconstateerd.

Eind 2025 is een lening van € 10 miljoen aangetrokken. Op grond van het treasury statuut 2017 dienen hiervoor minimaal drie offertes te worden opgevraagd en volgens de financiële verordening (art. 19 lid 1a) ten minste twee. Bij het aantrekken van deze lening is slechts één offerte opgevraagd, aangezien bij ons bekend is dat bij de BNG rente en aflossing maandelijks kunnen worden voldaan. Hiermee is niet voldaan aan het treasury statuut. Het treasury statuut is aan actualisatie toe en we zullen het beleid naleven zodat deze fout in de toekomst voorkomen zal worden.

Op de balans per 31 december 2025 is onder de overlopende passiva € 221.000 opgenomen aan nog te betalen monumentensubsidies. Volgens de subsidieverordening gemeentelijke monumenten van de gemeente Oude IJsselstreek dienen voorzieningen binnen twee jaar na toekenning te zijn gerealiseerd en werkzaamheden binnen twee maanden na afronding te zijn gereed gemeld. Subsidies toegekend vóór 2023 voldoen hier niet aan en worden derhalve niet rechtmatig besteed. Dit resulteert in een onrechtmatigheid van € 90.495. Om deze fout in de toekomst te voorkomen zal voorgesteld worden de subsidieverordening aan te passen en de looptijd van de te realiseren voorzieningen te verlengen zodat deze beter aansluit op de praktijk.

Misbruik en Oneigenlijk gebruik

Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen. Vooralsnog hebben we geen M&O beleid opgesteld.

In de kadernota rechtmatigheid is opgenomen dat daadwerkelijk geconstateerd misbruik en oneigenlijk gebruik opgenomen moet worden in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij wordt vaak (onder andere) verwezen naar onterecht uitgekeerde uitkeringen sociaal domein. We hebben niet vastgelegd dat bij constatering van onjuist aangeleverde informatie, vaststellen of hier sprake is van opzet. Zodoende hangen wij hier expliciet niet het label misbruik aan. De totale omvang van nog terug te vorderen uitkeringen in 2025 naar aanleiding van onjuist verstrekte informatie is wel hoger dan de rapporteringsgrens, namelijk € 67.343.

In 2025 zijn geen gevallen van geconstateerd misbruik of oneigenlijk gebruik.

Paragraaf 3.8 Paragraaf Openbaarheid

De Wet open overheid (Woo) streeft naar een transparante overheid die actief informatie openbaar maakt en haar informatiehuishouding op orde heeft. Vanuit de Woo maken wij bepaalde informatie actief openbaar en daarnaast behandelen wij verzoeken om informatie.

Afgelopen jaren hebben we het aantal Woo-verzoeken zien toenemen. Zo is in 2025 het aantal met bijna 40% toegenomen ten opzichte van 2024, in 2024 waren er 34 verzoeken in 2025 47. Woo-verzoeken kunnen digitaal worden ingediend via onze website, maar natuurlijk kan een verzoek ook worden ingediend via andere kanalen zoals de post. Als organisatie streven we ernaar om verzoeken zo goed en snel mogelijk te behandelen. Omdat er een toename is in het aantal verzoeken, is er extra capaciteit structureel beschikbaar gesteld om verzoeken binnen de gestelde termijnen te behandelen.

Overheidsinformatie is landelijk terug te vinden in de Woo-Index, met een verwijfsindex en zoekfunctie. Hier komt de informatie op te staan die wij actief publiceren. De verplichting voor actieve openbaarmaking wordt gefaseerd ingevoerd. Wij voldoen aan de eerste Tranche die in november 2024 is ingegaan. De volgende Tranche is nog niet ingegaan. Ons streven is niet te wachten op het ingaan van de volgende Tranche. In 2025 zijn we daarom gestart met het actief publiceren van Woo-besluiten. Dit doen wij via ons eigen platform. Dit platform hebben wij daarbij gekoppeld aan de landelijke Woo-Index. Nu we onze Woo-besluiten publiceren, bereiden we ons de komende periode verder voor op de tweede Tranche.

Naast het publiceren van informatie zijn wij ook bezig met het verbeteren van onze informatiehuishouding. Wij zetten in op het uitvoeren van kwaliteitscontroles om de kwaliteit van onze informatie te waarborgen. We bieden collega's ook ondersteuning aan bij het vastleggen van informatie door onder andere de inzet van digicoaches. Om grip te krijgen op onze informatiehuishouding gaan we daarnaast de komende jaren onze netwerkschijven uitfaseren. De voorbereidingen worden in 2026 gedaan.

Hoofdstuk 4 Jaarrekening 2025

De jaarrekening 2025 wordt separaat toegevoegd aan de jaarstukken 2025, zie de bijlagen jaarrekening 2025.

